

Gemeente **Heerde**

2020 Programmabegroting

→ www.heerde.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Voorwoord	6
Kaders	7
Dekkingsplan	10
1. Bestuur	14
Collegeprogramma Bestuur	15
Bestuur	26
Veiligheid.....	27
BBV-indicatoren programma Bestuur	29
2. Bedrijfsvoering	31
Collegeprogramma Bedrijfsvoering	32
Financiën	42
Uitvoering Grondbeleid	43
Burgerzaken.....	44
Basisregistratie.....	45
Streekarchivariaat.....	46
3. (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen	47
Collegeprogramma (openbare) ruimte, ondernemen en wonen	48
Duurzaamheid	75
Economie.....	76
Toerisme.....	77
Bouwen en wonen	78
Ruimtelijke ontwikkeling	79
Accommodaties	80
Gebiedsontwikkeling.....	82
Beheer en Onderhoud.....	83
Bosbeheer.....	86
BBV-Indicatoren programma Ruimte, wonen en ondernemen	87
4. Sociaal maatschappelijk	88
Collegeprogramma Samenleving	89
Preventie	104
Onderwijs en Educatie.....	105
Onderwijshuisvesting	106
Kunst, cultuur en media	107
Sport.....	108
Accommodaties SMV.....	109

Informatie en toegang sociaal domein	111
Jeugdhulp individuele voorziening.....	112
Jeugdhulp overige voorzieningen	113
Participatie en Werk.....	114
Inkomen	115
Wmo maatwerkvoorzieningen	116
Wmo algemene voorzieningen.....	118
BBV-indicatoren programma Sociaal maatschappelijk.....	120
Overzicht overhead.....	126
Algemene dekkingsmiddelen	130
Onvoorzien	135
Overzicht programmaplan	136
Paragrafen.....	139
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.....	140
Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit	149
Hieronder wordt in een tabel aangegeven hoe de risico's in verhouding staan ten opzichte van de weerstandscapaciteit. De conclusie is dat de weerstandscapaciteit structureel niet en incidenteel wel afdoende is.....	150
Paragraaf Grondbeleid.....	153
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	159
Paragraaf Verbonden partijen.....	161
Paragraaf Lokale heffingen	165
Paragraaf Financiering.....	170
Paragraaf Bedrijfsvoering	174
Begrotingsparagraaf	179
Bijlagen programmabegroting	180
Bijlagen	181

Voorwoord

Voor u ligt de Programmabegroting 2020. De tweede begroting van deze raadsperiode. De kaders voor deze begroting heeft uw raad vastgelegd in de Perspectiefnota 2020-2023. Die kaders hebben wij zorgvuldig ingevuld. In het debat over de Perspectiefnota 2020-2023 hebben wij met uw raad afgesproken, dat wij de begroting 2020 met een viertal financieel-technische maatregelen sluitend zouden maken in meerjarenperspectief en dat wij niet met nieuwe bezuinigingsvoorstellen zouden komen. Daarin zijn wij geslaagd. Dat betekent dat wij u een begroting presenteren die meerjarig sluit. In het Dekkingsplan leggen wij verantwoording af hoe wij tot die keuzen gekomen zijn.

2020 is een jaar van uitvoering. In de afgelopen maanden is gewerkt aan een aantal plannen die deze bestuursperiode gerealiseerd wordt. Wij zullen uw Raad een aantal voorstellen presenteren: de Woonagenda, de Participatienota, de Regionale Energiestrategie, het actieplan Circulaire Economie, een nieuw inkoopbeleid, de herontwikkeling van de Gemeentewerf, de duurzaamheidslening, een plan voor begraven in Heerde. Tegelijk blijven we inzetten op zorg aan kwetsbaren in onze gemeente om welke reden dan ook. De door uw raad vastgestelde bezuinigingen zullen wij beleidsmatig vertalen. Wij zetten onverminderd ons verzet tegen de laagvliegroute boven de Noord-Veluwe voort.

Ondertussen raken wij steeds meer thuis in de CleanTechregio en leveren als vanouds onze bijdrage in de Regio Zwolle. Wij werken intensief samen met de gemeenten om ons heen in heel veel dossiers.

Van ons College bent uw gewend dat wij samen duurzaam verbinden. Dat is onze herkenningsmelodie. In ons doen en laten werken wij samen met al die partijen die onze gemeente en onze regio's rijk zijn. Soms als initiator, soms als facilitator, soms kaderstellend, soms handhavend, soms ruimte biedend, altijd met het oog op het versterken van onze gemeente in al zijn facetten.

De opzet van deze begroting is gelijk aan die van vorig jaar. Ook nu presenteren wij het financieel overzicht op product- en subproductniveau. Verder is de begroting opgezet volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording. We verwachten dat uw raad daarmee een beter sturingsinstrument in handen heeft.

Als gevolg van de budgetfreeze in 2018 wijken de realisatiecijfers op onderdelen af van de ramingen. in de jaren erna. Bij de jaarstukken 2018 zijn deze afwijkingen toegelicht; deze toelichtingen zijn niet opnieuw opgenomen in deze begroting.

Wij spreken de wens uit dat alle voorgenomen maatregelen in deze begroting bijdragen tot versterking van onze Heerder samenleving en lokale economie.

Hartelijk dank aan allen die een bijdrage leverden aan het tot stand komen van deze begroting.

Wij wensen u veel leesplezier en zien uit naar een plezierig en constructief debat met uw Gemeenteraad over deze begroting.

Namens het College van BenW,

Wolbert Meijer

Kaders

Financiële Kaders

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is opgenomen staat dat de raad een programmabegroting op moet stellen die bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting bevat tenminste het programmaplan en zeven verplichte paragrafen. Het programmaplan bestaat uit door de raad gedefinieerde programma's.

Programma's zijn een samenhangende verzameling van producten en activiteiten, die gericht zijn op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke doelen en effecten. In het kader van de nieuwe BBV-richtlijnen zijn hieraan prestatie-indicatoren gekoppeld (bron [waarsaatjegemeente.nl](http://www.waarsaatjegemeente.nl)). Het programmaplan bevat tevens een integrale opsomming van de baten en lasten. De eisen hiervoor zijn opgenomen in artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording. Daarnaast heeft de gemeenteraad een financiële verordening vastgesteld waarin nadere kaders zijn gesteld ten aanzien van planning, budgetbewaking en rapportage. Jaarlijks wordt voorafgaand aan de begrotingsvoorbereiding een perspectiefnota vastgesteld waarin het nieuw/gewijzigd beleid en de financiële uitgangspunten zijn opgenomen.

Indeling begroting

Programma's

De begroting is ingedeeld in vier programma's en zeven verplichte paragrafen. Deze indeling weerspiegelt de keuzes die in het collegeprogramma zijn gemaakt. De begroting is verder onderverdeeld in producten, die als deelprogramma's gezien kunnen worden. De nadere uitwerking van de producten in een productbegroting is aan het college opgedragen. Deze ligt tezamen met tal van calculaties en gedetailleerde ramingen ten grondslag aan de programmabegroting.

De programma's zijn gekoppeld aan de portefeuilles van de burgemeester en wethouders en zijn respectievelijk:

1. Bestuur;
2. Bedrijfsvoering;
3. Ruimte, ondernemen en wonen;
4. Sociaal Maatschappelijk.

Tezamen vormen deze het programmaplan, dat zowel de inhoud (doelen en middelen) van de begroting als de verdeling van baten en lasten bevat. Binnen dit plan is een totaal van enkele honderden maatregelen gedefinieerd: investeringen, lopende activiteiten, projecten en klussen die u op de beleids- en beheersagenda heeft geplaatst. Over deze maatregelen zal met regelmaat gerapporteerd worden aan management, college en raad, binnen ieders respectievelijke verantwoordelijkheden en informatiebehoefte.

Toegevoegde onderdelen a.g.v. de BBV-wijzigingen

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 gelden er nieuwe BBV-richtlijnen. Eén van de aanpassingen is dat de apparaats- en personeelskosten die niet direct betrekking hebben op het primaire proces niet meer mogen worden verwerkt in het uurtarief maar als 'overheadkosten' apart inzichtelijk moeten worden gemaakt. Een andere wijziging is dat de 'algemene dekkingsmiddelen' en de raming voor 'onvoorzien' ook afzonderlijk moeten worden getoond.

Deze onderdelen zijn toegevoegd na de programma's:

- Overzicht overhead;
- Algemene dekkingsmiddelen;
- Onvoorzien.

Paragrafen

Er zijn zeven verplichte paragrafen die elk vanuit een ander perspectief een "doorsnede" geven van de begroting. Op onderdelen zijn de paragrafen tamelijk technisch van aard. De paragrafen zijn:

- Weerstandsvermogen en Risicobeheersing;
- Grondbeleid;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Verbonden partijen;
- Lokale heffingen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering.

Overzicht programma's en producten

Bestuur

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Bestuur	L. Liefers	J. Koops - Scheele
Veiligheid	L. Liefers	J. Koops - Scheele

Bedrijfsvoering

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Financiën	A. van Tuijl	W.I. Meijer
Uitvoering grondbeleid	W. Blankvoort	W.I. Meijer
Burgerzaken	I. Bron	J. Koops - Scheele
Basisregistratie	I. Bron	Y. Cegerek
Streekarchivariaat	I. Bron	J. Koops - Scheele

Ruimte, ondernemen en wonen

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Duurzaamheid	M. Siliakus	W.I. Meijer / Y. Cegerek
Economie	M. Siliakus	W.I. Meijer
Toerisme	M. Siliakus	W.I. Meijer
Bouwen en wonen	M. Siliakus	H.J. Berkhoff
Ruimtelijke ontwikkeling	M. Siliakus	H.J. Berkhoff
Accommodaties	A.van Tuijl	Y. Cegerek
Gebiedsontwikkeling	W. Blankvoort	W.I. Meijer
Beheer en onderhoud	W. Blankvoort	Y. Cegerek
Bosbeheer	W. Blankvoort	Y. Cegerek

Sociaal Maatschappelijk

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Preventie	R. Bouw / H. Pander	H.J. Berkhoff
Onderwijs en educatie	R. Bouw	H.J. Berkhoff
Onderwijshuisvesting	A. van Tuijl	H.J. Berkhoff
Kunst, cultuur en media	R. Bouw	Y. Cegerek
Sport	R. Bouw	H.J. Berkhoff

Accommodaties SMV	A. van Tuijl	H.J. Berkhoff
Informatie en toegang sociaal domein	H. Pander	H.J. Berkhoff
Jeugdhulp individuele voorzieningen	R. Bouw	H.J. Berkhoff
Jeugdhulp overige voorzieningen	R. Bouw	H.J. Berkhoff
Participatie en werk	R. Bouw	Y. Cegerek
Inkomen	R. Bouw	Y. Cegerek
Wmo maatwerkvoorzieningen	H. Pander	H.J. Berkhoff
Wmo algemene voorzieningen	H. Pander	H.J. Berkhoff

Overhead

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Dienstverlening ambtelijke organisatie	A. van Tuijl	Y. Cegerek
Huisvesting	A. van Tuijl	Y. Cegerek
Facilitair	L. Liefers	Y. Cegerek
Personeel en organisatie	A. van Tuijl	Y. Cegerek
Informatisering en automatisering	I. Bron	Y. Cegerek
Financiën	A. van Tuijl	Y. Cegerek
Elektronische dienstverlening	I. Bron	Y. Cegerek
Overheadtoerekening	A. van Tuijl	Y. Cegerek

Algemene dekkingsmiddelen

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Algemene dekkingsmiddelen	A. van Tuijl	W.I. Meijer

Onvoorzien

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Onvoorzien	A. van Tuijl	W.I. Meijer

Prestatie - indicatoren

Landelijk is er een set van prestatie-indicatoren ontwikkeld die verplicht in de begroting is opgenomen. Door het verplichte karakter wordt de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten verbeterd. Genoemde prestatie-indicatoren zijn hoofdzakelijk opgenomen bij de desbetreffende programma's (34 in totaal) en zijn afkomstig van de website Waarstaatjegemeente.nl. Bij de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing zijn er financiële indicatoren toegevoegd en bij de paragraaf Bedrijfsvoering zijn er indicatoren opgenomen voor de formatie en bezetting (onderdeel Personeelsbeleid) en voor het overheadpercentage (onderdeel Planning & Control).

De indicatoren zijn ontwikkeld door de commissie BBV en de commissie Depla en zijn voor iedere gemeente gelijk. Deze indicatoren worden regelmatig gecontroleerd en geactualiseerd.

Dekkingsplan

Elk jaar wordt als sluitstuk van de begrotingsvoorbereiding een dekkingsplan opgesteld. Hierin zijn de maatregelen opgenomen die nodig zijn om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen.

Ten gevolge van het realistisch ramen (perspectiefnota 2019-2023) en het effect van de Meicirculaire 2019 is het meerjarenperspectief wederom fors negatief. Wederom, omdat ook de vorige meerjarenbegroting 2019 e.v. al een fors tekort kende.

	2019	2020	2021	2022	2023
Perspectiefnota 2019-2023	-122.275	-391.742	-155.440	-146.932	
Meicirculaire 2019	266.230	-162.283	-240.209	-610.119	-564.445
Nieuwe begrotingsstand 2019-2023	143.955	-554.025	-395.649	-757.051	-564.445

Anders dan vorig jaar is er niet voor gekozen om deze tekorten te dichten met drastische (beleids)inhoudelijke ombuigingen, maar met financieel technische maatregelen. Kenmerk van een financieel technische maatregel is dat deze geen weerslag heeft op inwoners en samenleving. De financieel technische maatregelen zijn in onderstaande tabel weergegeven en daarna per maatregel toegelicht.

Financieel technische maatregelen	2019	2020	2021	2022	2023
Aanpassing ramingen salarissen		207.570	124.627	220.768	323.072
Raming loon- prijsontwikkeling Sociaal Domein		75.000	75.000	75.000	75.000
Afgesloten langlopende geldleningen		93.196	191.255	254.325	312.756
Richtlijn extra middelen jeugdzorg				270.000	270.000
Begrotingsstand 2019-2023 incl. financieel technische maatregelen	143.955	-178.259	-4.767	63.042	416.383

Aanpassing ramingen salarissen

Voor de jaren 2019 t/m 2023 is de stijging van de salarissen jaarlijks geraamd op 3,5%. Onlangs is voor de jaren 2019 en 2020 een nieuwe CAO afgesloten. Ook heeft er een neerwaartse bijstelling plaatsgevonden van de looncomponent, die het rijk aan gemeenten via het Gemeentefonds (algemene uitkering) vergoedt. Het rijk gaat hierbij zelfs uit van een loonontwikkeling van 2,3% voor het jaar 2023. Gelet op deze ontwikkelingen ramen wij voor het jaar 2020 de werkelijke loonkosten in onze meerjarenbegroting (dus op basis van CAO). Voor 2021 tot en met 2023 ramen wij aan de lastenkant de loonstijgingspercentages die door het Rijk in de Meicirculaire 2019 aangegeven worden en vergoed worden aan gemeenten (2021; 3% en voor de jaren 2022 en 2023; 2,5%). Dit betekent in het meerjarenperspectief een fors voordeel ten opzichte van de 3,5% die wij in onze huidige meerjarenraming aan de lastenkant hebben geraamd.

Raming loon- en prijsontwikkeling Sociaal Domein

Jaarlijks ramen wij in de meerjarenbegroting aan de batenkant een percentage aan loon- en prijsontwikkelingen die voor het sociaal domein via het Gemeentefonds (algemene uitkering) vergoed wordt. De daadwerkelijke rijksvergoeding voor loon- en prijsontwikkelingen Sociaal Domein wordt pas bekend gemaakt en vergoed via de Meicirculaire van dat lopende jaar. Zo hebben wij vorig jaar voor het begrotingsjaar 2019 e.v. een bedrag van €300.000,- voor loon- en prijsontwikkeling geraamd. Via de Meicirculaire 2019 (ontvangen op 31 mei 2019) is de compensatie loon- en prijsontwikkelingen voor het sociaal domein voor het jaar 2020 e.v. definitief bekend gemaakt. Voor onze gemeente levert dit een voordeel op van €75.000,- per jaar. Hoewel deze financieel technisch maatregel dus alleen over de batenkant gaat, merken wij op dat wij aan de lastenkant in het meerjarenperspectief onze uitgaven reëel hebben geraamd.

Afgesloten langlopende geldleningen

De rente is op dit moment extreem laag en is zelfs negatief geworden voor langlopende geldleningen. In onze meerjarenbegroting 2020-2023 is oorspronkelijk uitgegaan van

een rentepercentage van 2% voor toekomstige, nog af te sluiten geldleningen. Door hierop te anticiperen zijn reeds nu drie meerjarige vaste geldleningen voor in totaal €26 miljoen afgesloten; Het bedrag van de 1e geldlening is meteen gestort; de 2e en 3e geldlening worden gestort op 1 januari 2022. Hierdoor is er, ten opzichte van het oorspronkelijk geraamde rentepercentage, verdient op de rentekosten, oplopend tot €312.756,- in 2023.

Richtlijn ramen extra middelen jeugdzorg in meerjarenraming

Blijkens de Meicirculaire 2019 stelt het rijk voor de jaren 2019 t/m 2021 extra gelden beschikbaar voor jeugdzorg. Landelijk betreft dit in totaal €1 miljard.

In een brief aan de VNG heeft het Ministerie van VWS aangegeven dat in overleg met de provinciaal toezichthouders, zal worden gekeken wat dit betekent voor de jaren 2022 en 2023. Dit in afwachting van een landelijk onderzoek naar de lasten en de baten in de jeugdzorg.

Voor de ramingen in 2022 en 2023 is in gezamenlijk overleg tussen de ministeries van BZK, Financiën en VWS, de VNG en de provinciale toezichthouders een richtlijn opgesteld. De richtlijn staat gemeenten toe voor de jaren 2022 en 2023 (dus de jaren waarvoor in de Meicirculaire geen extra middelen zijn opgenomen), een stelpost te ramen voor nog te verwachten extra rijksmiddelen. Deze richtlijn wijkt af van de wijze waarop de Provincie normaal gesproken de raming van stelposten beoordeelt.

Doordat wij gebruik maken van deze richtlijn betekent dit wel dat een reserve moet worden aangewezen, die ons in staat stelt de door ons geraamde (extra) bedragen voor 2022 en 2023 af te dekken indien die niet daadwerkelijk worden gerealiseerd.

Waarom financieel technische maatregelen?

Een meerjarenbegrotingstekort kan op verschillende manieren gedekt worden (denk aan inkomstenverhoging, bezuinigingen lasten, afstoten taken e.d.).

De vraag kan gesteld worden waarom dit keer gebruik gemaakt wordt van financieel technische maatregelen ter afdekking van het tekort en niet van andere mogelijkheden. En waarom bijvoorbeeld vorig jaar is ingezet op ombuigingen en geen gebruik is gemaakt van financieel technische maatregelen.

Er is een aantal redenen waarom wij dit keer gebruik maken van financieel technische maatregelen.

Ten eerste doen voornoemde financieel technische mogelijkheden zich dit jaar voor; vorig jaar waren deze mogelijkheden er niet. Ad 1 en ad 2 volgen rechtstreeks uit de Meicirculaire 2019, terwijl de ontwikkeling van de rentestand (ad 3) ook varieert en momenteel historisch laag is. De 4^e maatregel is zelfs bewust gecreëerd in het overleg tussen ministeries en provinciaal toezichthouders. Kortom: alle maatregelen komen voort uit situaties die thans wel en vorig jaar niet aan de orde zijn.

Ten tweede hebben wij gekeken naar de oorzaken van het tekort. Anders dan vorig jaar worden de tekorten dit keer niet veroorzaakt door stijgende lasten waarop we als gemeente zelf kunnen sturen, maar hoofdzakelijk door lagere rijksmiddelen. Daarom was vorig jaar de forse lastenstijging aanleiding om over te gaan op inhoudelijke ombuigingen (lastenverlaging). Dit keer hebben we te maken met fors lagere rijksmiddelen. De ervaring leert dat het verloop van de rijksmiddelen uiterst grillig is en jaarlijks sterk kan fluctueren. Deze grilligheid verhoudt zich niet met structurele, onomkeerbare bezuinigingen op ons voorzieningenniveau (bijv. sluiten voorzieningen).

Tot slot en niet onbelangrijk wordt momenteel landelijk gestudeerd op een herverdeling van het Gemeentefonds. Wel is nu al duidelijk dat daardoor het Gemeentefonds vanaf 2021 op z'n kop gaat. Voor gemeenten kunnen de herverdeeleffecten fors zijn; er zullen voor- en nadeelgemeenten ontstaan. Ook voor onze gemeente ontstaat er vanaf 2021 financieel een andere situatie.

Door deze onzekerheid prevaleren wij financieel technische maatregelen boven het (opnieuw) fors bezuinigen op ons voorzieningenniveau. Wij vinden het onaanvaardbaar om bijvoorbeeld nu voorzieningen definitief af te breken, indien een jaar later (na herverdeling gemeentefonds) zou blijken dat dit onnodig was.

Als laatste is de begroting nog op enkele punten aangepast en bijgesteld. Deze aanpassingen zijn in onderstaande tabel opgenomen en eronder toegelicht.

Diverse aanpassingen	2019	2020	2021	2022	2023
Aframing hondenbelasting		-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Dekking precariobelasting (conform amendement 2019-9)		60.000	60.000		
Aframing bouwleges					-200.000
Diverse nagekomen mutaties	-11.500	190.664	77.719	42.281	-37.063
Stand meerjarenraming 2019-2023	132.455	12.405	72.952	45.323	119.320

Aframing hondenbelasting / dekking precariobelasting

De raad heeft in de vergadering van 15 en 16 juli 2019 bij amendement besloten om af te zien van de invoering van hondenbelasting. Tevens is besloten om voor de jaren 2020 en 2021 de precariobelasting te gebruiken als alternatief dekkingsmiddel voor de jaarlijks geraamde opbrengst van €60.000,-. De dekking voor de jaren erna is opgenomen bij de 'diverse nagekomen mutaties' en wordt hieronder toegelicht.

Aframing bouwleges

Verwacht wordt dat, na invoering van de nieuwe omgevingswet, er minder bouwleges kunnen worden geïnd. Veiligheidshalve is hierop voorgesorteerd en is met ingang van 2023 dit budget gehalveerd.

Diverse nagekomen mutaties

Uiteindelijk is er nog een aantal budgetten van de begroting bijgesteld; deze zijn hieronder puntsgewijs opgesomd.

- Voor de viering van de 75-jarige bevrijding is voor 2020 op uw verzoek een budget van €20.000,- opgenomen;
- De secretarieleges zijn in het verleden te fors afgeraamd en kunnen structureel met €30.000,- worden verhoogd;
- De toevoegingen voor groot onderhoud aan de reserves voor De Rhijnsberg en De Heerd zijn opnieuw vastgesteld en kunnen structureel met €30.000,- worden verlaagd;
- De resterende verschillen zijn het gevolg van de laatste bijstellingen waaronder afwijkingen in doorberekende afschrijvingslasten, indexeringen en opgenomen nieuwe investeringsposten.

Risico's

Leges WABO

Voor de langere termijn is de verwachting dat, vanwege de omgevingswet die voor zover nu bekend per 1 januari 2021 ingaat, minder aanvragen om een bouwvergunning worden ingediend, omdat het vergunningvrije regime wordt geruimd. Op de korte termijn zijn de gevolgen van de aanpassing van het PAS voor het indienen van vergunningaanvragen nog niet in te schatten. Beide kunnen leiden tot afname van de WABO inkomsten.

Rente

Als gevolg van de extreem lage, zelfs negatieve rente op langlopende geldleningen is de financieringsbehoefte voor de komende jaren in beeld gebracht. Vervolgens is deze financieringsbehoefte afgedekt met (toekomstige) geldleningen. Dit heeft geresulteerd in een forse rentebesparing; de totale rentekosten dalen van €754.000,- (2019) naar €330.000,- (2023). Wanneer op termijn de rente weer gaat stijgen dan kan dat impact

hebben op de begroting. Hierin zit dus een mogelijk risico, maar die is niet anders dan bij elke herfinanciering.

1. Bestuur

Toelichting op programma Bestuur

Dit programma gaat over het besturen van de gemeente en de veiligheid van de inwoners. De raad en het college, bestuurlijke samenwerking, communicatie en rechtsbescherming van inwoners maar ook over openbare orde en veiligheid, de lokale regels in de Algemene Plaatselijke Verordening, de lokale uitvoering van de drank- en horecawet en handhaving, vallen onder dit programma. Ook komt in dit programma inclusief denken aan de orde, om het inclusieve gemeentebrede karakter hiervan te benadrukken.

Collegeprogramma Bestuur

Wat willen we bereiken?

Regionale bestuurlijke samenwerking

- Regionale samenwerking op de Noord-Zuid as waarbij Heerde volop op alle domeinen mee doet. Wij willen omgevingsbewust inspelen op ontwikkelingen waarbij we zien dat de speerpunten van Cleantech Regio Stedendriehoek, de Regio Zwolle en de provincies Gelderland en Overijssel steeds meer in elkaar schuiven.
- Wij willen daarin een verbindende rol spelen. Gemeentegrenzen mogen daarbij geen belemmering vormen.

Wat gaan we er voor doen?

De gemeente via media, ondernemersevenementen en bestuurlijke en ambtelijke contacten profileren als woonomgeving voor forenzen en voor vestiging van bedrijven in de business-to-businessmarkt.

Kwaliteit

Wordt geïntegreerd in economisch beleid en marketing-profilering via communicatie, in samenwerking met externe partners.

De praktische, organisatorische en financiële consequenties van onze ambities voor samenwerking verder verkennen.

Kwaliteit

De financiële consequenties van deelname aan regio Stedendriehoek en Cleantech regio zijn opgenomen in de begroting. De bestuurstaken zijn verdeeld en deelname aan de ambtelijke werkgroepen is geregeld.

Nadrukkelijke samenwerking met onze buurgemeenten Hattem en Epe. Actief inzetten om Heerde samen met Epe en Hattem een rol te laten spelen in de samenwerking tussen Zwolle, Apeldoorn en Deventer.

Kwaliteit

Onze agenda is helder en wij nemen de bestuurlijke contacten te baat om dit te bespreken met de buurgemeenten en de regiogemeenten.

Regio Stedendriehoek is onze toekomstige thuisbasis.

Kwaliteit

De gemeente Heerde is deelnemer aan de regio Stedendriehoek; daarnaast blijven we actief in de regio Zwolle.

We hebben een verzoek ingediend bij het ministerie om over te stappen naar de arbeidsmarktregio Stedenvierkant.

Uitbreiden van de samenwerking met onderwijs, ondernemers, andere overheden en maatschappelijke organisaties op de Noord-Zuid as.

Kwaliteit

Hierbij sluit Heerde aan bij de desbetreffende gremia in de Regio Zwolle en Cleantech Regio. In beide regio's is deelname van de 3-O's geborgd

Lokale samenwerking met maatschappelijke partners

- De gemeente zoekt actief de samenwerking met maatschappelijke partners die lokaal werkzaam zijn en streeft naar duurzame verbindingen

Wat gaan we er voor doen?

Een vervolgconvenant opstellen met dorpsraad Wapenveld waarbij nieuwe kaders opgesteld kunnen worden.

Kwaliteit

Het convenant met dorpsraad Wapenveld moet geactualiseerd worden.

Gemeente een regisserende of faciliterende rol in het streven naar duurzame verbindingen met en tussen maatschappelijke instellingen en organisaties die lokaal werkzaam zijn.

Kwaliteit

Dit betreft een reguliere activiteit. In 2020 wordt verder invulling gegeven aan de aanpak 0-100. In deze aanpak zijn diverse maatschappelijke partners betrokken. Hierbij wordt specifiek ingezet op de onderlinge verbinding, verbinding met de gemeentelijke organisatie en verbinding met de lokale samenleving, vanuit het oogpunt van preventie.

Geregeld bestuurlijke en ambtelijke contacten onderhouden met maatschappelijke instellingen en organisaties die lokaal werkzaam zijn.

Maatschappelijke instellingen en organisaties voor onder andere sport, kunst en cultuur, onderwijs en zorg, religieuze organisaties/kerken, platforms en belangenorganisaties, ondernemers en dorpsraden.

Kwaliteit

Dit betreft een reguliere activiteit. Met (maatschappelijke) organisaties die actief zijn binnen de gemeente Heerde wordt regelmatig samengewerkt. Daar waar beleidsmatige ontwikkelingen zijn, zijn partijen zoveel mogelijk aan de voorkant in de ontwikkeling betrokken. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling loket 0-100.

Inwoners en ondernemers of andere partijen die overleg willen over de belangen van groepen inwoners of ondernemers vinden bij de gemeente een luisterend oor.

Partijen dienen te bestaan uit vertegenwoordigers van of namens groepen inwoners of ondernemers.

Kwaliteit

Partijen kunnen zowel ambtelijk als bestuurlijk een afspraak maken om hun plannen toe te lichten en tijdens werkbezoeken van het college of collegeleden is er ruimte om plannen te bespreken, ook in 2020.

Voor dorpsraad Veessen en Vorchten i.o. een convenant opstellen wanneer duidelijk is dat zij de inwoners breed vertegenwoordigen.

Kwaliteit

Er is veelvuldig contact met de dorpsraad i.o. Er wordt gewerkt aan een convenant, bruikbaar voor meerdere dorpsraden. De dorpsraad i.o. zal te zijner tijd de statuten laten vastleggen.

Inclusief denken

- Iedereen met of zonder (functie)beperking kan mee doen in onze lokale samenleving. Inclusief denken is de norm in ons denken en handelen (Agenda 22).

Wat gaan we er voor doen?

Bij gemeentelijke beleidsvorming, -plannen en -uitvoeringsprogramma's wordt zichtbaar getoetst of rekening is gehouden met mensen met een (functie)beperking.

Kwaliteit

Het format voor het college-advies en voor het raadsvoorstel is hierop aangepast. Onder Inclusiviteit moet toegelicht worden hoe rekening wordt gehouden met verschillende doelgroepen waaronder mensen met een beperking.

Inclusief denken agenderen wij standaard in onze overleggen met maatschappelijke partners en ondernemers.

Kwaliteit

Inclusief denken maakt deel uit van ons denken en handelen in overleggen en in besluitvormingsprocessen.

Inclusief denken wordt, waar mogelijk, onderdeel gemaakt van vergunningverlening door de gemeente.

Bij de vergunningverlening is er ter aanzien van mensen met een (functie)beperking aandacht voor het vergroten van de kansen om volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving.

Kwaliteit

Dit aspect is meegenomen in het beleidskader voor Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH).

Openbare ruimte en publieke voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk en waar nodig worden verbeteringen doorgevoerd.

Kwaliteit

Deze maatregel heeft een relatie met de maatregel onder openbare ruimte en mobiliteit. Daarin is aangegeven dat wij met behulp van adviezen van de werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid onze plannen voor (her)inrichting vormgeven. Voor publieke voorzieningen die vallen onder verantwoordelijkheid van de gemeente is de toegankelijkheid voorwaarde.

Communicatie

- Gemeentelijke informatie is begrijpelijk en via verschillende kanalen te verkrijgen. Dienstverlening wordt digitaal aangeboden maar moet voor iedereen bereikbaar blijven.

Wat gaan we er voor doen?

De gemeentebegroting en jaarstukken leesbaar maken op niveau B1.

Kwaliteit

Het B1-niveau zal, gezien de aard van de stukken, naar verwachting niet kunnen worden gehaald. Dit wordt ondervangen met een publieksversie van de begroting. Deze publieksversie is als infograhic in de Schaapskooi gepubliceerd.

Inwoners vragen om mee te denken over de leesbaarheid van gemeentelijke informatie (tegenleesgroep).

Kwaliteit

Er is een groep 'tegenlezers' geformeerd vanuit de adviesraad SD, omdat daar de belangrijkste doelgroep zit die meer moeite heeft met lezen. Deze groep gaat brieven en teksten beoordelen en hier feedback op geven, zodat de organisatie daaruit lering kan trekken voor volgende publicaties/brieven.

Onze gemeentelijke website publieksvriendelijk beheren.

Hattem, Heerde en Oldebroek hebben gezamenlijk één centrale webredactie. Deze is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit, het beheer en de doorontwikkeling van de drie websites.

De taken en verantwoordelijkheden van de centrale webredactie staan beschreven in het (jaarlijks te actualiseren) beheerplan. De centrale webredactie bestaat uit medewerkers van de drie gemeenten met de functie van webredacteur, webregisseur of adviseur nieuwe media. Het beheer door de medewerkers richt zich primair op de websites van de eigen gemeente.

Kwaliteit

- De website is digitaal toegankelijk en beschikt over een verklaring op de website;
- De website is ingericht op basis van het toptakenprincipe en voldoet aan het huisstijlhandboek van de gemeente;
- De websites bieden een veilige omgeving voor het afnemen van producten en diensten. Daarvoor gebruiken wij de landelijke standaard voor DigiD en voeren wij jaarlijks een ICT-beveiligingsassessment DigiD uit. Ook leggen wij jaarlijks verantwoording af via een zelfevaluatievragenlijst (ENSIA). De websites hebben tevens een beveiligde verbinding, zodat de afzender (de gemeente) altijd duidelijk is;
- De website past zich aan aan het formaat van 'elk' apparaat (pc, tablet, smartphone) en is geschikt voor de meest gebruikte browsers;
- De content is (waar mogelijk) leesniveau B1 en wordt gearchiveerd volgens de Archiefwet.

Publieksversie van de begroting op de gemeentepagina in huis-aan-huis blad.

Kwaliteit

Jaarlijks wordt er een publieksversie van de begroting gepubliceerd in de Schaapskooi.

Uitzenden van raads- en commissievergaderingen via de gemeentelijke website.

Kwaliteit

Het is de bedoeling om raads- en commissievergaderingen te streamen via de gemeentelijke website, zodat deze live gevolgd kunnen worden door de inwoners van onze gemeente. Dit project is gekoppeld aan de renovatie van het raadhuis.

Waar mogelijk digitale producten aanbieden en waar nodig inwoners helpen om digitale formulieren in te vullen.

Waar mogelijk producten online aanbieden, waar mogelijk formulieren als e-formulieren (online in te vullen en te verzenden formulieren) aanbieden en waar nodig inwoners helpen om e-formulieren in te vullen.

Kwaliteit

- De website wordt meerdere keren per jaar voorzien van nieuwe software, zodat een veilige online omgeving wordt aangeboden, oplossingen voor bugs en nieuwe functionaliteiten sneller beschikbaar zijn;
- Het aantal e-formulieren op de website is verder uitgebreid;
- Een aantal e-formulieren is (ook) toegankelijk via eIDAS en eHerkenning;
- Medewerkers publiekscentrum kunnen zowel telefonisch als aan de informatiebalie mensen ondersteunen bij het invullen van de e-formulieren;
- Door de implementatie van het nieuwe systeem voor burgerzaken is de basis gelegd voor verdere digitalisering richting inwoners maar bijvoorbeeld ook uitvaartverzorgers.

Algemene Plaatselijke Verordening/Drank- en Horecawet

- Onze Algemene Plaatselijke Verordening (APV) is duidelijk voor onze inwoners en handhaafbaar.
- Para-commerciële organisaties krijgen meer mogelijkheden om ontmoetingsmomenten voor gerelateerde activiteiten te organiseren, binnen de kaders van de drank- en horecawet, veiligheid en geluid.

Wat gaan we er voor doen?

Bij de actualisatie van de APV is het uitgangspunt dat de regels duidelijk zijn voor onze inwoners en handhaafbaar.

Kwaliteit

Bij de actualisatie van de APV, voorzien eind 2019, wordt standaard aansluiting gezocht bij de actualisatievoorstellen vanuit de VNG die van toepassing zijn voor Heerde en wordt het taalgebruik getoetst, voordat deze actualisatie voor besluitvorming wordt geagendeerd.

In overleg met para-commerciële (vrijwilligers)organisaties komen we tot een nieuw beleidskader voor ontmoetingsmomenten.

Kwaliteit

Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2020 zal de gemeenteraad een voorstel worden voorgelegd.

Uitvoering APV Gemeente Heerde 2017.

Kwaliteit

Programmatische uitvoering van de APV is opgenomen in het uitvoeringsprogramma VTH 2020.

Openbare orde en veiligheid

- Inwoners voelen zich veilig in onze dorpen. We hebben daarbij speciale aandacht voor de sociale veiligheidsgevoelens van kwetsbare inwoners, onder wie ouderen.

Wat gaan we er voor doen?

Beoordelen of de pilot buurtbemiddeling aan de verwachtingen beantwoordt en of continuïteit gewenst is.

In de pilot buurtbemiddeling werken politie, gemeente en Triada samen.

Kwaliteit

De pilot buurtbemiddeling is verlengd en zal deels voortgezet worden in 2020. In 2020 volgt een evaluatie.

Blijvende aandacht voor de aanpak van de overlast van drank- en drugsmisbruik.

Aanpak zowel preventief als ook repressief.

Alcohol: de gemeente Heerde sluit aan bij de integrale aanpak die de GGD in samenwerking met Tactus en Halt heeft ontwikkeld voor Heerde en Epe.

Drugs: we voeren een streng beleid als het gaat om het sluiten van woningen en bedrijven bij het aantreffen van meer dan gebruikershoeveelheden drugs in de woning of in andere panden. Uiteraard vervolgt de politie (justitie) het gebruik van drugs. Zij hebben goed zicht op de gebruikers en overlastlocaties worden in gezamenlijkheid met gemeente (sociaal domein, veiligheid) en Triada aangepakt.

Kwaliteit

De burgemeester geeft uitvoering aan het beleid om woningen en bedrijfspanden, waar productie of handel van drugs plaatsvindt, tijdelijk te sluiten. Er zijn grenzen aan alcoholgebruik in het vergunningenbeleid, er is ontheffingenbeleid en misbruik in de horeca en in de openbare ruimte wordt via handhaving tegen gegaan.

We proberen steeds meer zicht te krijgen op het drugsgebruik (met name de middelen GHB en Speed) in de gemeente. En hoe de samenwerking is tussen gemeente en andere partners en wat we meer en anders kunnen doen aan preventie. '

De mogelijkheden van social media benutten om overlastsituaties zichtbaar te maken.

Sociale media wordt meer en meer gebruikt om in te spelen op actuele thema's. Dit kan twee richtingen op werken. Gemeente kan actuele thema's inbrengen. Burger kan ook gemakkelijker 24/7 meldingen doen van schade/problemen in de openbare ruimte.

Kwaliteit

Afhankelijk van de situatie kan social media ingezet worden. Dit moet dan wel bijdragen aan een mogelijke oplossing.

De witte voetjesprojecten (doorgang door de wijk of bewoners hun huizen zorgvuldig afsluiten) willen wij voortzetten.

Kwaliteit

Gedurende donkere dagen van het jaar en voor vakantieperiodes wordt aandacht gevraagd voor risico's van woninginbraak.

Deelname aan Burgernet stimuleren door media te benutten om inwoners te informeren.

Deelname stimuleren door bestaande inwoners en nieuwe inwoners het bestaan van en de functie van Burgernet onder de aandacht te brengen.

Kwaliteit

In 2020 zal periodiek aandacht worden besteed via sociale media en de Schaapskooi voor deelname aan Burgernet. Ook het gebruik van Whatsapp buurtpreventie zal daaraan gekoppeld worden.

Door middel van publiekscampagnes inwoners activeren om drank- en drugsgebruik te signaleren.

Kwaliteit

Door middel van publiekscampagnes vragen wij inwoners om hun ogen en oren te gebruiken, ook als het gaat om overlast als gevolg van het gebruik van drank en drugs, en de politie tijdig te waarschuwen.

Een structureel overleg leefbaarheid en veiligheid initiëren met betrokken partners.

Kwaliteit

Er is in 2019 gestart met een periodiek overleg met portefeuillehouders zorg en veiligheid, ambtenaren en betrokken ketenpartners. Gelet op de meerwaarde zal dit ook in 2020 een structureel karakter krijgen.

Faciliteren en stimuleren van AttentieBuurtpreventie (Whatsapp) en samen met de wijkagent afspraken maken met de bewoners.

Straten, wijken en buurten hebben een eigen buurtpreventie app waarmee een oogje in het zeil wordt gehouden als het gaat om criminaliteit in de directe woon- en leefomgeving.

Kwaliteit

De gemeente bevordert de aanwas van nieuwe groepen en de aanwas van deelnemers in bestaande groepen. We hangen Whatsapp preventieborden op in de straat om de activiteiten van de groep te stimuleren/belonen.

We staan initiatieven tot het oprichten van een Whatsapp groep met raad en daad bij. Ondermeer kennis delen, het ophangen van preventieborden in de straat, het bijeenbrengen van beheerders om kennis en ervaring uit te wisselen.

Ook het gesubsidieerd ter beschikking stellen van preventiestickers, de koppeling met Burgernet, en met een app waar de politie direct contact heeft met alle beheerders van de verschillende groepen om snel info te delen of info te halen.

De gemeente Heerde kent eind 2018 een totaal van 26 actieve Whatsapp groepen. Medio 2019 is het aantal groepen gestegen tot 29.

Ideeën van jongeren om de overlast te beperken worden beloond.

Kwaliteit

Wanneer een idee van jongeren daadwerkelijk de overlast gaat beperken zal bekeken worden welke passende beloning hier tegenover kan staan.

In overleg met onze boa's stevig inzetten op overlast op straat.

Naast het Handhavings Uitvoerings Plan (HUP), dat telkens voor een jaar wordt opgesteld, is er maar geringe capaciteit beschikbaar om ad hoc overlast situaties aan te pakken.

Kwaliteit

Er is prioriteit gegeven, binnen de mogelijkheden, aan beperking van de overlast op straat. In 2020 gaan de boa's meer projectgericht werken om overlast gericht aan te pakken.

In overleggen met de politie bepleiten we de zichtbare inzet van wijkagenten en een lokale politiepost.

Kwaliteit

Per 1 oktober 2019 is er een politiesteunpunt geopend in MFA de Heerd. Daar waar de burger met de wijkagent kan afspreken. Daarnaast zijn er diverse mogelijkheden om met de lokale politie/wijkagent in contact te komen.

Lokaal en in regionaal verband aandacht blijven houden voor ondermijning.

Ondermijning wordt bij politie, justitie en bij de gemeente(n) genoemd als één van de lokale en regionale veiligheidsprioriteiten.

Kwaliteit

Ondermijning wordt een prioriteit binnen het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023. Een onderdeel hiervan is het opstellen van een ondermijningsbeeld voor onze gemeente.

Veroorzakers van vernielingen worden uitgenodigd voor een gesprek met de burgemeester.

Betreft (moedwillige) vernielingen in de openbare ruimte .

Kwaliteit

Wanneer veroorzaker bekend is, kan op vrijwillige basis een gesprek plaatsvinden.

Brandweer

- De opkomsttijd van de brandweer is gemeentebreed geborgd en de (vrijwillige) brandweermensen kunnen hun werk naar behoren doen.

Wat gaan we er voor doen?

Bij de VNOG de belangen van de vrijwillige brandweermensen en instandhouding van het duikteam behartigen.

Kwaliteit

Dit is, zeker in het perspectief van de huidige financiële situatie van de VNOG en de bespreking van dienstverleningsscenario's in het kader daarvan, een punt van aandacht. Daarbij ook wijzen op maatschappelijke belangen (gevoel van veiligheid en maatschappelijke verbinding).

Brandweerkazernes in Heerde en Wapenveld in stand houden en de huidige inspanningen voor onze (vrijwillige) brandweermensen continueren.

Kwaliteit

Is blijvend punt van aandacht bij samenwerking en overleg met VNOG. Het belang van lokale betrokkenheid en nabijheid brandweer blijvend benadrukken vanuit het uitgangspunt dat de wettelijke aanrijdtijden moeten worden gerealiseerd.

Handhaving

- Regels zijn er voor iedereen. We handhaven het nakomen er van.

Wat gaan we er voor doen?

Handhaving op basis van het uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, (VTH).

De resultaten van het uitvoeringsprogramma VTH worden niet alleen in tijd en aantallen maar ook in effecten beschreven. De prioritering van het uitvoeringsprogramma wordt geadviseerd door de raadscommissie.

Kwaliteit

Richtlijn is de nota "Kaders voor de uitvoering van de VTH-taken 2019-2022". Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma vastgesteld.

De verantwoording van de uitvoering van de handhaving vindt plaats in het jaarverslag.

Handhaving wanneer de toegankelijkheid van de openbare ruimte in gevaar komt. Bij beperking toegankelijkheid openbare ruimte wordt handhavend opgetreden.

Kwaliteit

Dit is als deeltaak opgenomen in het uitvoeringsprogramma voor de VTH-taken.

In de dorpscentra wordt gericht handhavingscapaciteit ingezet op toezicht op de inrichting en toepassing van uitstallingen en terrassen.

Handhaving wanneer sprake is van uitkeringsfraude.

Kwaliteit

Wij hebben structurele afspraken met de Sociale Recherche(SR) in Apeldoorn. Onze inkomensconsulenten en gespreksvoerders zijn alert op fraudesignalen en stemmen die af met de SR. In elke voorkomende situatie wordt een zorgvuldige afweging gemaakt of de inzet van de SR in deze situatie het juiste middel is.

Bestuur

Toelichting op product Bestuur

Het product Bestuur bestaat uit de subproducten college, raad, griffie en rekenkamerfunctie. Hoofdzakelijk gaat het hier om kosten voor salarissen en vergoedingen, opleidingskosten en representatie. Verder bestaat het product uit de volgende subproducten: (bestuurlijke) samenwerking, inclusief denken, internationale contacten, rechtsbescherming en communicatie.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
506050 Communicatieplan	12.392	20.420	20.700	21.010	21.340	21.680
521000 Raad	252.716	275.597	279.510	290.730	297.880	304.630
521050 Griffie	147.159	154.331	146.201	152.060	155.790	159.320
521100 Rekenkamerfunctie	25.546	22.150	19.490	19.780	20.100	20.420
521150 College	560.681	637.810	609.165	617.500	639.280	650.440
521300 Best. samenwerking	90.265	154.650	156.820	159.170	161.720	164.310
521350 Internationale contacten	10.925	1.760	1.780	1.810	1.840	1.870
521400 Rechtsbescherming	34.987	42.170	42.760	43.400	44.090	44.800
Totaal Lasten	1.134.671	1.308.888	1.276.426	1.305.460	1.342.040	1.367.470
Baten						
521000 Raad	-600	0	0	0	0	0
521150 College	-2.898	0	0	0	0	0
521400 Rechtsbescherming	-60.000	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-63.498	0	0	0	0	0
Resultaat	1.071.173	1.308.888	1.276.426	1.305.460	1.342.040	1.367.470

Toelichting op de lasten en baten bestuur

Lasten

521150 College

Voor 2020 is er €20.000,- geraamd voor de viering van de 75-jarige bevrijding. Deze budgetbijstelling maakt onderdeel uit van de financieel technische maatregelen (nagekomen mutaties) zie hiervoor ook het onderdeel 'dekkingsplan'. De hogere raming in 2019 is het gevolg van incidenteel hogere loonkosten van een voormalig wethouder.

Veiligheid

Toelichting op product veiligheid

Het product Veiligheid bestaat uit de subproducten brandweer, crisisbeheersing, openbare orde en veiligheid, opvang huisdieren, APV, drank en horecawet en handhaving. De lasten op dit product hebben voor een groot deel betrekking op de brandweertaken in VNOG-verband. Daarnaast worden legesopbrengsten binnen dit product verantwoord.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
502020 Brandweergarage Heerde	596	61.032	58.521	59.051	59.621	60.191
502040 Brandweergarage Wapenveld	31.549	26.392	27.447	28.372	28.662	28.962
523000 Brandweer	942.161	963.565	980.456	969.900	970.340	970.790
523050 Crisisbeheersing	29.490	38.073	38.588	39.644	40.367	41.056
523100 Openbare orde & Veiligheid	106.623	114.186	115.962	118.819	120.942	122.997
523150 APV	135.945	143.736	139.583	145.375	149.010	152.437
523200 Drank- en horecawet	36.232	37.693	37.918	39.491	40.478	41.409
545150 Handhaving Bouwen	176.863	185.792	181.178	188.697	193.415	197.864
545300 Handhaving Milieubeheer	7.267	7.684	7.472	7.782	7.977	8.160
551300 Opvang huisdieren	4.229	10.240	10.380	10.540	10.710	10.880
Totaal Lasten	1.470.955	1.588.393	1.597.505	1.607.671	1.621.522	1.634.746
Baten						
523000 Brandweer	-8.261	0	-8.000	-8.120	-8.250	-8.380
523100 Openbare orde & Veiligheid	-5	0	0	0	0	0
523150 APV	-12.078	-13.230	-13.420	-13.620	-13.840	-14.060
523200 Drank- en horecawet	0	0	0	0	0	0
545150 Handhaving Bouwen	-2.000	0	0	0	0	0
551300 Opvang huisdieren	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-22.344	-13.230	-21.420	-21.740	-22.090	-22.440
Resultaat	1.448.611	1.575.163	1.576.085	1.585.931	1.599.432	1.612.306

Toelichting op de lasten en baten veiligheid

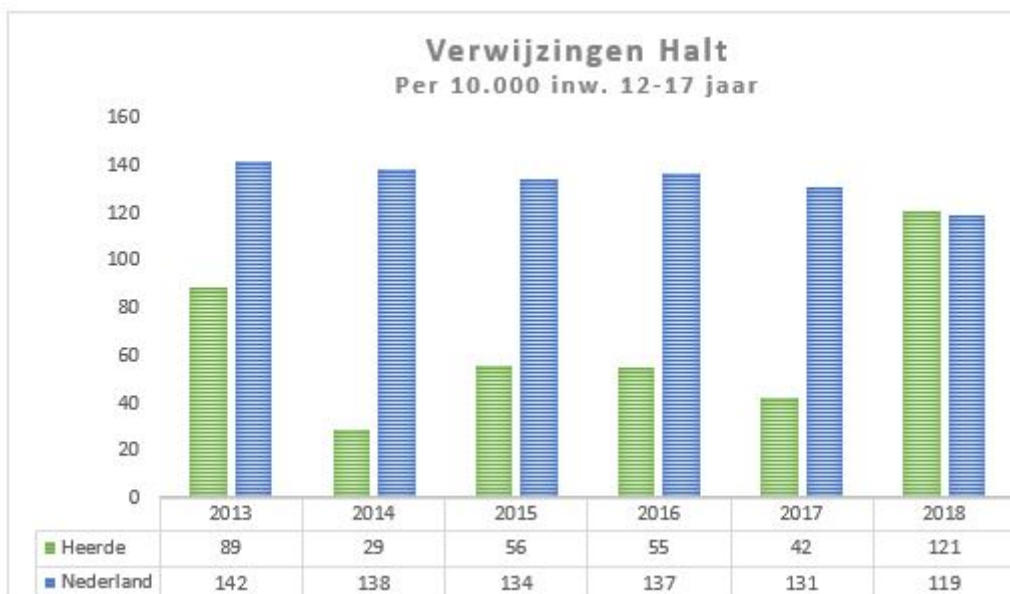
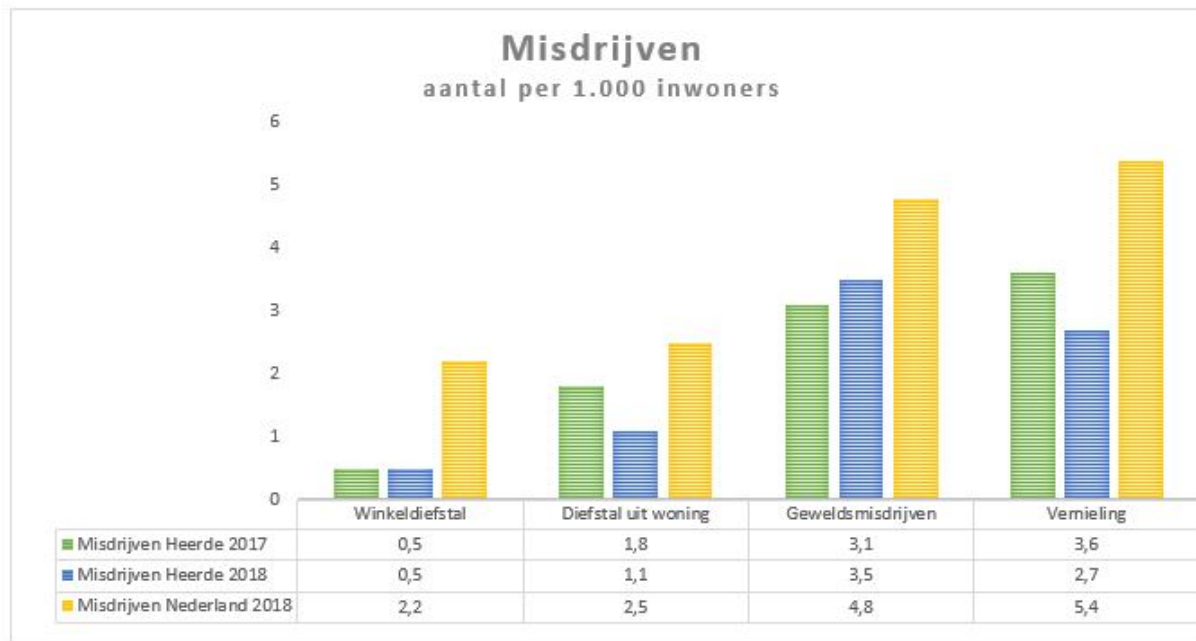
Lasten

523000 Brandweer

De VNOG heeft alleen voor de jaren 2020 en 2021 een gemeentelijke bijdrage berekend. Na de bestuurlijke tweedaagse in september en de besluitvorming in de maanden daaropvolgend kan er pas duidelijkheid worden gegeven over de jaren 2022 e.v. Vooralsnog is voor de jaren 2022 en 2023 dezelfde gemeentelijke bijdrage aangehouden als voor het jaar 2021.

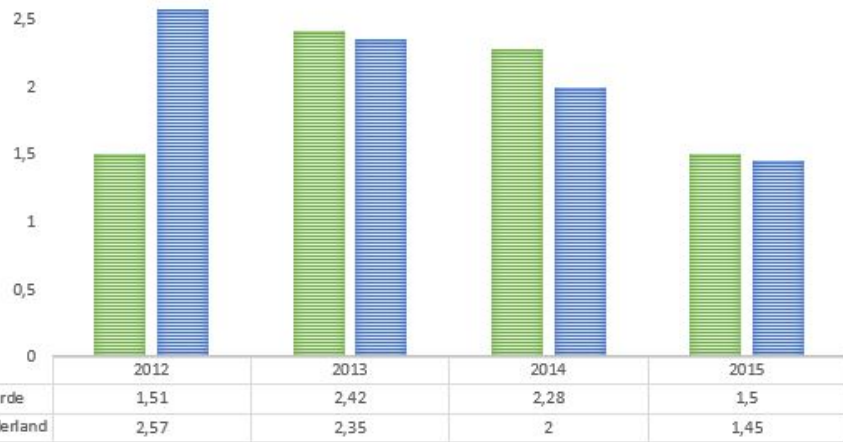
BBV-indicatoren programma Bestuur

BBV indicatoren

Jongeren met delict voor rechter

%

2. Bedrijfsvoering

Toelichting op programma Bedrijfsvoering

De gemeente is een betrouwbare rentmeester van de publieke middelen. Uitgangspunt is dat de exploitatie op orde is om jaarlijks te kunnen voldoen aan de voorwaarde van een sluitende begroting. Naast financiën en de financiële uitvoering van het Grondbeleid, vallen onder dit programma de gemeentelijke organisatie, de accommodaties voor gemeentebestuur en ambtelijke organisatie, burgerzaken, het streekarchivariaat en de basisregistraties.

Collegeprogramma Bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken?

Financien

- Een gezonde financiële huishouding.
- Een evenwichtige schuldpositie, met nadruk op verlaging.
- Subsidies worden geïndexeerd onder voorwaarde van een sluitende gemeentelijke meerjarenbegroting.

Wat gaan we er voor doen?

Binnen het sociaal domein zijn de verplichtingen in beeld en zijn er afspraken over de wijze waarop de raad gebruik en kosten kan monitoren.

Kwaliteit

- De afgelopen jaren is er een nieuwe berekeningswijze ontwikkeld voor de jaarlastbepaling Jeugd en Wmo. Deze gaat grotendeels uit van de daadwerkelijk gefactureerde kosten. In 2020 wordt deze systematiek verder verfijnd en wordt ingezet op het snel afstemmen met de zorgaanbieders wanneer afwijkingen worden geconstateerd.
- De raad wordt twee keer per jaar geïnformeerd via een themabijeenkomst over de ontwikkeling van kosten en aantallen voorzieningen in het sociaal domein.
- Kosten en ontwikkelingen worden op de gebruikelijke momenten in de p&c-cyclus gemonitord en gerapporteerd.

De dienstverlening van de gemeente (onder andere leges) is zoveel mogelijk kostendekkend.

Kwaliteit

Het kostendekkingspercentage van de legesverordening ligt op circa 97%. Ook voor 2020 wordt deze hoge mate van kostendekkendheid nagestreefd. Bij de andere kostendekkende belastingen (begraafrechten, rioolheffing, afvalstoffenheffing) zijn 100% kostendekkende tarieven al jaren het uitgangspunt.

De financiële risico's zijn inzichtelijk en er komt een midzomeranalyse

Kwaliteit

De belangrijkste budgetten, waaronder de salarissen en externe inhuur, zullen maandelijks worden gemonitord en er zal in 2020 een midzomeranalyse worden opgesteld. Daarnaast zal er uitvoering worden gegeven aan het pakket van ombuigingen.

De lokale lastendruk stijgt in principe niet meer dan de inflatiecorrectie.

Kwaliteit

Voor 2020 is het uitgangspunt om de lokale lastendruk niet verder te verhogen dan de inflatiecorrectie.

Inwoners met een minimuminkomen en geen vermogen komen in aanmerking voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Kwaliteit

Inwoners met een inkomen op bijstandsniveau en zonder vermogen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding. Inwoners die al eerder kwijtschelding kregen, wordt via bestandsvergelijking met onder meer de Belastingdienst en het RDW automatisch getoetst of zij automatisch kwijtschelding kunnen krijgen. Kwijtschelding is mogelijk voor de onroerende-zaakbelasting en voor de afvalstoffenheffing (vastrecht en maximaal 9 ledigingen). De kwijtscheldingsaanvraag moet worden ingediend bij het GBLT. Zij toetsen deze aanvraag aan normen van de gemeente en van het waterschap, zodat inwoners slechts één formulier hoeven in te vullen.

Inzetten op versterking van de financiële positie van de gemeente om tegenvallers op te kunnen vangen en noodzakelijke investeringen te kunnen doen.

Kwaliteit

Voor het meerjarenperspectief 2019-2022 is een structureel sluitende begroting gepresenteerd. Voorwaarde hierbij is wel dat de voorgestelde bezuinigingen worden gerealiseerd. Hierover vindt nog het gesprek plaats met betrokkenen en burgers.

Slim gebruik maken van financieringsmogelijkheden bij rijk en provincie om ambities in te vullen.

Kwaliteit

De financieringsmogelijkheden bij het rijk of provincie worden bij elk project uitvoering geanalyseerd en mogelijk aangesproken. Voorbeeld hiervan is de energietransitie die nog moet worden opgestart; hiervoor hebben al verkennende gesprekken (onder andere in Cleantech regio-verband) plaatsgevonden.

Dienstverlening ambtelijke organisatie

- Onze gemeentelijke dienstverlening aan inwoners en ondernemers is vriendelijk, betrokken, adequaat, tijdig en deskundig.

Wat gaan we er voor doen?

De begrippen omgevingsbewust en ondernemend staan centraal in de gemeentelijke organisatie. De betekenis hiervan voor het dagelijks handelen en de dienstverlening aan inwoners en ondernemers is blijvend onderwerp van gesprek.

Doel van deze begrippen is dat de klant zich gehoord voelt en zo mogelijk tevreden wordt gesteld.

Kwaliteit

De afgelopen jaren is thematisch gewerkt om de kernwaarden omgevingsbewust en ondernemend. In 2020 zal het thema "zelfexpressie en feedback geven" centraal staan. Daarnaast is dit een blijvend onderwerp van gesprek met de medewerkers.

Duidelijkheid wat de rol van inwoners is bij inwoners- en overheidsparticipatie en de mogelijkheden die zij hebben.

De participatieladder voor inwonersparticipatie (initiatief gemeente) en overheidsparticipatie (initiatief inwoners) is bekend bij bestuur en organisatie en wordt gebruikt bij plannen en processen.

Kwaliteit

Bekendheid met de participatieladder is belangrijk, maar zegt nog onvoldoende over de wijze waarop inwonerparticipatie vorm wordt gegeven. Bij de bezuinigingsvoorstellen zijn gericht inwoners uitgenodigd om mee te denken en te reageren op voorstellen. We kennen ook inloopavonden en informatieavonden bij ruimtelijke projecten. Bij de voorbereiding van de locatie 0-100 zijn medewerkers de straat opgegaan om gesprekken met inwoners te voeren. Maar er zijn meer mogelijkheden. Onze trainees hebben als groepsproject het onderwerp inwonerparticipatie. Het Plan van Aanpak is klaar en begin 2020 worden de resultaten verwacht.

Inwoners en ondernemers mogen rekenen op een ambtelijke organisatie die denkt in kansen binnen wet- en regelgeving en financiële mogelijkheden.

Onze visie "naar een omgevingsbewuste en ondernemende organisatie" is zodanig dat de klant zich gehoord voelt en zo mogelijk tevreden wordt gesteld.

Kwaliteit

Medewerkers :

- Stellen de klant centraal en weten wat dit voor hun werk betekent;
- Hebben het zelfvertrouwen, lef en durf om hierin ondernemend op te treden;
- Voelen eigenaarschap wat hun werkzaamheden betreft
- Zijn zich ervan bewust dat we als organisatie samen regels hebben gemaakt en het gewoon is elkaar daarop aan te spreken

Door de themagerichte aanpak op drie vlakken: organisatie, afdeling en persoonlijk is dit blijvend onderwerp van gesprek.

Inwoners en ondernemers mogen rekenen op een tijdige behandeling van hun (aan)vragen binnen de gestelde termijnen.

Deze taakgroep betreft de maatregel uit het collegeprogramma: "Inwoners en ondernemers zijn, ook ambtelijk, altijd van harte welkom met hun vragen en ideeën". Dit is bestaand beleid.

Kwaliteit

De bewaking van de juridische kwaliteit van al het handelen, als een normaal onderdeel van de bedrijfsvoering, is systematisch ingebed in de organisatie en de werkprocessen van de gemeente Heerde. Bestuursondersteuning en –advisering biedt structurele en duurzame waarborgen voor de juridische houdbaarheid van gemeentelijk handelen. Bij binnenkomst van aanvragen of vragen wordt binnen twee werkdagen een ontvangstbevestiging verstuurd. Afhankelijk van het type aanvraag/vraag wordt zo snel mogelijk binnen de gestelde termijn van de wet/servicenormen gereageerd. Lukt dit niet dan stellen wij de burger adequaat en tijdig hiervan op de hoogte.

Inwoners en ondernemers zijn, ook ambtelijk, altijd van harte welkom met hun vragen en ideeën.

Vragen en ideeën van inwoners en ondernemers worden serieus opgepakt door de organisatie.

Kwaliteit

Vragen en ideeën van inwoners en ondernemers worden serieus opgepakt door de organisatie. Daarnaast proberen wij op diverse manieren inwonersparticipatie te stimuleren en vorm te geven. Ook in 2020 zullen hiervoor diverse initiatieven ontplooid worden.

Transparante servicenormen van de gemeentelijke organisatie die inzichtelijk zijn voor inwoners en ondernemers.

Kwaliteit

De servicenormen moeten een reëel beeld geven over wat de burger of een bedrijf mag verwachten van de gemeente. In 2019 zijn de servicenormen geëvalueerd en aangepast. Natuurlijk vraagt dit vervolgens ook aanpassing van de achterliggende processen om de realisatie van de servicenormen te borgen. In 2020 zal opnieuw een evaluatie plaatsvinden zodat de resultaten van de doorgevoerde verbeteringen bekeken kunnen worden. De servicenormen zijn beschikbaar op de website van de gemeente.

Personeel en Organisatie

- Een goede werkgever zijn en voldoende interne en externe uitdagingen bieden voor personele ontwikkeling en het opdoen van werkervaring.
- Investeren in onze medewerkers door hun ontwikkeling te koppelen aan de organisatiedoelen (investor in people).
- Onze personele samenstelling is een afspiegeling van de inclusieve samenleving en biedt ook plek aan mensen die (langdurig) werkloos zijn.

Wat gaan we er voor doen?

Actief deelnemen in de Talentenregio.

Binnen dit samenwerkingsverband werken 24 overheidsorganisaties samen aan werving, training, talentontwikkeling en loopbaanontwikkeling van personeel.

Ook nemen de p&o-adviseurs deel aan een p&o-netwerk waarin kennis en ervaring uitgewisseld worden.

Kwaliteit

Door gebruik te maken van de Talentenregio hebben we een groter bereik voor de werving van kwalitatieve medewerkers. Onderlinge mobiliteit tussen deelnemende organisaties wordt beter. Daarnaast kunnen medewerkers workshops, training en opleidingen volgen die met name gericht zijn op loopbaan- of persoonlijke ontwikkeling. Bij de werving van de trainees heeft Talentenregio ondersteuning geboden door hun ervaringen die al eerder opgedaan waren. De trainees zullen het ontwikkel- en opleidingsprogramma onder verantwoordelijkheid van Talentenregio uitvoeren.

Bij vacatures benadrukken dat wij een inclusieve organisatie (willen) zijn.

Inclusie is meedoen. Zorgdragen dat de personele samenstelling een afspiegeling is van een inclusieve samenleving. Ook voor bijvoorbeeld langdurig werklozen en arbeidsongeschikten. Minimaal voldoen aan quotum regeling. Als we de regels van de huidige quotum wetgeving volgen voldoen we ruimschoots. Hoofdzakelijk ingegeven door de medewerkers van Lucrato die we inzetten voor de buitendienst.

Kwaliteit

Bij werving en selectieprocedures benadrukken wij dat wij een inclusieve organisatie willen zijn.

Bij elke vacature vermelden we inmiddels het volgende:

‘Wij geloven dat medewerkers het beste tot hun recht komen in een inclusieve werkomgeving waar respect, samenwerking en aandacht voor individuele kwaliteit en (talent)ontwikkelmogelijkheden voorop staan. We streven als organisatie naar een personele samenstelling die een afspiegeling is van de inclusieve samenleving’.

De HR-visie voor de organisatie in praktijk brengen

Het realiseren van strategisch beleid op HR-gebied leidt onder andere tot goed werkgeverschap en ontwikkeling van personeel.

Kwaliteit

De HR-visie verwoordt de organisatievisie. Speerpunten voor de komende jaren zijn: doorontwikkeling van het functieboek/-gebouw, strategische personeelsplanning, (hernieuwd) beleid over in- door en uitstroom en de gesprekscyclus. Later volgen beleid over opleiden en ontwikkelen en gezondheidsbeleid. Verdergaande HR-digitalisering is een doorlopend speerpunt.

De uitwerkingen van de HR-visie verloopt conform planning.

Investeren in jonge medewerkers.

Betere balans in de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand. Nieuwe dynamiek. Reduceren kosten inhuur externen.

Kwaliteit

Het beleid is erop gericht om de leeftijdsopbouw in balans te krijgen. In 2018 is het generatiepact (jong voor oud) ingevoerd. Er zijn ontwikkelingen om te komen tot een traineepool. In 2018 is daarnaast gestart met het werven van trainees.

Inmiddels zijn er 6 trainees (22-28 jaar) werkzaam binnen de gemeente Heerde.

Jong talent vasthouden en zorgen dat wij ook een aantrekkelijke woongemeente voor hen zijn.

Kwaliteit

We willen een goede, moderne werkgever zijn die ontwikkeling stimuleert. In het verlengde van investeren in jonge medewerkers; hoe zorgen we ervoor dat jonge medewerkers zich uitgedaagd blijven voelen? En dat binnen onze kaders? Wat is daarvoor exact nodig? Het woonklimaat van de gemeente Heerde dient gericht te zijn op jong talent.

Onderzoeken of het mogelijk is om vacatures tegelijkertijd voor de doelgroep (mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt) en bij de Talentenregio uit te zetten.

Voldoen aan de quotum regelgeving. Een gemeente willen zijn die ook mensen met afstand tot de arbeidsmarkt kansen biedt.

Kwaliteit

Interne vacatures worden bij de Talentenregio uitgezet. Onderzocht wordt of tegelijkertijd ook binnen de doelgroep –mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt– gezocht kan en mag worden.

Inkoop

- Duurzaam en circulair inkopen.
- We verwachten social return on investment en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap van de markt.
- Binnen de wettelijke aanbestedingsregels worden lokale ondernemers uitgenodigd en hebben daardoor een kans om mee te doen.

Wat gaan we er voor doen?

Bij aanbestedingen worden lokale/regionale ondernemers de mogelijkheid tot deelname geboden. We benutten de inkoopkaders ten volle en laten het aan lokale ondernemers over om zich zo te organiseren, dat zij de dienst of het werk uit kunnen voeren.

Kwaliteit

We houden waar mogelijk en binnen de wettelijke kaders rekening met lokale en regionale ondernemers en het MKB. Uitgangspunt is dat alle ondernemers gelijke kansen moeten krijgen zonder dat dit mag leiden tot enigerlei vorm van discriminatie van ondernemers. Daarnaast houden we rekening met lokale ondernemers door bij onderhandse aanbestedingen waar mogelijk minimaal één offerte bij lokale ondernemers aan te vragen. Lokale ondernemers zijn ondernemers gevestigd in de gemeenten Heerde, Hattem en Oldebroek.

Eén van de doelstellingen van ons inkoopbeleid is bijdragen aan het creëren van maatschappelijke waarde. We willen als gemeente een voorbeeldrol hebben. Ons inkoopbeleid is gericht op zoveel mogelijk duurzaam en circulair inkopen, waarbij we participeren in samenwerkingsverbanden en de mogelijkheden in de Cleantech regio verkennen. We passen in aanbestedingen de duurzaamheidscriteria van PIANOo toe.

Daarnaast kopen we zoveel mogelijk in bij marktpartijen die maatschappelijk verantwoord ondernemen. Hieronder wordt verstaan dat een ondernemer elke vorm van dwangarbeid verwerpt en de regelgeving van de Verenigde Naties over mensenrechten en de rechten van kinderen respecteert.

Binnen de wettelijke kaders is er de mogelijkheid om opdrachten/contracten bij eigen SW-bedrijven in te besteden. Ook wordt er bij aanbestedingen invulling gegeven aan Social Return.

Bij bouwprojecten van de gemeente is het een voorwaarde om leerling bouwplaatsen in te richten en uit te voeren.

Bij opdrachten tot bouw of verbouw van een substantiële omvang zal de gemeente de voorwaarde tot het inrichten van een leerling bouwplaats stellen. Datzelfde geldt wanneer sprake is van subsidieverlening voor bouw of verbouw van een substantiële omvang.

Kwaliteit

Bij opdrachten tot bouw of verbouw van een substantiële omvang zal de gemeente de voorwaarde tot het inrichten van een leerling bouwplaats stellen. Datzelfde geldt wanneer sprake is van subsidieverlening voor bouw of verbouw van een substantiële omvang.

Eind 2019 is een actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen gereed.

Kwaliteit

Een actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen zal in 2020 opgesteld worden.

Er worden zo veel mogelijk fairtrade producten ingekocht en duurzame materialen gebruikt.

We onderzoeken de voorwaarden en haalbaarheid om als organisatie een fairtrade keurmerk te verkrijgen

Kwaliteit

We willen als gemeente een voorbeeldrol hebben op het gebied van fairtrade. We onderzoeken en verkennen de voorwaarden en haalbaarheid om fairtrade producten in te kopen. Daarbij bekijken we welke productgroepen hiervoor in aanmerking komen. We willen als gemeentelijke organisatie voldoen aan het fairtrade imago om vervolgens ook winkels, bedrijven en maatschappelijke organisatie in de gemeente te stimuleren.

Basisregistratie/ Informatisering/ elektronische dienstverlening

- Kwalitatief hoogwaardige digitale dienstverlening.
- Data- en gegevensbeheer zijn op orde en worden veilig beheerd.

Wat gaan we er voor doen?

Basisregistratie Grootchalige topografie (BGT) is voor iedereen beschikbaar.

Kwaliteit

De Basisregistratie Grootchalige Topografie, de BGT, is de geometrische database van de objecten die in de fysieke leefomgeving voorkomen. De BGT is conform planning opgeleverd en is voor iedereen te raadplegen. Voor bepaalde objecten is de gemeente verantwoordelijk, wij zijn daarvoor bronhouder van de BGT. Voor 2019 is het beheer tijdelijk extern geregeld om zo grip te houden op de actualiteit in de kaart. De verwachting is dat dit ook voor 2020 het geval zal zijn. Rijkswaterstaat heeft als bronhouder de mutaties binnen het projectgebied van de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld opgeleverd. De gemeente Heerde heeft de verplichting om de omliggende BGT aan te laten sluiten op het projectgebied. In 2020 willen wij het softwarepakket voor het beheer van de openbare ruimte aan laten sluiten op de BGT als eerste stap naar samenhangende objectenregistratie .

Data gedreven werken door informatie uit internet en sociale media te halen.

Kwaliteit

Om de stap te kunnen maken naar data gedreven werken moet gegevensmanagement verder vorm gegeven worden en de datakwaliteit betrouwbaar zijn. Informatie uit internet en sociale media kunnen ontwikkelingen signaleren waarop de gemeente kan/moet inspringen. Social media worden (nog) handmatig gevolgd en gevoed. Dit wordt ondersteund door digitale hulpmiddelen die het signaleren en reageren vereenvoudigen

De data die wij generen, beheren en delen is volledig, betrouwbaar en geïntegreerd voor alle taakvelden, eenvoudig benaderbaar voor inwoners, ondernemers en organisaties en uitwisselbaar met andere (semi)overheden.

Kwaliteit

Het stelsel van basisregistraties wordt verplicht door de gemeente gebruikt. Het is een belangrijke taak om de kwaliteit van deze data op orde te brengen en te houden. Door de inrichting van gegevensmanagement en gegevensbeheer worden hiervoor de belangrijke voorwaarden neergezet. Door voor de gegevenssets verantwoordelijken binnen de ambtelijke organisatie aan te wijzen en hen te ondersteunen in het beheer en de samenhang van de data wordt de borging van de kwaliteit bij de bron belegd. Binnen de organisatie worden bronhouders aangewezen: medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het inwinnen, registreren, bijhouden en het borgen van de kwaliteit van een specifieke set gegevens.

De digitale agenda 2020 als leidraad volgen.

De digitale agenda 2020 van de VNG is opgegaan in het programma GGU van VNG Realisatie. Deze vormt de leidraad voor de samenwerking tussen de verschillende gemeenten

Kwaliteit

De onderwerpen uit de Digitale Agenda 2020 zijn geïntegreerd in het jaarprogramma van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) van VNG Realisatie. Hieraan wordt stap voor stap invulling gegeven bij informatie-management, het project M2A en bij specifieke initiatieven vanuit de organisatie(s). De gemeente-eigen initiatieven en de actuele ontwikkelingen in de informatiesamenleving worden continue op elkaar afgestemd.

Naleven van de Algemene Verordening Gegevensbescherming en privacy wetgeving.

Kwaliteit

Een van de producten van de AVG is het opstellen en beheren van een verwerkingsregister. In 2019 is in de organisatie bewustwording gecreëerd voor de onderwerpen gegevensbescherming en privacy. Vooral de bewustwording van de medewerkers speelt een belangrijke rol in het succesvol naleven van de wetgeving. Daarom is er blijvend veel aandacht voor ondersteunen, informeren en enthousiasmeren. Tevens zal er op diverse gebieden beleid (verder) ontwikkeld worden waarmee de informatieveiligheid geborgd wordt. De inzet van de Privacy Officer (PO) en van de Concern Information Security Officer (CISO) zal hier positief aan bijdragen.

Ons zaakstelsel is efficiënt en toegerust voor de (digitale) dienstverlening.

Kwaliteit

In 2020 zal op basis van het kaderdocument en vastgestelde architectuur in H2O verband een aanbesteding gedaan worden voor een nieuw zaakstelsel. Bij de (verdere) inrichting worden processen geoptimaliseerd ten behoeve van een efficiënte bedrijfsvoering en een betrouwbare dienstverlening. De controle op voortgang en voorspelbaarheid van de processen wordt hiermee vergroot.

Samenwerken met ketenpartners in de uitwisseling van gegevensbeheer.

Kwaliteit

Het uitwisselen van gegevens met ketenpartners neemt nog steeds toe. Niet alleen via bestandsuitwisseling maar juist via koppelingen. Het uitwisselen van de noodzakelijke gegevens zal op een veilige manier aan de hand van standaarden vorm gegeven worden. Ook bij het project M2A worden de koppelingen naar buiten meegenomen. Het uitwisselen van gegevens leggen we ook vast in de vorm van een verwerkersovereenkomst: wie krijgt voor welk doel welke gegevens van de gemeente ten behoeve van welke verwerking.

Waar nodig optimaliseren van de (digitale) dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

Kwaliteit

Waar mogelijk wordt naast het fysieke kanaal ook een digitale mogelijkheid geboden voor het aanvragen van een dienst, bijvoorbeeld via de website conform de visie op dienstverlening van de gemeente Heerde. In 2019 is het nieuwe systeem voor burgerzaken geïmplementeerd waarmee nieuwe mogelijkheden om dienstverlening digitaal aan te bieden zijn neergezet en (deels) vormgegeven. Verder zal de website aangepast worden om bedrijven beter te kunnen bedienen. Het zaakstelsel moet het digitaal werken optimaal ondersteunen via resultaatgerichte processen. Daardoor wordt de informatiestroom van een zaak bewaakt, kan de voortgang van een zaak gemonitord worden en kan die voortgang gedeeld worden met alle belanghebbenden. Denk hierbij aan een koppeling met MijnOverheid of persoonlijke internetpagina voor inwoners.

Overhead (gemeentebestuur en ambtelijke organisatie)

- Het raadhuis is toekomstbestendig functioneel bruikbaar en energetisch duurzaam in gebruik, binnen de mogelijkheden van het bestaande pand.
- Waar mogelijk vindt aanbesteding plaats op basis van het principe van circulariteit.

Wat gaan we er voor doen?

Besluiten welke maatregelen genomen moeten worden om het raadhuis toekomstbestendig functioneel bruikbaar en energetisch duurzaam in gebruik te maken.

Kwaliteit

In december 2018 heeft de raad een besluit genomen om het raadhuis te renoveren. Uitgangspunt hierbij is om het raadhuis voor de toekomst functioneel en energetisch duurzaam te maken. Het raadhuis wordt volgens trias energetica verduurzaamd. Bouwkundig worden de buitenwanden, dak en daar waar mogelijk de vloeren nageïsoleerd om de energievraag te reduceren. Daarnaast zal er een laag temperatuur verwarming aangebracht worden door gebruik te maken van een warmtepomp in combinatie met een regelbare luchtverversing (verwarmen/koelen). Daarnaast zal de verlichting energiezuinig worden uitgevoerd door het toepassen van led verlichting en sturingen op 'aanwezigheid'.

Financiën

Toelichting op product Financiën

Het product Financiën bestaat uit de subproducten accountantskosten, belastingen en diverse saldi.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
531000 Accountantskosten	115.760	72.400	73.410	74.510	75.700	76.910
531700 Forensenbelasting	2.698	0	0	0	0	0
531751 Reserve Precariobelasting	1.067.253	651.510	828.420	958.320	0	0
531850 Saldo voor bestemming	0	-133.775	12.405	72.953	45.321	119.320
531900 Saldo na bestemming	1.883.432	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	3.069.143	590.135	914.235	1.105.783	121.021	196.230
Baten						
531450 Reserve investeringen en eigen vermogen	-48.026	-51.090	-51.579	-72.041	-72.503	-72.965
Totaal Baten	-48.026	-51.090	-51.579	-72.041	-72.503	-72.965
Resultaat	3.021.117	539.045	862.656	1.033.742	48.518	123.265

Toelichting op de lasten en baten Financiën

Lasten

531751 Reserve Precariobelasting

Met ingang van het jaar 2022 mag er geen precariobelasting meer worden geheven; hierdoor kan er geen bedrag meer aan de reserve worden toegevoegd.

De raad heeft in de vergadering van 15 en 16 juli 2019 besloten om geen hondenbelasting te gaan innen; In 2020 en 2021 is deze inkomstenderving gecompenseerd door in deze jaren minder precariobelasting aan de reserve toe te voegen (€60.000,- per jaar).

Uitvoering Grondbeleid

Toelichting op product uitvoering Grondbeleid

Het voeren van grondexploitaties.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
539000 Grondbeleid	0	142.977	84.349	72.638	63.240	59.228
539100 Grondexpl. niet bedrijventerreinen	0	14.453	15.169	15.798	16.193	16.566
Totaal Lasten	0	157.430	99.518	88.436	79.433	75.794
Baten						
539000 Grondbeleid	-282.000	-636.873	-338.967	-329.796	-322.085	-319.163
Totaal Baten	-282.000	-636.873	-338.967	-329.796	-322.085	-319.163
Resultaat	-282.000	-479.443	-239.449	-241.360	-242.652	-243.369

Toelichting op de lasten en baten Grondbeleid

Baten

539000 Grondbeleid

Voor 2019 is er een opbrengst uit de grondexploitaties van €440.000,- in de begroting verwerkt; voor de jaren erna is uitgegaan van een jaarlijkse opbrengst van €200.000,-. In het resultaat is tevens nog een doorberekening van de overheadkosten verwerkt; deze is voor 2020 ruim €39.000,- olopend naar ruim €43.000,- voor 2023.

Burgerzaken

Toelichting op product Burgerzaken

Burgerzaken draait om mensen en in de eerste plaats om hun identiteit. Met hun identiteit hebben burgers recht op allerlei voorzieningen en diensten van de overheid. Burgerzaken vervult de rol van 'poortwachter' door het vaststellen en vastleggen van de identiteit bij geboorte of bij binnenkomst van elke nieuwe inwoner van de gemeente. Daarnaast is Burgerzaken door de afgifte van reis- en rijdocumenten een belangrijke speler in de keten van identiteitsvaststelling, identiteitscontrole en identiteitsbescherming.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
525000 Burgerzaken	247.695	251.453	280.807	291.585	298.577	305.201
525050 Secretarieleges	136.375	54.150	65.640	76.770	78.000	79.250
525100 Verkiezingen	42.194	45.802	0	24.090	24.480	24.870
525150 Vaccinatie & doodschouw	7.539	11.710	11.870	12.050	12.240	12.440
Totaal Lasten	433.802	363.115	358.317	404.495	413.297	421.761
Baten						
525000 Burgerzaken	-462	0	0	0	0	0
525050 Secretarieleges	-329.487	-179.020	-205.440	-229.830	-233.510	-237.250
Totaal Baten	-329.949	-179.020	-205.440	-229.830	-233.510	-237.250
Resultaat	103.854	184.095	152.877	174.665	179.787	184.511

Toelichting op de lasten en baten Burgerzaken

Lasten

525100 Verkiezingen

In 2020 zijn er geen verkiezingen gepland; daarom zijn er in dat jaar geen kosten geraamd.

Baten

525050 Secretarieleges

De secretarieleges, de inkomsten uit paspoorten, ID-bewijzen, rijbewijzen etc. zijn vanaf het jaar 2020 structureel met €30.000,- verhoogd. In het verleden is deze post teveel (dubbel) afgeraamd. Deze budgetbijstelling maakt onderdeel uit van de financieel technische maatregelen (nagekomen mutaties) zie hiervoor ook het onderdeel 'dekkingsplan'. Ook de budgetten voor de rijksleges en de doorbetaling ervan (budget neutraal) zijn naar boven bijgesteld.

Basisregistratie

Toelichting op product Basisregistratie

Gemeente Heerde is (wettelijk) verplicht haar informatievoorziening te baseren op het stelsel van basisregistraties. Basisregistraties borgen een eenmalige invoer en meervoudig gebruik van gegevens. De meest bekende zijn de basisregistraties Personen (BRP), adressen en gebouwen (BAG), basisregistratie WOZ en de basisregistratie voor bedrijven (NHR). In deze basisregistraties staan de algemene gegevens zoals persoonsgegevens, adressen en bedrijfsnamen. In applicaties gebruiken we deze basisgegevens en vullen die aan met taakspecifieke gegevens.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
521450 Basisregistratie	13.135	87.620	55.180	55.710	56.280	56.850
Totaal Lasten	13.135	87.620	55.180	55.710	56.280	56.850
Baten						
521451 Res. Basisregistratie	-22.594	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-22.594	0	0	0	0	0
Resultaat	-9.459	87.620	55.180	55.710	56.280	56.850

Toelichting op de lasten en baten Basisregistratie

Lasten

521450 Basisregistratie

Bij de resultaatbestemming 2018 is er €33.000,- overgeheveld naar 2019 voor de actualisatie van de BGT. Met dit geld wordt de hoogwatergeul in kaart gebracht. In de daarop volgende jaren zijn de kosten weer op normaal niveau.

Streekarchivariaat

Toelichting op product Streekarchivariaat

De statische archieven van de drie gemeenten (Heerde, Epe en Hattem) zijn samengebracht in één bewaarplaats. Het streekarchief bevindt zich bij het gemeentehuis van Epe. De streekarchivaris voert ook beheertaken als behoudswerkzaamheden uit en verzorgt de inzagemogelijkheid in de studiezaal. Heerde heeft zitting in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Tevens huurt de gemeente Heerde in Epe ruimte die aan de gestelde eisen voldoet voor het dynamische archief.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
521550 Streekarchivariaat	64.634	74.411	93.581	94.882	96.292	97.731
Totaal Lasten	64.634	74.411	93.581	94.882	96.292	97.731
Resultaat	64.634	74.411	93.581	94.882	96.292	97.731

Toelichting op de lasten en baten Streekarchivariaat

Lasten

521550 Streekarchivariaat

Bij de perspectiefnota is er voor 2020 e.v. €17.600,- structureel bijgeraamd voor de ontwikkeling en instandhouding van een e-depot.

3. (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Toelichting op programma (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Dit programma gaat over duurzaamheid, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het bos, ruimtelijke ontwikkelingen, economie, recreatie en toerisme en bouwen en wonen. Onder dit programma valt ook het opstellen van de omgevingsvisie, een instrument in het kader van de nog vast te stellen omgevingswet. Met het toepassing van uitnodigingsplanologie hebben we ons al voorbereid op deze wet. Onze rol bij ruimtelijke vraagstukken is daarmee veranderd. De omgevingsvisie maken we samen.

Collegeprogramma (openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Wat willen we bereiken?

Leefbaar buitengebied

- Behoud van de kwaliteiten van het (agrarisch) landschap en leefbaarheid van de buitengebieden van de gemeente.

Wat gaan we er voor doen?

Bestaande agrarische bedrijven krijgen ruimte voor ontwikkelingen voor zover deze bijdragen aan het behoud en verbetering van de kwaliteit van het landschap en aan een schone en gezonde leefomgeving.

Onder voorwaarden ontwikkelingsruimte geven aan bestaande agrarische bedrijven.

Kwaliteit

Gericht op de ambities in de toekomstvisie, wordt op basis van de structuurvisie 2025 via uitnodigingsplanologie aan deze taakstelling uitvoering gegeven. Onder de nieuwe omgevingswet worden de toekomstige kaders voor ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande agrarische bedrijven opgenomen in de omgevingsvisie, waarvan de ontwikkeling in 2018 is gestart.

We zijn begonnen met de voorbereidingen voor de gemeentelijke omgevingsvisie, waarin een vitaal en leefbaar platteland belangrijke aandachtspunten zijn.

Uit onze eerste analyse blijkt dat de focus in de omgevingsvisie wordt gelegd op een circulair en natuurinclusief systeem met multifunctioneel en duurzaam landgebruik.

De agrarische belangen en belangen van natuur en milieu mogen niet los van elkaar gezien worden. Wij overleggen hierover met bewoners en agrariërs.

Kwaliteit

De voorbereidingen voor de gemeentelijke omgevingsvisie zijn begonnen. Een vitaal en leefbaar platteland is hierin een belangrijk aandachtspunt.

Uit de eerste analyse blijkt dat de focus in de omgevingsvisie wordt gelegd op een circulair en natuurinclusief systeem met multifunctioneel en duurzaam landgebruik. Bewoners en agrariërs zijn hier voorsnog niet of beperkt bij betrokken. In 2019 begint het overleg met bewoners en agrariërs.

Onze bermen houden we vrij van jonge opslag om de aantrekkelijkheid voor wild te verkleinen.

De bermen in het bosgebied worden vrij gehouden van jonge opslag. De aantrekkelijkheid voor wild wordt daardoor verkleind.

Kwaliteit

De bermen in het bosgebied worden eenmaal per twee jaar geschoond van opslag.

We beheren bermen en slootkanten ecologisch en communiceren waarom we dat doen.

De kwaliteit van het landschap en de leefbaarheid van het buitengebied behouden door het uitvoering van ecologisch beheer van de bermen.

Kwaliteit

Waar mogelijk wordt de belevingswaarde door realisatie van kruiden- en faunarijke bermen binnen het bestaande budget vergroot en worden inwoners via de gemeentepagina geïnformeerd over de voortgang en het nut. Bij de aanbesteding van het maaien voor 2020 en volgende jaren wordt hier extra aandacht aan gegeven.

We gaan duurzaam om met de natuurlijke kwaliteiten, onder andere door invulling te geven aan het bestaande landschapsontwikkelingsplan (LOP). Landschapsontwikkeling wordt onderdeel van de omgevingsvisie.

Kwaliteit

We gaan vanuit de ambities uit de toekomstvisie, de structuurvisie 2025 en het landschapsontwikkelingsplan (LOP) op een verantwoorde manier om met natuur en landschap. We sturen op het behoud en op de ontwikkeling van de landschappelijke samenhang.

De voorbereidingen voor de gemeentelijke omgevingsvisie zijn begonnen. De landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van Heerde krijgen hierin een plek.

Uit de eerste analyse blijkt dat de kernkwaliteiten van Heerde onder andere tot uiting komen in de diversiteit van het landschap. Heerde kent een afwisseling van fraaie landschappen (Veluwe tot IJssel) met een rijke cultuurhistorie, die moeten worden gekoesterd. De focus in de omgevingsvisie wordt naar verwachting gelegd op behoud, versterking en het inbedden van maatschappelijke opgaven (energietransitie, biodiversiteit, circulariteit, compenserende maatregelen en natuurinclusief landgebruik).

We werken samen met andere partijen in de uitvoering van het klimaatadaptatieplan (waterrobuustheid en klimaatbestendigheid).

De effecten van klimaatverandering houden zich niet aan bestuurlijke grenzen. Deze samenwerkingsvorm past bij de regionale en lokale schaal van de opgave en de behoefte aan regionale samenwerking. Immers: in de trits weten-willen-werken zijn we samen sterker, kunnen we van elkaar leren én kunnen we samen slimmer investeren.

Kwaliteit

Wij gaan, in nauwe samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties, in drie stappen te werk:

1. 'weten': analyseren wat de gevolgen van klimaatverandering voor de diverse functies in een gebied in de periode tot 2050 zijn;
2. 'willen': concrete doelen stellen voor het verbeteren van de waterrobuustheid en klimaatbestendigheid in de periode tot 2050 en een daarbij passende strategie formuleren;
3. 'werken': de doelen en de strategie vastleggen in beleidsplannen, wetten en regels en programma's voor uitvoering, beheer en 'groot' onderhoud.

Stap 1 is een regionale stresstest light die in samenwerking met diverse belanghebbende partijen uitgevoerd.. In de gemeente Heerde is er een verdiepingsslag gemaakt op dorpskern niveau. Om een beter beeld te krijgen wat klimaatverandering betekent in Heerde. De uitkomsten zijn in 2019 gedeeld en besproken. Er volgt nog een risicodialoog. Stap 2 moet in 2020 worden gezet.

We werken samen met partijen in het project Hattemerpoort (inclusief herontwikkeling Ennerveld) en aan de visie Hoenwaard.

Hattemerpoort is een ecologische verbindingszone tussen Veluwe en IJsseluiterwaarden en Wapenveld en Hattem. Het provinciale project bestaat uit deelprojecten.

Voor investeringen in natuur en waterbeheersing in de Hoenwaard is behoefte aan een toekomstbeeld en aan duidelijkheid bij de bewoners van het gebied. De visie Hoenwaard 2030 voorziet daarin.

Kwaliteit

Deelprojecten Hattemerpoort zijn: Ennerveld, natuurrealisatie in uiterwaarden, doorgang over Berghuizer Papier Fabriek (BPF)-terrein en 't Kromholt. De projectleiding berust bij Gelderse Natuur en Milieu Federatie. De visie Hoenwaard vormt een bouwsteen voor de omgevingsvisie. De projectleiding voor deze visie berust bij waterschap. Het project Ennerveld is in ontwikkeling.

De sloop van de warmtekrachtcentrale op het terrein van de BPF is gaande. De natuurrealisatie in de uiterwaarden is in uitvoering. De volgende fase van de Visie Hoenwaard is in voorbereiding. Dit moet leiden tot een gebiedsplan waarin de te nemen maatregelen zijn opgenomen en waarin de ruimte wordt gedefinieerd voor ontwikkelingen. De samenwerkingsovereenkomst (SOK) is, met erratum over de maximale bijdrage van de gemeenten, door de colleges van Hattem en Heerde vastgesteld.

We werken volgens de gedragscode bestendig beheer groenvoorzieningen, bosbeheer en natuurbeheer.

De gedragscode is geen wetgeving, maar is wel een hulpmiddel voor beheerders, eigenaren en aannemers om reguliere werkzaamheden uit te voeren zonder in strijd te handelen met Flora- en Faunawet.

Kwaliteit

Wij onderzoeken de voorwaarden om te voldoen aan de gedragscode en informeren de raad over de uitkomst.

De gemeente werkt, binnen het beschikbare budget, zo veel mogelijk volgens de gedragscode en verplicht waar mogelijk haar opdrachtnemers om volgens de gedragscode te werken.

Openbare ruimte en mobiliteit

- Inwoners, ondernemers, bezoekers en toeristen kunnen rekenen op goed onderhouden en veilige wegen, fiets- en voetpaden en openbare ruimte, die voldoende verlicht zijn.
- Bij herinrichting wordt de openbare ruimte inclusief ingericht.

Wat gaan we er voor doen?

(Her)inrichting van de openbare ruimte vindt, in overleg met aanwonenden en ondernemers, plaats binnen de wettelijke kaders en het gemeentelijk beleid.

Inwoners worden uitgenodigd om mee te denken bij herinrichting van de openbare ruimte en worden betrokken bij onderhoud van de openbare ruimte.

Kwaliteit

Doelstelling is een gedragen plan voor aanwonenden en ondernemers. Bij het realiseren van een (her)inrichtingsplan betrekken we bewoners voor het vaststellen van een definitief ontwerp. Het conceptplan wordt tijdens een inloopavond gepresenteerd. Iedereen kan op het conceptplan reageren via een reactieformulier en krijgt persoonlijk antwoord. Ons uitgangspunt is om zo veel mogelijk aan reacties tegemoet te komen als dat past binnen de richtlijnen van CROW, de parkeernota, het afvalwaterketenplan, het beleidsplan Verlichting en binnen het beschikbare budget.

Welke plannen tot uitvoer komen in 2020 hangt sterk af van de ontwikkelingen met de PAS ten aanzien van stikstofdepositie en P-FOS. Het gaat dan om plannen waarvoor een vergunning is vereist. Als de werkzaamheden het gevolg zijn van aanpak van ons rioolstelsel is geen vergunning vereist.

Bij herstructureringsprojecten in de openbare ruimte afwegen of auto's te gast kunnen zijn.

Kwaliteit

De afweging of auto's te gast kunnen zijn, wordt bij elk herstructureringsplan gemaakt.

De beheerplannen voor de openbare ruimte zijn actueel.

Er zijn beheerplannen voor wegen, kunstwerken, riolering en speelvoorzieningen. De beleidsvisies voor openbare verlichting, bos en groen bieden voldoende kader voor de uitvoering. Het afvalwaterketenplan is kaderstellend voor riolering.

Kwaliteit

De beheerplannen voor de openbare ruimte zijn voorzien van het juiste areaal en jaarlijkse kosten om dit areaal te onderhouden en worden tijdig geactualiseerd. Een toelichting wordt gegeven in de paragraaf Kapitaalgoederen.

Aan de beheerplannen wordt jaarlijks gewerkt om het areaal actueel te houden en het geplande onderhoud uit te voeren. Daarbij zal, in toenemende mate, onderzocht worden in hoeverre het beheer met buurt en inwoners mogelijk is (participatie). Eén keer in de vijf jaar wordt het areaal doorgerekend om de onderhoudskosten voor de komende vijf jaar te bepalen. Voor riolering wordt het afvalwaterketenplan naar verwachting begin 2020 geactualiseerd.

De werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (BTB) van het Platform Gehandicaptenbeleid wordt standaard uitgenodigd voor advies bij herinrichtingsprojecten.

Optimaal gebruik van de openbare ruimte voor alle verkeersdeelnemers.

Kwaliteit

Bij reconstructie en/of herinrichtingsplannen wordt de werkgroep Bereikbaarheid Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (BTB) van het Platform Gehandicaptenbeleid gevraagd om advies uit te brengen over de voorgenomen plannen.

In 2020 worden de werkgroepleden BTB persoonlijk uitgenodigd voor de inloopavonden van de reconstructie en/of herinrichtingsplannen.

Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) actualiseren.

Kwaliteit

Het GVVP is uiterlijk in 2020 geactualiseerd.

Samen met de regiogemeenten bij de provincie aandringen op maatregelen op de kwaliteit van het openbaar vervoer op peil te houden en waar nodig te verbeteren.

Samen met de regiogemeenten bij de provincie aandringen om maatregelen te nemen om de kwaliteit van het openbaar vervoer peil te houden en waar nodig te verbeteren.

De uitdaging ligt er om technisch en financieel het busvervoer volledig zonder uitstoot van schadelijke stoffen te laten rondrijden bij het gelijk houden van het exploitatiebudget.

Kwaliteit

De huidige lijnvoering en dienstregeling van het openbaar vervoer willen we behouden en waar nodig te verbeteren. In de nieuwe vervoersconcessie is het de inzet om het openbaar vervoer volledig rond te laten rijden zonder uitstoot van schadelijke stoffen.

Er vindt een aanbesteding plaats voor het openbaar vervoer 2020 in de Cleantech Regio. Uitgangspunt is het openbaar vervoer rond te laten rijden zonder uitstoot van schadelijke stoffen.

Samen met de regiogemeenten dringen we bij provincie en rijk aan op maatregelen om filevorming op de A50 te voorkomen.

Kwaliteit

Wij vragen aandacht om een betere doorstroming van het verkeer op de A50 tussen Zwolle en Apeldoorn v.v. te bevorderen in betreffende overlegsituaties.

In de Bereikbaarheidsvisie Regio Zwolle is voor de A50 aandacht gevraagd. Ook in de Cleantech Regio wordt aandacht geschonken aan een betere doorstroming op de A50.

Samen met inwoners, ondernemers en VVN inventariseren van verkeersonveilige situaties in de gemeente.

Een inventarisatie uitvoeren onder de inwoners, ondernemers en VVN over de verkeersonveilige situaties in de gemeente Heerde. Deze inventarisatie gaat onderdeel worden van de actualisatie van het gemeentelijk verkeer en vervoerplan.

Kwaliteit

We hebben een prioritering van objectieve onveilige verkeerssituaties in de gemeente Heerde. Ieder jaar wordt deze lijst geactualiseerd.

In het Gemeentelijke Verkeer- en Vervoers Plan (GVVP) is standaard een lijst opgenomen met subjectieve onveilige verkeerssituatie die samen met bewoners, ondernemers en VVN is samengesteld. Deze wordt opnieuw geactualiseerd en maakt deel uit van het uiterlijk in 2020 vast te stellen GVVP.

We staan open voor initiatieven die de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal stimuleren

Door de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal te stimuleren wordt het recreatieve product in de gemeente vergroot.

Kwaliteit

Beleef het Apeldoorns Kanaal heeft door de samenwerking met de aanliggende gemeenten en de provincie een duidelijk profiel gekregen en een eigen website met evenementen in en aan het kanaal. De provincie is bereid tot co-financiering van 50% voor het ophogen van de Kloosterbrug en de Flessenbergerbrug en ze daarmee ook voor te bereiden op beweegbaarheid. Van de gemeente wordt een bedrag van € 600.000,- gevraagd.

We vervangen bruggen wanneer ze afgeschreven zijn en de (verkeers)veiligheid in gevaar komt.

De bruggen in de gemeente Heerde worden vervangen op het moment dat de (verkeers)veiligheid in gevaar komt. In het beheerplan kunstwerken is de onderhoudsstaat van alle bruggen in beeld gebracht. Komende periode wordt het beheerplan geactualiseerd.

Kwaliteit

Het gebruik van de bruggen dient veilig te zijn voor de gebruikers. Het beeldkwaliteit voor de bruggen is niveau C van het CROW.

In 2019 is het beheerplan kunstwerken geactualiseerd. Aan het beheerplan is een onderhoudsbudget gekoppeld om de kunstwerken te onderhouden op niveau C.

Omgevingsvisie

- Een integrale toekomstbestendige omgevingsvisie.

Wat gaan we er voor doen?

Uitvoering geven aan het plan van aanpak omgevingsvisie.

Kwaliteit

Het plan van aanpak ziet toe op andere manier van werken (ja, mits) en dereguleren van bestaand beleid. De invulling werd nader bepaald met een geselecteerd adviesbureau. In 2018 was er de "Week van de Omgevingsvisie" waarin een aantal bouwstenen werd opgehaald. In het eerste halfjaar van 2020 volgt de totstandkoming van omgevingsvisie. Daarna gaan we door met vormgeven van het omgevingsplan en eventueel met programma's.

We passen uitnodigingsplanologie toe bij robuuste ontwikkelingen.

Kwaliteit

We zijn bestuurlijk en ambtelijk met elkaar in gesprek en betrekken daar ook de uitkomsten van de evaluatie van de uitnodigingsplanologie bij die in 2018 is besproken. De implementatie van de uitkomsten van dit onderzoek worden deels al actueel gebruikt (het zogenaamde laaghangende fruit) en worden grotendeels ingevoerd in 2020, voor de komst van de Omgevingswet.

Centra Heerde en Wapenveld

- Inwoners, ondernemers, bezoekers en toeristen vinden onze centra in Wapenveld en Heerde bruisend.

Wat gaan we er voor doen?

Besluitvorming over versterking van het centrum van Wapenveld met Hof van Cramer.

Realisatie van een multifunctionele accommodatie in het centrum van Wapenveld.

Kwaliteit

Nadat de gemeenteraad op 15 april 2019 een voorbereidingskrediet beschikbaar heeft gesteld, gaat, na een meervoudige onderhandse aanbestedingsprocedure, Abcnova aan de slag om, samen met de kerngroepleden vanuit de dorpsraad Wapenveld, bestuur Hof van Cramer, woonstichting Triada en de gemeente, duidelijkheid te geven over de locatie, de samenwerkingsafspraken, eigendomsverhoudingen, financiering, schetsontwerp en opdrachtformulering voor een voorlopig ontwerp. In dit proces is ruimte voor gesprekken met andere gegadigden en met omwonende inwoners, organisaties en bedrijven. De verwachting is dat dit eind 2019 is afgerond en dat besluitvorming over een multifunctionele accommodatie tezamen met andere partijen in de eerste twee maanden van 2020 kan plaatsvinden.

De gemeente participeert in de Nieuwe Winkelstraat (DNWS).

De gemeente wil in het centrum van Heerde samen met ondernemers en vastgoedeigenaren de winkelbeleving versterken. De Ondernemersvereniging Heerde is trekker; de gemeente participeert.

Kwaliteit

Dit traject bestaat uit zes stappen. In januari 2018 startten wij met een kick-off gevolgd door een intake- en werksessie met stakeholders in april en mei.

In januari 2019 is het "Actieplan DNWS" opgeleverd aan de Ondernemers Vereniging Heerde (versie februari 2019).

Op 29 januari 2019 is er een stuurgroep DNWS opgericht met daarin betrokken stakeholders in het centrum (ondernemers, vastgoedeigenaren, R&T, makelaar, gemeente).

Er wordt de komende periode gewerkt aan acht aanbevelingen. Inmiddels zijn vier werkgroepen gestart met de eerste punten uit de aanbevelingenlijst.

DNWS monitort de stuurgroep om ervoor te zorgen dat er ook daadwerkelijk acties worden opgepakt.

Duidelijkheid krijgen over de ruimtelijke economische opgave door onder andere actualisatie van het verkeerscirculatieplan centrum Heerde, inzicht in de parkeerbehoefte en afweging volgens de ladder voor duurzame verstedelijking.

Na afronding van de ontwikkelfase van de diverse plannen in het centrum van Heerde en onderzoek naar het daaruit voortvloeiende verkeersbeeld, is er behoefte aan het in beeld brengen van de ruimtelijke economische gebiedsopgave.

Kwaliteit

Na afronding van het verkeerscirculatieplan, parkeerbehoefteplan en invulling locatie gemeentewerf/Van Setten Van Loenen, beoordelen we in samenspraak met stakeholders wat er volgens de ladder van duurzame stedelijke ontwikkeling nog nodig is in het gebied. Begin 2019 zijn de onderzoeksresultaten gepresenteerd en wordt medio 2019 een voorstel voor positieve grondhouding verwacht waarin de beoogde nieuwe functies voor het centrum worden besproken.

Het autoluw maken van dorpscentrum Heerde (auto te gast) bij evenementen wordt, in overleg met ondernemers, uitgewerkt in een verkeerscirculatieplan.

Door het aantal motorvoertuigen in het dorpscentrum terug te dringen wordt de leefbaarheid en het winkelklimaat verbeterd.

Bij afsluiting van het dorpscentrum met evenementen is met ondernemers een verkeerscirculatieplan uitgewerkt en wordt dit plan uitgevoerd.

Kwaliteit

Het verder autoluw maken van het dorpscentrum Heerde wordt in combinatie met de invulling van de voormalige gemeentewerf uitgewerkt.

Eind 2018 zijn verkeersonderzoeken uitgevoerd. Op basis van deze onderzoeken en de plannen voor de invulling van de voormalige gemeentewerf worden voorstellen gedaan om het dorpscentrum verder autoluw te maken. Deze voorstellen volgen op duidelijkheid over de invulling van het terrein.

Ondernemers in Heerde oriënteren zich op een ondernemersfonds; de gemeente wordt in dat geval het (wettelijke) heffingsorgaan.

Het ondernemersfonds voor en door ondernemers maakt met publiek geld collectieve investeringen voor ondernemersactiviteiten en projecten mogelijk.

Kwaliteit

Het ondernemersfonds is in 2019 werking getreden. Het fonds is bedoeld voor de ondernemersverenigingen en bedrijvencontact, Heerde, om hen financiële middelen te verschaffen om de ambities (een aantrekkelijke en gastvrije gemeente) vorm te geven. De gemeente blijft jaarlijks het heffingsorgaan voor het fonds.

Ondernemers worden in staat gesteld om de dorpscentra te laten bruisen. De gemeente benut de mogelijkheden om hen hierin te faciliteren.

Daar waar mogelijk initiatieven ondersteunen en faciliteren met als doel om in de dorpscentra energieke activiteiten tot stand te brengen die de aantrekkingskracht van die centra op het publiek versterken.

Kwaliteit

Faciliteren en ondersteuning vindt vanuit verschillende gemeentelijke beleidsterreinen plaats. Centraal hierbij staat de focus op het zo optimaal mogelijk benutten van kansen die zich vanuit diverse initiatieven uit de samenleving aandienen.

Toepassen van de centrumvisie Heerde.

Doel is het schetsen van een duidelijk toekomstbeeld van het centrum voor alle betrokken partijen met als ambitie een comfortabel en herkenbaar winkelgebied met prettig ondernemersklimaat in 2025.

Kwaliteit

De maatregel Nieuwe Winkelstraat maakt hier deel van uit. Daarnaast zetten we in op het terugdringen van de leegstand in de aanloopstraten door toepassing van de maatregel Compact Centrum. In 2018 is er de inventarisatie en de monitoring van de leegstand. Op grond van de uitkomsten met stakeholders wordt bezien hoe leegstand kan worden gevuld. Dit is een doorlopend proces met in 2020 een evaluatie. Wij faciliteren de ontwikkeling van de Werf.

Voortvarende herontwikkeling van het hart van Heerde (gemeentewerf, Van Setten van Loenen).

Met uitnodigingsplanologie en kavelpaspoort overeenkomst bereiken met ontwikkelaar van aangrenzende gronden.

Kwaliteit

Een combinatie van een 'trekker', woningen, horeca, detailhandel en parkeren. Dit zijn op hoofdlijnen de onderdelen van het plan dat projectontwikkelaar Van Wijnen begin 2018 aan de gemeente heeft gepresenteerd. Omdat het plan impact heeft op het centrum van Heerde, werkt Van Wijnen nauw samen met de gemeente. Ook Ondernemersvereniging Heerde en een afvaardiging van bewoners van het centrum leveren belangrijke input. In 2018 zijn de economische en verkeerskundige effecten van het plan in beeld gebracht. Deze effecten zijn in 2019 op bijeenkomsten gedeeld met de gemeenteraad, de ondernemers en de bewoners van het centrum.

In de komende periode wordt op basis van de resultaten van de onderzoeken en de input van ondernemers en bewoners van het centrum toegewerkt naar een grondhouding van het college. Daarna volgt een nadere uitwerking van het plan voor 2020 en daarna.

Toerisme

- Heerde staat bij (verblijfs)recreanten en toeristen bekend als gastvrij en natuurvriendelijk, een bloeiende gemeente op de overgang van Veluwe en IJsselvallei.
- Ecotoerisme in de natuurlijke omgeving, de keuze en beschikbaarheid van streekproducten en organisatie van kleinschalige evenementen benadrukken Natuurlijk Heerde.

Wat gaan we er voor doen?

Cittaslow-keurmerk ook digitaal promoten en Cittaslow-ambassadeurs benutten en verbinden om de gezamenlijke ambitie van Wij zijn Heerde, (recreatie)ondernemers en gemeente te bereiken.

Kwaliteit

In de zomer van 2018 is het project gestart tussen de gemeenten Heerde, Epe en Voorst met betrekking tot de ontwikkeling van Korte Ketens in de voedselvoorziening. Inmiddels heeft een aantal producenten zich verenigd en deze zijn voortvarend aan de slag gegaan met de oprichting van een coöperatie wat uiteindelijk heeft geleid tot de officiële oprichting van de Coöperatie Boerenhart 2.0. Naast de organisatie van de logistiek wordt ook gekeken naar de beleidsmatige versterking van korte ketens en het verduurzamen van het voedselaanbod.

In het voor jaar van 2019 heeft een netwerkbijeenkomst voor de Cittaslow supporters plaats gevonden. Tijdens deze bijeenkomst zijn afspraken gemaakt over deelname aan lokale activiteiten en over het in de markt zetten van een Cittaslow slow souvenir.

Met Visit Heerde vindt maandelijks overleg plaats over het verder uitdragen van Cittaslow.

De infrastructuur in het gemeentelijk bosgebied willen wij in stand en toegankelijk houden.

De infrastructuur in het gemeentelijk bosgebied in stand en toegankelijk houden.

Kwaliteit

In het kader van de zorgplicht is de gemeente in haar rol als boscopereerder verplicht om te zorgen voor een redelijk veiligheidsniveau voor de gebruikers van haar bossen. De openbare wegen en fietspaden in het bosgebied worden onderhouden op beeldkwaliteit C van het CROW.

Laanbomen worden onderhouden om de veiligheid voor de gebruikers in de bossen te kunnen garanderen en fiets- en wandelpaden worden toegankelijk gehouden. Daarnaast worden de (beton) fietspaden in het bos regelmatig geveegd voor een comfortabel gebruik.

Met ondernemers die bijdragen aan het ondernemersfonds bespreken we hoe geld uit dit fonds gebruikt kan worden voor het verbeteren van de leefomgeving om recreanten en toeristen (nog meer) te verleiden tot een bezoek aan en verblijf in onze gemeente.

Kwaliteit

Het Ondernemersfonds gemeente Heerde is sinds 2019 in werking getreden. Er is een bestuur gevormd met een afspiegeling van de betalende branches aan het fonds. Het bestuur beoordeelt de aanvragen en beheert de financiën van het fonds, waarvan de financiële middelen door de gemeente worden geïnd. In het opgestelde convenant tussen de gemeente en Ondernemersfonds gemeente Heerde zijn afspraken gemaakt over de doelstelling van het fonds en over de financiën en controles. 2019 en 2020 zullen vooral gebruikt worden om de bekendheid en de doelstelling van het fonds verder uit te rollen bij de ondernemers: "gezamenlijk te werken aan een vitaal en sterke economie van Heerde in alle branches."

Promotie en marketing van de gemeente financieel faciliteren wij via Wij zijn Heerde (inclusief een betaalde kracht voor 2018-2020) en Visit Veluwe.

Kwaliteit

Ten behoeve van de lokale marketing wordt het contract met Visit Heerde uitgevoerd en voor bovenlokale marketing en promotie wordt voor de periode 2018-2021 het contract met Visit Veluwe uitgevoerd

De financiële facilitering van de Stichting Visit Heerde is conform het raadsbesluit in 2018 ingezet.

In 2018 is de betaalde kracht Stichting Visit Heerde gestart. In 2018 is uitvoering gegeven aan het werkprogramma voor 2019 en 2020 en de hiervoor beschikbaar gestelde financiële middelen (worden) ingezet. De contacten met Visit Veluwe zijn geïntensiveerd.

Promotie van cultuurhistorische lokale 'parels' stimuleren.

Onderscheidende elementen binnen de gemeente meenemen in de lokale en bovenlokale marketing en promotie.

Kwaliteit

Met het nieuw te formuleren erfgoedbeleid voor de gemeente Heerde wordt onderzocht op welke wijze lokale cultuurhistorische parels van Heerde meer onder de aandacht kunnen worden gebracht. Ook vanuit Veluwe op1 is hier aandacht voor. Veluweop1 heeft de Veluwe ingedeeld in meerdere belevingsgebieden. Ons gebied heeft het predicaat ambachtelijk gekregen. Vanuit deze belevingsgebieden wordt bekeken welke cultuurhistorische parels van 2020 in onze gemeente belicht, gestimuleerd en ondersteund kunnen worden.

Samen met Wij zijn Heerde, Visit Veluwe, recreatiebedrijven, cultuurpartners en overige ondernemers dragen wij bij aan de ambitie van de Veluwe op 1 in de Veluweagenda.

Als verbonden partij aan de Samenwerkingsovereenkomst toeristische marketing Veluwe 2018-2021 uitvoering geven aan de agenda via een collectieve marketingaanpak en een duurzame groei in de vrijetijdseconomie op de Veluwe.

Kwaliteit

Realisatie, optimalisatie en in stand houden van een duurzaam regionaal recreatief routenetwerk voor verschillende takken van recreatief gebruik in samenwerking met Veluwepartners en het Routebureau Veluwe. Samen met partners nemen wij deel in de ontwikkeling en promotie van de IJsseldelta als onderscheidend element.

In 2018 is een proces gestart tot intensivering van de ambtelijk/bestuurlijke samenwerking tussen de IJsselgemeenten en Marketing Salland, Visit Veluwe en de provinciale besturen gericht op versterking van de zelfstandige recreatief/toeristische positie van de IJsseldelta binnen het programma Veluwe op 1. In het kader van de samenwerking binnen dat programma is er een meerjarenuitvoeringsprogramma vastgesteld dat de komende jaren gefaseerd wordt uitgevoerd. De Veluwe en aansluitende randgebieden zijn opgedeeld in verschillende belevingsgebieden met een elk eigen thema, die in 2019 en 2020 verder worden uitgewerkt.

Met Visit Veluwe en lokale stichting Visit Heerde overleggen wij over de intensivering van de lokale en bovenlokale marketing en promotie.

Wij nemen deel aan het Programma Vitale Vakantieparken met als doel vakantieparken te gebruiken waarvoor ze bedoeld zijn.

Deelnemen aan programma en als aandeelhouder toetreden tot Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken (OMVV).

Kwaliteit

Binnen de kaders van het programma is in 2019 de BV Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken Veluwe opgericht. In het najaar 2018 stemde de gemeenteraad in met participatie in deze BV.

Heerde heeft zich aangesloten bij en neemt actief deel aan de uitvoering van het programma Vitale Vakantieparken dat in 2019 en 2020 verder doorontwikkeld wordt.

Wij willen uitbreiding van verblijfsrecreatie en toerisme mogelijk maken, met name de vestiging van een hotel.

Het ruimtelijk faciliteren van de ontwikkeling voor de totstandkoming van een hotelaccommodatie in de gemeente Heerde.

Kwaliteit

Wij faciliteren (particuliere) initiatieven die betrekking hebben op de uitbreiding van bestaande dan wel nieuwe vormen van duurzame verblijfsrecreatie zowel kwantitatief als kwalitatief.

Met verschillende initiatiefnemers hebben gesprekken plaatsgevonden omtrent de ontwikkeling van verblijfsaccommodatie.

Er zijn met ontwikkelaars in 2019 stappen gezet in de ontwikkeling van een tweetal hotelaccommodaties in 2020/2021 in Heerde.

Economie

- Ondernemers ervaren de gemeente als een partner die meedenkt en faciliteert en samen met hen bouwt aan een sterke, vitale en duurzame economie.

Wat gaan we er voor doen?

De innovaties in energetische duurzaamheid, de energietransitie, de zorg en de circulaire economie zien we als mogelijkheden om lokaal en regionaal werkgelegenheid te creëren.

De innovaties zien als mogelijkheden om lokaal en regionaal werkgelegenheid te creëren voor inwoners van alle leeftijdsgroepen en opleidingsniveaus met en zonder beperkingen.

Kwaliteit

Dit is een regionaal en lokaal speerpunt op de agenda in het overleg tussen overheid, ondernemers en onderwijs (Cleantech regio, de triple helix). Samenwerking met werkgeversdienstverlening vasthouden en versterken. Werken aan Human Capital (separate maatregel).

Wij hebben als gemeente Heerde toegezegd bij te dragen aan de Human Capital Agenda (HCA) regio Zwolle. Deze HCA start in 2019 en wordt gedragen vanuit Arbeid en participatie en Economie.

De verkeersverbindingen in en van de gemeente met de regio en daarbuiten zijn kwalitatief goed.

Kwalitatieve goede verkeersverbindingen in de gemeente en daarbuiten met de regio.

Kwaliteit

De wegen en fietspaden voldoen minimaal aan beeldkwaliteitsniveau C van het CROW.

Een aangenaam vestigingsklimaat bieden zodat ondernemers naar de gemeente komen of hier blijven en dit faciliteren binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft.

Kwaliteit

Wij zorgen voor een goed economisch perspectief en brengen vraag en aanbod bij elkaar. Zowel lokaal als regionaal weten we wat er speelt door afstemming met de regio en onze buurgemeenten. Wij zorgen voor een goede infrastructuur/openbaar gebied en gemeentelijke voorzieningen als woon-/werkgemeente.

Ondernemers die vragen hebben, faciliteren wij over dit vraagstuk, waarbij alleen de actieve vragen zijn opgepakt.

Er worden bedrijfsbezoeken gebracht waarin verwachtingen ten aanzien van een duurzaam gezonde arbeidsmarkt met elkaar worden besproken.

Bedrijven uit verschillende branches worden door wethouder Economische Zaken en adviseur Economische Zaken bezocht, waarbij afstemming wordt gezocht met beleidsveld arbeidsparticipatie.

Kwaliteit

Wij bouwen een netwerk op door lokale overheid en ondernemers dicht bij elkaar te brengen. Actuele vraagstukken kunnen op tijd worden gesignaleerd en er ontstaat input voor de economische agenda op zowel lokale als regionale schaal.

Er worden vanuit verschillende settings bedrijfsbezoeken gebracht. College breed, Economie met Werkgelegenheid, Duurzaamheid en Circulair of alleen vanuit portefeuille Economie.

Veel verschillende branches worden bezocht, zodat er een breed beeld ontstaat over het ondernemersklimaat in en rond Heerde.

Uitkomsten van de bedrijfsbezoeken nemen wij mee in de gesprekken met het georganiseerde ondernemers overleg (GOO) om gezamenlijk te onderzoeken wat het gezamenlijke programma is.

Het ondernemersloket willen we voortzetten.

Het ondernemersloket wordt voorgezet en geoptimaliseerd.

Kwaliteit

Wij hebben lokaal één loket voor ondernemers. Wij gaan uit van integrale samenwerking tussen verschillende beleidsterreinen en zetten in op optimale en eenduidige informatievoorziening over verschillende diensten voor ondernemers. Wij ontwikkelen een nieuwsbulletin en zetten in op sociale media.

Wij houden de informatie op onze gemeentelijke website actueel, zowel vanuit economie als vanuit werkgelegenheid. Ook tijdens bedrijfsbezoeken treden wij met één gezicht naar buiten.

In de arbeidsmarktregio vragen we blijvend aandacht voor een goede aansluiting tussen onderwijs en ondernemers om jonge inwoners een goede kans te bieden op de arbeidsmarkt.

Kwaliteit

Reguliere activiteit. Met ingang van 2020 maakt gemeente Heerde onderdeel uit van de arbeidsmarktregio met centrumgemeente Apeldoorn. Ook in deze arbeidsmarktregio blijven we aandacht vragen voor een goede aansluiting tussen ondernemers en onderwijs. Ook wordt hier bij het vormgeven van de Human Capital Agenda in de regio Zwolle aandacht aan gegeven.

Lokaal participeert de gemeente in het GOO (Gezamenlijk Ondernemers Overleg), regionaal in de economische regio's Zwolle en Cleantech Regio Stedendriehoek.

De gemeente participeert in verschillende lokale en regionale overleggen om de economische agenda gezamenlijk te vullen.

Kwaliteit

Zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt deelgenomen aan overleggen. Uitkomsten hiervan vormen actiepunten voor de lokale en regionale economische agenda.

In de Regio Zwolle en de Cleantech Regio zijn agenda's opgesteld waarbij in Zwolle economie tot het centrale speerpunt is benoemd en in de Cleantech Regio energietransitie en circulaire economie. Dit wordt momenteel verder uitgewerkt. We onderzoeken in welke projecten en coalities wij vanuit Heerde kunnen deelnemen.

Met het ondernemersevent zetten ondernemers, onderwijs en overheid zich op de kaart, ontmoeten zij elkaar en wisselen zij informatie uit hoe zij elkaar kunnen versterken.

Uitwisselen en opdoen van kennis en ervaring. Netwerken op lokaal niveau.

Kwaliteit

Het ondernemersevent wordt een jaarlijks terugkerend event in november (week van de MKB-ondernemer). Jaarlijks wordt er samen met het georganiseerd overleg een actueel thema gekozen. Het programma bestaat uit verschillende sprekers vanuit overheid, ondernemers en andere organisaties afhankelijk van het thema.

Om de investering ook financieel dekkend te krijgen, worden er niet alleen bijdragen gevraagd van de gemeente en het georganiseerde overleg, maar worden er onder de ondernemers ook sponsors gezocht.

Samen met gemeenten en provincies (blijven) zorgen we voor voorwaarden en condities om het H2O bedrijventerrein zo snel mogelijk te vullen met daarbij oog voor onze eigen positie.

Kwaliteit

Namens de H2O gemeenten en de H2O BV is er periodiek contact met de regionaal acquisiteur voor bovenregionale terreinen regio Zwolle. In 2019 wordt het Regionaal Programma Werklocaties vastgesteld door de gemeenten SNV (Noord Veluwe). Daarnaast vindt er vanuit het RPW periodiek afstemming plaats op bovenlokaal niveau met gemeenten H2NEO.

Wij houden vast aan de zondagsrust voor winkels (detailhandel) en stimuleren dat op werkdagen de openstelling van winkels zo veel mogelijk uniform is.

Kwaliteit

In onze contacten met ondernemers stimuleren wij uniforme winkeltijden, onder andere via De Nieuwe Winkelstraat. De Verordening Winkeltijden gemeente Heerde (1996) wordt geactualiseerd.

Uitvoering is conform huidige winkeltijden verordening Heerde en coalitieakkoord en collegeprogramma. Vraagstuk was wel voor 2019 bestuurlijk geagendeerd door het verzoek van de supermarktondernemers en OVH voor onder andere actualisatie winkeltijdenverordening (zondag openstelling). Het college heeft besloten om het huidige coalitieakkoord en collegeprogramma te volgen en vooralsnog niet over te gaan tot zondag openstelling van detailhandel.

Wij nemen deel aan een regionaal werkgeversservicepunt.

Kwaliteit

Vanuit de arbeidsmarktregio Zwolle is er in 2018 één Werkgeversservicepunt opgezet, waarbij er sprake is van een netwerksamenwerking. Er is een gezamenlijke website, www.daarwerkenweaan.nl. Binnen de arbeidsmarktregio is er sprake van een onderverdeling in subregio's. Gemeente Heerde werkt hierin samen met Hattem en Oldebroek. In 2019 is nader onderzocht hoe we binnen H20 deze gezamenlijke werkgeversdienstverlening nog beter gestalte kunnen geven. Mede in het perspectief dat gemeente Heerde op termijn zal switchen naar de arbeidsmarktregio Stedendriehoek. Wij hebben de werkgeversservicedienstverlening samen met de H20 gemeenten uitbesteed aan Lucrato die ook de MT-overleggen in de arbeidsmarktregio voor ons bijwoont. Er dient nog een marktwerkingplan gemaakt te worden waarvoor geldt dat iedere gemeente 28 werkgeversservicedienstverleningen zal gaan leveren aan input.

Wij stimuleren de transitie naar duurzaam en circulair (agrarisch) ondernemerschap.

Kwaliteit

Wij attenderen onze ondernemers op de beschikbare subsidiestromen en regionale bijeenkomsten. In 2019 startten wij met een actieplan Heerde circulair.

Beide thema's staan tijdens bedrijfsbezoeken op de agenda om over te spreken met ondernemers. Tijdens het ondernemersevent 2018 heeft Cleantech regio (CTR) een presentatie gegeven aan ondernemers over deze thema's.

Onze benadering is integraal: duurzaamheid, circulariteit en economie.

Meerdere ondernemers hebben contact gelegd met Cleantech development om samen te kijken hoe hub bedrijf verduurzaamd kan worden.

Via Energieke regio en de ondernemersverenigingen is er de nodige aandacht voor verduurzaming.

Wij zijn gesprekspartner voor ondernemers over revitalisering van bestaande bedrijventerreinen.

Kwaliteit

Vanuit de portefeuille economische zaken worden gesprekken met (lokale) ondernemers gevoerd over de revitalisering van de Heerderse bedrijventerreinen in het kader van Toekomst bestendige Bedrijventerreinen. Deze afspraak is gemaakt in het Regionale Programma Werklocaties.

Duurzaamheid

- Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties nemen we onze verantwoordelijkheid om binnen enkele decennia energieneutraal te wonen en zo min mogelijk afval te produceren, om ons duurzaam te verbinden aan de toekomst.

Wat gaan we er voor doen?

Bewustwording bevorderen van de noodzaak om duurzaam voor onze aarde te zorgen, inwoners en ondernemers te prikkelen om hier een bijdrage aan te leveren en initiatieven te stimuleren en te faciliteren.

Duurzaamheid omvat tenminste energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie.

Kwaliteit

In het in juni 2019 overeengekomen klimaatakkoord is opgenomen dat de Regionale Energie Strategie (RES), waaraan wij als Heerde in Cleantech regio verband bijdragen, in ieder geval voor elektriciteit, gas en warmte geldt en dat wij als gemeente verantwoordelijk zijn voor een tijdige borging van de maatregelen die uit de RES voortkomen. De RES vormt input voor het nationaal programma RES van de rijksoverheid. De RES is bedoeld als startpunt van een uitvoeringsproces waarin samenwerkende partijen tot 2030 tot verdere concretisering en realisatie van projecten komen. Het aanbod van de regio ten aanzien van elektriciteit, gas en warmte moet voorzien zijn van de aanpassingen die nodig zijn aan de energie-infrastructuur om het opwekvermogen aan het net te koppelen en inzicht geven in de regionale warmtevraag en beschikbaarheid van warmtebronnen. De regio moet 1 maart 2021 deze RES 1.0 opleveren. Daaraan voorafgaand moet de concept-RES op 1 juni 2020 worden opgeleverd.

Er wordt gewerkt aan een lokale nota Circulaire Economie, waarin aandacht is voor het verminderen en hergebruik van grondstoffen. In het najaar van 2019 wordt een werkplaats Circulaire Economie gehouden met sprekers, ondernemers, organisaties en inwoners. De uitkomsten van deze werkplaats gaan deel uit maken van de lokale nota die in 2020 voor besluitvorming wordt aangeboden.

Klimaatadaptatie is een voortgaand proces. De (hitte)stress test is al uitgevoerd in het werkgebied van Waterschap Vallei en Veluwe en er wordt de komende tijd een risicodialogoog gevoerd. Vervolgens wordt in beeld gebracht hoe we als gemeente richting gaan geven aan Klimaatadaptatie. De verwachting is dat dit in 2020 zal plaatsvinden.

De kadernota lokaal klimaatbeleid 2017-2021 en de contourennota lokaal klimaatbeleid 2017-2021 geven inzicht in de bestaande situatie.

Kwaliteit

Wij hebben in 2018/2019 verder invulling geven aan doelstellingen klimaatbeleid. Wij hebben een focus in de kadernota op verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed, begeleiding in verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en het faciliteren duurzame mobiliteit.

Wij dragen dit beleid uit naar initiatiefnemers en gebruiken dit als uitgangspunt bij onze contacten.

Deelname aan de uitvoering van het Gelders Energie Akkoord inclusief het Energieloket Veluwe Duurzaam.

Kwaliteit

Er wordt gewerkt aan uitvoering van het Gelders Energie Akkoord (GEA) in Cleantechverband en deelname aan het Energieloket Cleantech.

De doelstellingen van het Gelders Energie Akkoord dragen wij uit in contacten met initiatiefnemers. Het Energieloket is hier actief bij betrokken.

Het Energieloket voorzag veel inwoners van persoonlijk advies en heeft bijgedragen aan concrete handelingen tot woningverduurzaming. De doelstellingen van het GEA hebben tot nu toe niet tot een concreet resultaat geleid. Dit is mede veroorzaakt door de komst en opstart van de RES in 2018 waarin de energietransitie in 2020 en de jaren daarna uitgewerkt gaat worden.

Het (potentieel) gebruik van zonne-energie en andere duurzame energiebronnen wordt als meerwaarde meegewogen bij toepassing van uitnodigingsplanologie.

De meerwaarde van energie(opwekking) wordt bij uitnodigingsplanologie zwaarder gewogen.

Kwaliteit

Bij grotere initiatieven worden initiatiefnemers gewezen op de gemeentelijke duurzaamheidsambities. Bij toetsing en besluitvorming door het college wordt in tekst verwoord in hoeverre aan deze ambities wordt tegemoet gekomen.

In adviesgesprekken en bij beoordeling van conceptaanvragen wordt duurzame energie als meerwaarde betrokken en afgewogen.

Bij nieuwe initiatieven/ontwikkelingen worden in adviesgesprekken gestuurd op duurzame energiemogelijkheden. Vanaf 1 juli 2018 is gas in bebouwde omgeving in principe niet meer toegestaan. Daardoor automatisch gesprek met initiatiefnemers over alternatieven en is gebruik hiervan noodzaak geworden.

Inwoners en ondernemers vragen we om mee te denken over een communicatieplan om een duurzame gemeente vorm te kunnen geven en dit plan vervolgens uit te rollen.

Kwaliteit

Bewustwording rondom nut en noodzaak van de duurzame gemeenschap verder vergroten (energiecorporaties). Plan opstellen hoe bewoners betrokken en bereikt kunnen worden.

In 2018 zijn geen concrete activiteiten ondernomen, behalve de interne afstemming over mogelijkheden.

Mogelijkheden bij rijk, provincie, ontwikkelingsmaatschappij Oost-Nederland en anderen benutten om duurzaamheidsambitie in te vullen en actieve deelname in de Cleantech Regio.

Kwaliteit

Vanaf 1 september 2018 staat deelname aan Cleantech vast, ook voor duurzaamheid. Deelname in RES (vanaf 2020 gereed), warmteplan en afbouw gasnetwerk (vanaf 2021 gereed). Regionaal overleg om gezamenlijk duurzaamheidsambitie te formuleren en uit te voeren.

Mogelijkheden bij andere overheden worden onderzocht, maar hiervoor zijn voor nu geen concrete projecten aangemerkt of onderzoeken naar gestart. De expertise van Cleantech Development kan gebruikt worden bij de ondersteuning van concrete projecten.

Revolving fund Duurzaamheidslening particulieren en Stimuleringslening voor verenigingen/instellingen en non-profit organisaties instellen, voor zover de markt geen vergelijkbaar alternatief heeft.

Kwaliteit

Duurzaamheidslening tot stand brengen bedoeld om investeringen in duurzame energie en het treffen van isolatiemaatregelen te ondersteunen. Voor particulieren in 2018 een plan in de raad. Voor non-profit plan in 2019.

De Commissie adviseerde in het voorjaar een eerste maal over de vormgeving en inhoud van het fonds. Nadien is de uitwerking gestopt, omdat er landelijk een wijziging optrad. Het klimaat is een veel grotere rol gaan spelen en de gaswinning in Groningen werd teruggedraaid. In dezelfde tijd is het Klimaatakkoord opgesteld, waarin onder andere afspraken over financiering van de hele energietransitie zijn/worden gemaakt. Tegelijk zijn er diverse alternatieven in de markt ontstaan voor ondernemers, particulieren en maatschappelijke organisaties. Al met al redenen om dit onderwerp nu niet nader uit te werken totdat er meer duidelijkheid is ontstaan over het nieuwe rijksbeleid. Eind 2019 was een discussienota in de Commissie waarin de voorkeur is uitgesproken om een eigen duurzaamheidslening tot stand te brengen. Dit wordt in 2019/2020 uitgewerkt en gerealiseerd.

Samen met het bedrijfsleven, energiecorporatie(s) en inwoners een plan maken (gereed eind 2019) voor het toepassen van duurzame (wind- en zonne)energie in de gemeente of regio, waarin ook het draagvlak in potentiële gebieden is meegenomen.

Kwaliteit

Vanaf 1 september 2018 via een participatietraject beginnen met het maken van een energievisie voor Heerde. Deze energievisie werkt als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen.

Dit plan is ingehaald doordat er een Regionale Energie Strategie (RES) voor 2020 en daarna moet worden opgesteld. Dit plan wordt samen met de Cleantech regio ingevuld.

Te streven naar 100% circulaire afvalinzameling in 2025.

Kwaliteit

In overleg met ROVA in 2019 een vervolgstراتيجية ontwikkelen voor de verdere uitrol van het omgekeerd inzamelen. Uitgangspunt is het realiseren van de doelstellingen van het Landelijk Afvalstoffenplan en het programma VANG (Van Afval Naar Grondstof) en doorontwikkeling naar uiteindelijk een volledige circulaire inzameling van grondstoffen vanaf 2025.

Streven is 100% circulaire afvalinzameling in 2025. Als tussenstap wordt per 1 juli 2019 een laagfrequente variant van het omgekeerd inzamelen ingevoerd. Dat houdt in dat de inzamelingsfrequentie van het restaval wordt verlaagd van 1x per 4 weken naar 1x per 6 weken. Binnen het plan Heerde Circulair wordt nagedacht over de volgende stappen gericht op het scheiden van grondstoffen en het circulair maken van grondstoffen. Hierbij zal ook aandacht zijn voor het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen.

Over 2018 bedroeg het scheidingspercentage 81%. De landelijke doelstelling van 75% in 2020 wordt daarmee behaald.

Uitgangspunt is gasloos bouwen, tenzij.

Kwaliteit

Gasloos bouwen is per 1 juli 2018 een verplichting voor nieuwbouw.

Vanaf 1 juli 2018 sluiten we aan op bovenstaande landelijke wetgeving en toetsen wij bouwaanvragen voor nieuwe bouwlocaties hieraan.

Wij maken een actieplan Heerde circulair samen met inwoners, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties en betrekken de rijksambities daarbij.

Kwaliteit

Actieplan Heerde circulair is in 2019 in concept opgesteld.

Bouwen en Wonen

- Voldoende betaalbare koop- en huurwoningen, verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en duurzame nieuw gebouwde woningen.
- Partijen die weten wat de woningbehoefte is, nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen.

Wat gaan we er voor doen?

Blijvend stimuleren en faciliteren van (kleinschalige) nieuwbouwprojecten in de dorpen op inbreidingslocaties met behoud van de identiteit van de dorpen.

Kwaliteit

De gemeente Heerde is een nieuwe weg ingeslagen door uitnodigingsplanologie centraal te stellen. Om te voorzien in de behoefte aan nieuwe woningen wordt ingezet op inbreiding in stedelijk gebied, transformatie en functieverandering van bestaande bebouwing. Er worden geen nieuwe grootschalige uitleglocaties voor woningbouw meer voorgesteld. Bij nieuwe initiatieven dient, naast de maatschappelijke meerwaarde, aangetoond te worden dat er markt is voor de voorgestelde woningen. Uitgangspunt hierbij is kwaliteit en het inzetten van woningen voor zoveel mogelijk doelgroepen. Heerde werkt aan een woningvoorraad die optimaal aansluit bij de behoefte. Met voldoende koop- en huurwoningen, verduurzaming van bestaande woningvoorraad en duurzame nieuwbouw. Nieuwbouw moet passen bij het karakter van de desbetreffende kern en moet leiden tot een verbetering van de woonomgeving en de lokale leefbaarheid.

Het principe van uitnodigingsplanologie betekent dat ontwikkelaars, corporaties en inwoners, initiatieven mogen indienen, waarover we in gesprek kunnen gaan. Voor alle nieuwbouwplannen die ingediend zijn voor inbreidingslocaties in de dorpen houdt dit in dat het initiatief in moet spelen op de marktvrage en voldoende maatschappelijke en ruimtelijke kwaliteit toevoegt. Aan plannen die aan deze principes voldoen, is meegewerkt.

De mogelijkheden voor het financieel stimuleren van het collectief particulier opdrachtgeverschap door de provincie worden verkend.

Provinciale stimuleringsregelingen voor financiering voor Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) worden onderzocht.

Kwaliteit

De Provincie en de Cleantech Regio vinden dit een belangrijke subsidieregeling. Echter is door de provincie Gelderland geconstateerd dat het aantal particuliere initiatieven wat gebruikt maakt van deze subsidieregeling steeds verder terugloopt. Ook vanuit Heerde is hier geen gebruik van gemaakt. De regeling loopt nog tot eind 2019. De afspraak is gemaakt om deze regeling en het toepassen ervan in Cleantech Regio verband te bespreken met de provincie Gelderland.

De woonvisie en het woningbehoefteonderzoek worden operationeel gemaakt om als leidend beginsel te dienen voor afspraken met eigenaren van sociale woningbouw en initiatiefnemers voor nieuwbouw.

Volgens woningmarktonderzoek 2017 is er in periode 2017-2027 behoefte aan de bouw van 145-185 sociale huurwoningen. Dit betekent bij ontwikkelingsplannen meer sturing vooraf op de bouw van sociale huurwoningen.

Kwaliteit

De Woonagenda wordt nu opgesteld als concretisering en actualisering van de Woonvisie 2015 – 2025. Er is een startnotitie met dilemma's en voorkeursrichtingen die na instemming van het college ter consultatie is voorgelegd in de commissie Ruimte van 13 mei 2019. De uitkomsten van deze consultatie worden verwerkt in een concept Woonagenda. Dit concept na de zomer 2019 gereed. Vervolgens wordt er nog inspraak verleend en is toegezegd dat de concept Woonagenda nog een keer ter consultatie aan de commissie Ruimte wordt aangeboden, voordat het college de Woonagenda definitief vaststelt.

In prestatieafspraken en contacten met ontwikkelaars aandacht vragen om levensloopbestendig betaalbaar te bouwen voor jonge en oude inwoner, inwoners met een beperking, statushouders en inwoners die beschermd moeten wonen.

Er worden per doelgroep prestatieafspraken gemaakt. Voorafgaand aan nieuw bod woningcorporatie worden jaarlijks de afspraken geëvalueerd waardoor bijsturing plaats kan vinden. Ook worden afspraken gemaakt over te bouwen aantallen, levensloopbestendigheid en energetische maatregelen.

Kwaliteit

In de prestatieafspraken met Triada Woondiensten, als grootste verhuurder van sociale huurwoningen in de gemeente, maken wij afspraken over de betaalbaarheid, beschikbaarheid, kwaliteit, transformatie, jongeren, senioren en zorg, statushouders, leefbaarheid en participatie. Deze afspraken hebben wij in het voorjaar van 2019 geëvalueerd met de stakeholders. Triada heeft de komende periode 2019 een nieuw actueel bod voor de prestatieafspraken neergelegd.

Daarnaast is, door het vaststellen van het woningmarktonderzoek gemeente Heerde – Triada als richtlijn voor toekomstige planologische ontwikkelingen, de bouw van sociale huurwoningen al onderdeel van gesprek met alle ontwikkelaars. Dit vooruitlopend op de Woonagenda die op dit moment opgesteld wordt. Triada is hierdoor al met een aantal ontwikkelaars in gesprek over de bouw van sociale huurwoningen.

Inventarisatie (gereed eind 2019) van de inbreidings- en uitbreidingslocatie in alle kernen en het voortvarend oppakken van zoeklocaties.

Kwaliteit

In 2018 hebben wij deze inventarisatie nog niet opgepakt. Inzet is om de inventarisatie vorm te geven in combinatie met de gemeentelijke omgevingsvisie.

Plannen voor andere (gemeenschappelijke) woonconcepten faciliteren.

Kwaliteit

De gemeente Heerde is al in 2012 een nieuwe weg ingeslagen door uitnodigingsplanologie centraal te stellen. Om te voorzien in de behoefte aan nieuwe woningen wordt ingezet op inbreiding in stedelijk gebied, transformatie en functieverandering van bestaande bebouwing. Bij nieuwe initiatieven dient, naast de maatschappelijke meerwaarde, aangetoond te worden dat er markt is voor de voorgestelde woningen. Uitgangspunt hierbij is kwaliteit en het inzetten van woningen voor zoveel mogelijk doelgroepen. Als dit aangetoond wordt, wordt medewerking verleend. Naast traditionele woningbouw vallen andere woonconcepten daar zeker onder. Dit aspect wordt ook als uitgangspunt opgenomen in de Woonagenda.

Prestatieafspraken met eigenaren van sociale woningbouw maken.

Woningwet schrijft voor dat er jaarlijks tussen gemeente, corporaties en huurders afspraken gemaakt moeten worden over de te leveren prestaties. Er zijn drie corporaties actief in de gemeente: Habion, Triade en Woonzorg Nederland.

Kwaliteit

Vóór 1 juli moest er een bod liggen van de corporatie. Aangezien Triada veruit de meeste woningen in bezit heeft, zijn deze afspraken bestuurlijk en ambtelijk voorbereid en besproken. Ondertekening door huurdersraad, Triada en gemeente vindt plaats in november 2019. Deze nieuwe prestatieafspraken moeten vóór 15 december 2019 worden verstuurd aan de minister.

Met WoonZorg Nederland is destijds de afspraak gemaakt dat de prestatieafspraken voor vijf jaar gelden, mits er ontwikkelingen zijn die een actualisering van de afspraken rechtvaardigt. Vooralsnog is dit niet het geval.

Met Habion zijn in 2018 op regionaal niveau gesprekken gestart over de prestatieafspraken met de afzonderlijke gemeenten. Dit vanwege het feit dat het neergelegde bod van Habion in iedere gemeente te algemeen en nagenoeg gelijk is. De regio wilde in gesprek met Habion om meer maatwerk prestaties op te stellen. Dit is niet gelukt, waardoor er door de afzonderlijke gemeenten geen prestatieafspraken getekend zijn voor 2019 en de jaren daarna.

Starterslening aanbieden.

De subsidiegelden stimuleren goedkope woningbouw worden volledig ingezet voor verstrekken startersleningen, waarmee starters mogelijkheid wordt geboden om net een beetje extra te lenen waardoor men kan kopen. De lening overbrugt verschil tussen huizenprijs en eerste hypotheek. Maximumhoogte starterslening 20% van verwervingskosten met maximum van € 20.000,-. Maximum verwervingskosten vastgesteld op € 200.000,-.

Kwaliteit

Verzoeken worden behandeld op basis van Verordening Starterslening Heerde. In 2018 zijn twee geldleningen versterkt. In 2019 is door een klein aantal mensen informatie over de starterslening opgevraagd, echter heeft dit niet geresulteerd in nieuwe aanvragen. Op dit moment zijn er in totaal nog zo'n 20 geldleningen voor onze gemeente bij de SVN in omloop.

Vervangende nieuwbouw in het buitengebied mogelijk maken voor zover het de kwaliteit van het gebied verbetert.

Kwaliteit

Vervangende nieuwbouw in het buitengebied wordt zoveel mogelijk ondersteund en mogelijk gemaakt. Door combinaties te maken met duurzaamheidsmaatregelen kunnen voor eigenaren op termijn besparingen in kosten mogelijk zijn. Vooralsnog zijn hier regelingen als "rood voor rood" en "geen nieuwe woningen in het buitengebied" nog wel van toepassing.

Wij faciliteren plannen voor duurzame nieuwbouw of verduurzaming van bestaande woningen.

Kwaliteit

Binnen de kaders van de klimaatagenda worden verduurzamingsplannen gefaciliteerd. Wij faciliteren duurzame initiatieven. Uitnodigingsplanologie is hierbij een belangrijk instrument, met de meerwaarde van duurzaamheid als belangrijk toetsingscriterium.

Woningcorporaties en makelaars nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen.

Het overleg vergroot de onderlinge betrokkenheid van de partijen en stimuleert de netwerk-werking. Samenwerking versterkt de zorg voor goede en betaalbare woningen voor diverse doelgroepen. Het gezamenlijk opstellen van de woonagenda vergroot draagvlak en betrokkenheid bij uitvoering.

Kwaliteit

In januari 2019 hebben twee marktconsultaties plaatsgevonden in het kader van de Woonagenda. Er is gesproken met partijen die zicht hebben op de ontwikkelingen in het particuliere markt segment (ontwikkelaars, banken en makelaars) en er is gesproken met partijen die zicht hebben op de ontwikkelingen in het Wonen en Zorg segment (zorgkantoren en zorgaanbieders). Beide bijeenkomsten zijn goed bezocht. Aangezien een Woonagenda iedere twee jaar herijkt moet worden, is het goed om deze partijen dan wederom te consulteren.

Daarnaast maakt Triada onderdeel uit van de projectgroep die op dit moment bezig zijn om een Woonagenda op te stellen. Triada schuift aan bij de overleggen en heeft ook deelgenomen aan de marktconsultaties. Er is dus een nauwe samenwerking tussen de gemeente en de grootste corporatie in onze gemeente.

Woningsplitsing onder voorwaarden toestaan en hiervoor kaders maken.

Uitvoering geven aan de ruimte die de woonvisie biedt door gebruik te maken van nieuwe planologische regels waarbij wordt voorgesorteerd op de omgevingswet en de mogelijkheden die daarmee worden geboden.

Kwaliteit

De kaders worden uitgewerkt in een nota over de integrale aanpak van strijdige woonsituaties. In de woonagenda wordt het opstellen van beleid voor woningsplitsing ook als uitgangspunt benoemd. Voor Q-4 2019 wordt een voorstel voor woningsplitsing voorbereid.

Vliegveld Lelystad

- Herindeling van het luchtruim en zo min mogelijk overlast voor bewoners.

Wat gaan we er voor doen?

Bestuurlijke bijdragen aan de lobby voor vervoer per internationale trein in Europa als alternatief voor het vliegverkeer.

Kwaliteit

Waar mogelijk zal worden gezien welke vormen van vervoer een alternatief kunnen zijn voor het vliegen en of dit nog tijdig als argument kan worden ingebracht in het kader van de discussie. Vooral de in voorbereiding zijnde luchtvaartnota zal hierbij van belang zijn.

Wij namen deel aan de zogenaamde luchtvaartgesprekken en leverden inbreng aan de provinciale notitie voor de luchtvaartnota 2020-2050. Ook gaven wij een reactie bij de internetconsultatie voor het invoeren van vliegtaks.

In de regio's Zwolle en Cleantech leveren wij onze inbreng op het onderwerp bereikbaarheid.

Bereikbaarheid staat op de regionale agenda's en op de gebiedsagenda Oost. Een vliegtaks zal worden ingevoerd. Daarnaast is er een provinciaal netwerk (kerngroep) ontstaan voor de luchtvaartnota en de herziening van het luchtruim die een gezamenlijke reactie voorbereidt.

Inmiddels is het ontwerp van de Nationale Omgevingsvisie bekend. De basis voor de infrastructuur en de keuzes die daarmee verband houden, hebben hierin een plaats. Wij zullen bezien op welke manier en schaal wij het meest effectief in dit kader kunnen reageren.

Op verzoek faciliteren van bestaande en nieuwe inwonersinitiatieven die verslechtering van het leefklimaat proberen te voorkomen.

Bewonersinitiatieven gericht op beperking verslechtering leefklimaat t.g.v. Lelystad Airport worden waar mogelijk ondersteund.

Kwaliteit

Het gemeentebestuur richt zich vooral op het bestuurlijke proces. Waar mogelijk en wenselijk worden maatschappelijke initiatieven ondersteund.

Wij blijven tezamen met regiogemeenten het gesprek met de minister over vliegveld Lelystad voeren.

Minister is van mening dat Lelystad Airport in 2020 geopend kan worden voor vakantievluchten. Met Elburg, Oldebroek en Hattem is afgesproken dat nauw samengewerkt zal worden en dat solidair gehandeld wordt.

Kwaliteit

Standpunt van gemeente Heerde is dat eerst een herindeling van het luchtruim moet plaatsvinden en dat na gedegen onderzoek Lelystad Airport pas in gebruik kan worden genomen.

Over de laatste niet gewenste aanpassing van de vliegroute, met een stijgende lijn op de route ter hoogte van Heerde/Wapenveld is een gezamenlijke brief aangeboden aan het ministerie.

Een overleg is opgezet tussen de burgemeesters van Elburg, Oldebroek, Hattem en Heerde. Later is deze aangevuld met portefeuillehouders uit de verschillende colleges. Onderwerpen: Lelystad Airport maar ook de herziening luchtruim en de luchtvaartnota 2020-2050. Dit netwerk heeft ook een ambtelijke component. Inmiddels zijn ook de gemeenten Kampen en Zwolle in de samenwerking betrokken.

Inmiddels is de ingebruikneming van het vliegveld Lelystad vooralsnog een half jaar uitgesteld onder andere in verband met de extra uitstoot van stikstof die dit tot gevolg heeft.

Op provinciaal niveau wordt ook overleg gevoerd met provincie en andere gemeenten.

Begraven

- Begraven moet betaalbaar en exploitabel blijven.

Wat gaan we er voor doen?

Uiterlijk in 2019 worden nadere keuzes gemaakt over de toekomstbestendigheid van begraven in de gemeente.

Kwaliteit

In mei 2019 heeft een themaraad plaatsgevonden waarbij raads- en commissieleden zijn geïnformeerd over de complexiteit van tariefstellingen voor onderhoud en beheer van de begraafplaatsen in de gemeente. Het vervolg van 2019 zal worden gebruikt om de vraagstukken die besproken zijn, verder uit te werken en in het voorjaar van 2020 met een discussienota en vervolgens met een raadsvoorstel te komen.

Voortgang geven aan het onderzoek om de tarieven voor begraven en beheer en onderhoud betaalbaar te houden.

Kwaliteit

In mei 2019 heeft een themaraad plaatsgevonden waarbij raads- en commissieleden zijn geïnformeerd over de complexiteit van tariefstellingen voor onderhoud en beheer van de begraafplaatsen in de gemeente. Het vervolg van 2019 zal worden gebruikt om de vraagstukken die besproken zijn, verder uit te werken en in het voorjaar van 2020 met een discussienota en vervolgens met een raadsvoorstel te komen.

Duurzaamheid

Toelichting op product Duurzaamheid

De kosten van de ambtelijke capaciteit, eventuele externe advisering en de bijdrage aan het energieloket en regiotaak.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
521600 Duurzaamheid	37.022	145.612	144.908	145.941	146.590	147.201
Totaal Lasten	37.022	145.612	144.908	145.941	146.590	147.201
Resultaat	37.022	145.612	144.908	145.941	146.590	147.201

Toelichting op de lasten en baten Duurzaamheid

Lasten

521600 Duurzaamheid

Bij de perspectiefnota is er voor duurzaamheid structureel €75.000,- bijgeraamd; oorspronkelijk was hiervoor een budget van €45.000,- opgenomen. Dit geld wordt ingezet voor extra ambtelijke capaciteit om de (regionale) energietransitie de komende jaren vormgegeven.

Economie

Toelichting op product Economie

Ambtelijke capaciteit, deelname aan en externe advisering in samenwerkingsverband met Regio Zwolle en de Cleantech Regio.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
533000 Economische zaken	91.174	308.659	308.209	310.897	312.902	314.847
533050 Markten	22.098	20.013	28.827	29.571	30.144	30.710
533100 Festiviteiten	3.208	3.491	5.046	5.086	5.136	5.186
Totaal Lasten	116.481	332.163	342.082	345.554	348.182	350.743
Baten						
533000 Economische zaken	-2.900	0	0	0	0	0
533050 Markten	-6.761	-21.580	-21.880	-22.210	-22.570	-22.930
533100 Festiviteiten	2.206	-1.230	-1.250	-1.270	-1.290	-1.310
Totaal Baten	-7.456	-22.810	-23.130	-23.480	-23.860	-24.240
Resultaat	109.025	309.353	318.952	322.074	324.322	326.503

Toelichting op de lasten en baten Economie

Lasten

533000 Economische zaken

Bij de perspectiefnota is voor het eerst in 2019 en volgende jaren €33.500,- bijgeraamd voor de Human Capital Agenda regio Zwolle. Daarnaast is de begroting met €4.500,- verhoogd voor de huur van het kerkplein voor de vrijdagmarkt, nadat besloten is om de markt in de Bonenburgerlaan en op het Kerkplein te blijven houden.

Voor het ondernemersfonds is €180.000,- bijgeraamd. Dit geld wordt als extra OZB-inkomsten ontvangen en geïnd ten behoeve van het Ondernemersfonds aan de ondernemersvereniging.

Toerisme

Toelichting op product Toerisme

Faciliteren van 'Visit Heerde', Visit Veluwe, promotie van Cittaslow en toeristische infrastructuur.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
533200 Toerisme & Recreatie	273.766	386.298	368.138	381.604	385.311	389.472
533201 Reserve Toerisme & Recreatie	5.077	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	278.844	386.298	368.138	381.604	385.311	389.472
Baten						
533200 Toerisme & Recreatie	-21.547	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-21.547	0	0	0	0	0
Resultaat	257.297	386.298	368.138	381.604	385.311	389.472

Toelichting op de lasten en baten Toerisme

Geen bijzonderheden.

Bouwen en wonen

Toelichting op product Bouwen en Wonen

Ambtelijke capaciteit, beheerkosten startersleningen, bijdragen aan externe onderzoeken en aan de regionaal woonruimteverdeelcommissie, kosten voor de woonwagens die op het terrein Krimpenbos staan en leges WABO voor bouwvergunningen.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
545000 Volkshuisvesting	87.189	84.204	172.800	179.600	183.921	188.003
545050 Woonwagenkamp	970	10.265	10.322	10.432	10.552	10.699
545100 Vergunning & toezicht Bouwen	653.164	396.381	386.190	401.493	411.287	420.549
545200 Leges WABO	4.659	0	0	0	0	0
545250 Milieubeheer	276.722	316.729	323.822	333.615	342.758	344.876
Totaal Lasten	1.022.704	807.579	893.134	925.140	948.518	964.127
Baten						
545000 Volkshuisvesting	-6.496	0	0	0	0	0
545050 Woonwagenkamp	-3.321	-5.060	-5.130	-5.210	-5.290	-5.370
545200 Leges WABO	-676.936	-503.000	-403.000	-403.000	-403.000	-203.000
545250 Milieubeheer	-57.887	-62.162	-62.232	-62.312	-62.402	-62.490
Totaal Baten	-744.639	-570.222	-470.362	-470.522	-470.692	-270.860
Resultaat	278.065	237.357	422.772	454.618	477.826	693.267

Toelichting op de lasten en baten Bouwen en Wonen

Lasten

545100 Vergunning & toezicht bouwen

Het budget voor de omgevingsdienst is bijgeraamd voor het behandelen en controleren van extra asbestmeldingen.

Baten

545200 Leges WABO

Verwacht wordt dat, na de invoering van de nieuwe omgevingswet, er minder bouwleges kunnen worden geïnd. Daarom is met ingang van 2023 dit budget gehalveerd. Deze budgetbijstelling maakt onderdeel uit van de aanvullende maatregelen; zie hiervoor ook het onderdeel 'dekkingsplan'.

Ruimtelijke ontwikkeling

Toelichting op product Ruimtelijke ontwikkeling

Ambtelijke capaciteit voor eigen plannen, initiatieven van derden en planschades en externe advisering hierover.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
547000 RO eigen plannen	138.157	211.089	207.006	213.178	217.081	220.775
547050 RO initiatieven van derden	156.807	144.097	140.821	145.627	148.643	151.487
547100 RO toezicht handhaving	2.422	2.561	2.491	2.594	2.659	2.720
547150 Planschades	24.006	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
547250 Omgevingswet	0	79.125	122.500	0	0	0
Totaal Lasten	321.393	461.872	497.818	386.399	393.383	399.982
Baten						
547000 RO eigen plannen	-19.014	-33.710	-34.180	-34.690	-35.250	-35.810
547050 RO initiatieven van derden	-108.087	-48.980	-49.670	-50.420	-51.230	-52.050
547150 Planschades	-1.800	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Totaal Baten	-128.901	-107.690	-108.850	-110.110	-111.480	-112.860
Resultaat	192.492	354.182	388.968	276.289	281.903	287.122

Toelichting op de lasten en baten Ruimtelijke ontwikkeling

Lasten

547250 Omgevingswet

Bij de resultaatbestemming 2018 is er €61.000,- overgeheveld naar 2019 voor de implementatie van de omgevingswet. Bij de perspectiefnota 2020-2023 is voor het jaar 2020 €122.500,- extra geraamd.

Accommodaties

Toelichting op product Accommodaties

Betreft accommodaties die zichtbaar en hoorbaar zijn in de openbare ruimte en de vrijkomende locaties als De Hank, 't Honk en Willem-Alexanderschool.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
502060 Carillion	1.227	1.600	1.620	1.640	1.670	1.700
502080 Podiumvoorziening dorpsplein Heerde	0	1.040	1.050	1.070	1.090	1.110
502120 Muziekkoepeel Veessen	0	100	1.600	1.620	1.640	1.660
502180 Stalling werf	12.774	15.390	15.590	15.820	16.060	16.310
502640 Flessenbergerweg 39	21.311	22.215	22.688	22.816	22.965	23.113
502680 Villa Jacoba	29.948	40.370	32.288	32.533	32.808	33.093
502740 Nachtegaalweg 48	29.757	21.547	21.045	21.126	21.207	21.298
549150 Onderhoudsplan gem. accommodaties	146.608	150.392	153.109	156.458	158.759	159.934
549200 Vrijkomende locaties	343.360	48.500	84.736	85.229	82.862	82.453
549201 Reserve vrijkomende locaties	642.000	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	1.226.984	301.154	333.726	338.312	339.061	340.671
Baten						
502180 Stalling werf	-650	0	0	0	0	0
502640 Flessenbergerweg 39	-11.773	-8.760	0	0	0	0
502680 Villa Jacoba	-17.796	-17.054	-17.894	-18.160	-18.450	-18.750
502740 Nachtegaalweg 48	-691	-1.800	-21.704	-22.030	-22.380	-22.740
549150 Onderhoudsplan gem. accommodaties	-38.651	-36.060	-35.251	-35.780	-36.350	-36.930
549200 Vrijkomende locaties	-1.051.643	-28.860	0	0	0	0

549201 Reserve vrijkomende locaties	-72.550	0	-32.968	-32.968	-30.048	-29.055
Totaal Baten	-1.193.756	-92.534	-107.817	-108.938	-107.228	-107.475
Resultaat	33.228	208.620	225.909	229.374	231.833	233.196

Toelichting op de lasten en baten Accommodaties

Lasten

502680 Villa Jacoba

Bij de perspectiefnota 2020-2023 is voor 2019 €7.500,- bijgeraamd voor het achterstallig onderhoud van de tuin.

Gebiedsontwikkeling

Toelichting op product Gebiedsontwikkeling

De afwikkeling van de projecten Gebiedsontwikkeling Veessen-Wapenveld vond in 2018 plaats.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
537000 Gebiedsontwikkeling	1.414.605	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	1.414.605	0	0	0	0	0
Baten						
537000 Gebiedsontwikkeling	-1.663.775	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-1.663.775	0	0	0	0	0
Resultaat	-249.169	0	0	0	0	0

Toelichting op lasten en baten Gebiedsontwikkeling

Geen bijzonderheden.

Beheer en Onderhoud

Toelichting op product Beheer en Onderhoud

Beheer en onderhoud van kapitaalgoederen (wegen, fietspaden, groen, openbare verlichting, riolering, speeltoestellen) en grondzaken.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
502100 Zoutloods	27.341	0	0	0	0	0
502500 Sportpark Molenbeek	8.094	7.950	8.060	8.190	8.320	8.460
502520 Sportpark Eeuwlanden	9.890	5.120	5.190	5.270	5.360	5.450
502540 Sportpark Monnikenbos	8.367	6.630	6.730	6.830	6.930	7.040
502560 Sportpark Veessen	1.771	1.520	1.540	1.560	1.580	1.610
502620 Aula en baarhuisjes	17.997	24.730	25.080	25.480	25.900	26.320
549300 Buitensportaccommodaties	299.239	706.653	339.392	344.165	346.119	350.615
551000 Gemeentelijke gronden	106.891	67.291	84.924	87.814	89.627	91.337
551050 Erfpachten	11.082	9.890	6.450	6.450	6.450	6.450
551100 Kadaster & Landmeten	30.443	50.908	52.294	53.575	54.514	55.429
551150 Straatreiniging&Gladheidbestrijding	115.095	142.174	144.345	146.829	149.275	151.743
551200 Beheerplan Wegen	1.220.133	1.636.190	1.616.202	1.674.933	1.719.240	1.755.154
551201 Reserve Beheerplan Wegen	1.108.347	0	0	0	0	0
551220 Gronddepot	32.080	54.659	42.825	43.445	44.115	44.805
551250 Huisnummering/straatnaamborden	1.925	1.790	1.820	1.850	1.880	1.910
551350 Herstel degeneratieschade	119.598	108.616	108.809	110.674	112.435	114.196
551351 reserve Herstel degeneratieschade	43.000	0	0	0	0	0
551400 Beheerplan Kunstwerken	236.989	250.949	250.256	254.139	258.085	262.070
551450 Verkeersmaatregelen	106.360	123.556	118.898	125.375	135.443	143.054
551600 Beheerplan Water	81.416	96.725	97.064	98.710	100.351	102.012
551650 Verkeers- en vervoersplan	37.051	38.356	39.942	41.427	42.396	43.325
551750 Beheerplan Verlichting	171.982	230.187	227.031	228.384	229.959	231.466
551800 Beheerplan Openbaar groen	1.062.496	1.073.891	1.159.992	1.189.815	1.212.463	1.236.591
551850 Beheerplan Speeltuinen	70.668	77.091	78.070	80.879	83.519	86.124
551900 Onderhoudsplan Begraafplaatsen	332.690	393.340	384.480	399.290	410.244	421.196
551901 Reserve Begraafplaatsen	0	16.308	0	0	0	0
552000 Onderhoudsplan Reiniging	1.401.056	1.550.995	1.546.895	1.549.876	1.551.919	1.553.877
552100 Onderhoudsplan Riolering	1.448.482	1.124.991	1.145.950	1.181.106	1.201.829	1.219.602
552200 Huisaansluiting riolering	12.344	1.858	1.950	2.031	2.082	2.130
Totaal Lasten	8.122.828	7.802.368	7.494.189	7.668.097	7.800.035	7.921.966
Baten						
502540 Sportpark Monnikenbos	-1.166	0	0	0	0	0
502560 Sportpark Veessen	-369	0	0	0	0	0

549300 Buitensportaccommodaties	-42.182	-52.235	-52.975	-53.765	-54.605	-55.475
551000 Gemeentelijke gronden	-46.677	-73.727	-58.019	-58.440	-58.900	-59.360
551050 Erfpachten	-45.364	-38.899	-48.908	-49.640	-50.430	-51.240
551100 Kadaster & Landmeten	-1.375	-2.130	-2.130	-2.130	-2.130	-2.130
551150 Straatreiniging&Gladheidbestrijding	0	0	0	0	0	0
551200 Beheerplan Wegen	-1.108.347	0	0	0	0	0
551201 Reserve Beheerplan Wegen	-138.158	0	0	0	0	0
551220 Gronddepot	-32.080	-54.659	-42.825	-43.445	-44.115	-44.805
551350 Herstel degeneratieschade	-79.209	-8.750	-8.750	-8.750	-8.750	-8.750
551351 reserve Herstel degeneratieschade	-68.997	-138.000	-86.530	-87.480	-88.880	-90.300
551401 Reserve Beheerplan Kunstwerken	-164.313	-180.657	-114.657	-114.657	-114.657	-114.657
551450 Verkeersmaatregelen	-153	0	0	0	0	0
551550 Inritvergunningen	0	0	0	0	0	0
551650 Verkeers- en vervoersplan	-286	0	0	0	0	0
551750 Beheerplan Verlichting	-4.997	-4.830	-4.900	-4.970	-5.040	-5.120
551800 Beheerplan Openbaar groen	0	0	0	0	0	0
551901 Reserve Begraafplaatsen	-77.885	-43.068	-36.066	-57.553	-73.247	-86.872
551950 Inkomsten begraafplaatsen	-462.760	-513.801	-497.493	-497.493	-497.493	-497.493
552001 Reserve Reiniging	-195.252	-187.002	-177.088	-181.100	-183.903	-186.039
552050 Inkomsten reiniging	-1.686.344	-1.834.670	-1.834.670	-1.834.670	-1.834.670	-1.834.670
552100 Onderhoudsplan Riolering	0	-66.417	-96.075	-140.882	-169.461	-189.263
552150 Inkomsten riolering	-1.746.421	-1.407.237	-1.389.476	-1.389.476	-1.389.476	-1.389.476
552200 Huisaansluiting riolering	-1.680	-1.858	-1.950	-2.031	-2.082	-2.130
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
	5.904.014	4.607.940	4.452.512	4.526.482	4.577.839	4.617.780
Resultaat	2.218.814	3.194.428	3.041.677	3.141.615	3.222.196	3.304.186

Toelichting op de lasten en baten Beheer en Onderhoud

Lasten

549300 Buitensportaccommodaties

In 2019 is €301.000,- beschikbaar gesteld voor het achterstallig onderhoud van de kleedkamers van de voetbalverenigingen/opslagruimte AV De Gemzen. Dit verklaart het eenmalige grote verschil met de begroting 2020.

551200 Beheerplan wegen

Bij de voorjaarsnota 2019 is er €53.000,- vanuit de reserve wegen toegevoegd. Dit geld is voorgaande jaren ontvangen als vergoeding voor het herstel van degeneratieschade. Hierdoor is het budget toegenomen.

551750 Beheerplan verlichting

Het budget voor het stroomverbruik voor openbare verlichting wordt met ingang van 2020 met €10.000,- oplopend tot €16.000,- (2023) afgeraamd. Dit is mogelijk omdat steeds meer gebruik gemaakt wordt van energiezuinige armaturen.

Bosbeheer

Toelichting op product Bosbeheer

Het beheer en onderhoud van het gemeentelijk bos- en heidegebied.

Wat mag het kosten?

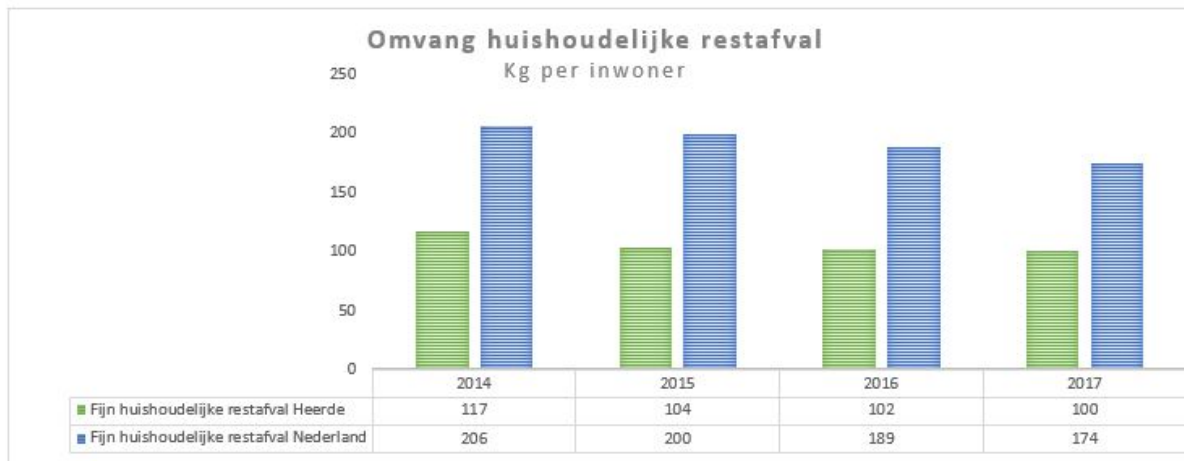
Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
502200 Gebouwen Bosbedrijf	3.208	8.796	8.705	8.818	8.931	9.053
555000 Bosbeheer	101.653	99.246	95.360	96.363	97.463	98.583
555050 Recreatiebeheer	11.880	4.129	3.034	3.160	3.239	3.313
Totaal Lasten	116.741	112.171	107.099	108.341	109.633	110.949
Baten						
502200 Gebouwen Bosbedrijf	-3.688	-4.475	-4.555	-4.555	-4.628	-4.700
555000 Bosbeheer	-142.854	-145.990	-156.066	-158.089	-160.269	-162.479
Totaal Baten	-146.542	-150.465	-160.621	-162.644	-164.897	-167.179
Resultaat	-29.801	-38.294	-53.522	-54.303	-55.264	-56.230

Toelichting op de lasten en baten Bosbeheer

Geen bijzonderheden.

BBV-Indicatoren programma Ruimte, wonen en ondernemen

BBV indicatoren

4. Sociaal maatschappelijk

Toelichting op programma Sociaal Maatschappelijk

Het programma Sociaal Maatschappelijk gaat over alles wat mensen in hun directe bestaan raakt en heeft primair betrekking op zorg, welzijn, arbeid, onderwijs, volksgezondheid en vrijetijdsbesteding zoals sport en kunst en cultuur. Het gaat om mensen en de wijze waarop zij in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving en invulling geven aan hun eigen verantwoordelijkheid.

Collegeprogramma Samenleving

Wat willen we bereiken?

Algemeen

- Niemand staat aan de kant.
- Ouderen zijn in beeld.
- Inwoners zijn betrokken en actief in hun buurt, in verenigingen en in vrijwilligersorganisaties. Zij zijn verantwoordelijk voor hun eigen welbevinden en houden zo lang mogelijk zelf de regie.
- Inwoners die dit niet kunnen worden ondersteund.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente heeft een vangnet voor inwoners en ondersteunt verenigingen en vrijwilligersorganisaties.

Kwaliteit

Reguliere taak. Jaarlijks kunnen (vrijwilligers)organisaties subsidies aanvragen. Het gemeentelijk vrijwilligerssteunpunt, de volwassenenwerker en de jongerenwerker ontvangen jaarlijks een subsidie om onder andere vrijwilligers te ondersteunen.

Initiatieven van inwoners faciliteren we zo nodig met een leefbaarheidsbudget.

Kwaliteit

In 2020 wordt dit verder ontwikkeld, daarbij wordt er gekeken hoe we als gemeente om willen gaan met burgerinitiatieven (in verlengde van de burgerparticipatie) .

Inwoners ouder dan 75 jaar krijgen per brief het aanbod of zij een gesprek willen met een vrijwilliger en we organiseren het aanbod van vrijwilligers om ouderen te bezoeken.

Kwaliteit

Uitvoering voorzien in 2020

Verdere ontschotting van het sociaal domein ten behoeve van efficiënte en effectieve inzet van de middelen.

Ontschotting is onderdeel van de transformatie en wordt breed uitgevoerd. Voor 2019 e.v. gezamenlijk inkoop maatwerkvoorzieningen voor jeugd en maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast proces "aanpak van 0-100" om de toegang tot (collectief) gefinancierde zorg en ondersteuning integraal te benaderen met meer en betere samenwerking tussen professionals, ketenpartners, vrijwilligers, kerken, verenigingen en mantelzorgers.

Kwaliteit

Ontschotting is onderdeel van de transformatie en wordt breed uitgevoerd. In 2020 wordt integraal gewerkt vanuit de gezamenlijk ontwikkelde zorgproducten voor Jeugd en Wmo en de integrale verordening.

In 2020 wordt de aanpak 0-100 verder uitgewerkt. Hierbij staat het integrale werken rondom een casus centraal. Het gaat om ontschotting binnen de decentralisaties en om het versterken van de verbinding met ketenpartners en overige betrokken organisaties.

Preventie

- Familie, buurtbewoners en maatschappelijke instellingen en organisaties hebben oog voor problemen bij inwoners en weten waar ze bij problemen met hun signaal terecht kunnen.
- Algemene voorzieningen zijn bij inwoners bekend evenals mogelijkheden voor financiële ondersteuning om deel te kunnen nemen aan maatschappelijke activiteiten.
- Ambulante medewerkers zijn zichtbaar en bekend in de wijk en hebben goede contacten met partijen om vroegtijdig (financiële) problemen te signaleren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Afspraken met partijen om het oplopen van (financiële) problemen te voorkomen en als gemeente het goede voorbeeld geven.

Kwaliteit

In 2020 wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan armoedebestrijding zoals dat in 2019 is vastgesteld.

Afspraken met woningcorporatie over verantwoordelijkheden van partijen bij huurschulden en overige sociale problematiek.

Kwaliteit

Woningcorporatie Triada is een partner in de ketensamenwerking armoedebestrijding van de gemeente Heerde. We hebben met hen afspraken gemaakt over de procedures in geval van schulden en betalingsachterstanden. Er zijn korte lijnen met en er wordt snel geschakeld tussen Triada en de medewerkers schulddienstverlening van de gemeente Heerde. Daarnaast is de samenwerking met Triada gericht op het zo snel mogelijk in beeld krijgen van zorgelijke woon- en leefsituaties waardoor er adequate hulp ingezet kan worden. Triada is kernpartner in de aanpak 0-100.

Algemene voorzieningen faciliteren waarbij de huidige eigen bijdrage voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis niet wordt verhoogd.

Een algemene voorziening is vrij toegankelijk, laagdrempelig zonder voorafgaand onderzoek naar persoonlijke omstandigheden en kan ingezet worden zonder tussenkomst van de gemeente. Voorbeelden zijn de mantelzorgcoördinator, de volwassenwerker, de jongerenwerker, de buurtcoaches, regieondersteuning (individuele begeleiding en dagbesteding) en maatschappelijk dienstverlening. De gemeente vraagt voor deze

algemene voorzieningen geen bijdrage van de inwoner maar mag dat wel. Voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis wordt wel een bijdrage gevraagd.

Kwaliteit

Het abonnementstarief voor voorzieningen Wmo zal in 2020 ook gelden voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis.

Frequentie, bij de beoogde ontvangers passende, voorlichting en communicatie om inwoners te prikkelen hun rol te nemen en hen te informeren welke preventieve sociaal maatschappelijke ondersteuningsmogelijkheden er zijn.

Kwaliteit

Reguliere activiteit. Via de gemeentepagina, internetsite en door het organiseren van, op de doelgroep gerichte, bijeenkomsten vestigen we, ook de komende jaren, de aandacht op de ondersteuningsmogelijkheden die er zijn en prikkelen we de inwoners hun rol te nemen.

Het aanbod van sociaal maatschappelijke ondersteuning en voorzieningen is zichtbaar in de dorpen en wordt waar nodig heroverwogen.

De komende jaren wordt bekeken in hoeverre algemene voorzieningen uitgebreid of aangepast moeten worden ten behoeve van de zelfredzaamheid en participatie van onze inwoners. Zo wordt er gekeken of de dagbesteding breder en zichtbaarder ingezet kan gaan worden. Daarbij wordt er ook gekeken naar de mogelijkheden in de dorpen.

Kwaliteit

Dit is onderdeel van de aanpak van 0-100 waarbij er onderzocht wordt hoe de fysieke vindplaats c.q. ontmoetingsplekken voor het sociaal domein voor inwoners ingericht moeten worden.

Onderzoeken of de Whatsapp buurtpreventie uitgebreid kan worden naar het sociaal domein om zo de zelfredzaamheid van inwoners in de groep te ondersteunen.

Kwaliteit

Uitvoering in 2021

Waar mogelijk wordt laagdrempelige opvang met hulp van de samenleving geboden in bestaande accommodaties.

De gemeente Heerde kent herkenbare accommodaties in de samenleving te denken valt "de Heerd", "het Hof van Cramer" maar ook verschillende locaties in de dorpen zoals multifunctioneel centrum in Vorchten en sporthal "de Noord" in Veessen. We weten dat de kans van slagen voor laagdrempelige opvang wordt vergroot wanneer dit in een leefomgeving wordt geboden die veilig en leefbaar is, en waar men positieve sociale contacten kan opdoen.

Kwaliteit

Dit is onderdeel van de aanpak van 0-100 waarbij er onderzocht wordt hoe de fysieke vindplaats c.q. ontmoetingsplekken voor het sociaal domein voor inwoners ingericht moet worden.

Herstructureren algemene voorziening regioondersteuning: oriëntatie naar brede dagvoorziening in bestaande accommodaties in plaats van gefragmenteerde dagbesteding-realisatie is in ontwikkeling waarbij er aangesloten wordt bij het scenario onderzoek in het kader van de locatie 0-100.

Laaggeletterdheid

- Iedereen taal-, reken- en digitaal vaardig binnen de mogelijkheden van de inwoner.

Wat gaan we daarvoor doen?

Passend maatwerk aanbieden voor inwoners om hen taal-, reken- en digitaal vaardig te maken.

Kwaliteit

Vanuit de WEB-middelen (Wet Educatie Beroepsonderwijs) bieden we in 2020 de inwoners de mogelijkheid om formele taallessen te volgen. Daarnaast is er ook minimaal acht uur per week een Taalpuntdocent beschikbaar. Daarnaast biedt ondermeer Senior Web als ook Werkbedrijf Lucrato ondersteuning in het aanleren van (digitale) basisvaardigheden.

Samen met Oldebroek en Hattem faciliteren we partijen in het Taalpunt.

Kwaliteit

In 2020 zal er wederom minimaal 8 uur Taalpuntdocent beschikbaar blijven.

Volwassen inwoners die een uitkering ontvangen faciliteren om deel te nemen aan trainingen om taal-, reken- en digitale vaardigheden te leren.

Kwaliteit

Reguliere activiteit. Wanneer geconstateerd wordt dat een inwoner met een uitkering een achterstand of beperking heeft op gebied van taal, rekenen of digitale vaardigheid worden zij doorverwezen naar passende training/ondersteuning.

Informatie en toegankelijkheid sociaal domein

- Inwoners van 0 tot 100+ kunnen terecht bij één centraal loket en er is één regisseur per gezin.
- Er wordt integraal bespreken wat inwoners zelf, met hulp van hun omgeving of algemene voorzieningen, kunnen. Als dit geen oplossing biedt, wordt samen met de inwoner in beeld gebracht welke ondersteuning nodig is. Huisgenoten, mantelzorgers en onafhankelijk cliëntadviseurs zijn welkom bij dit gesprek.

Wat gaan we daarvoor doen?

In stand houden bestaande toegang via Centrum voor Jeugd en Gezin en Zorgvraag Heerde totdat het centrale loket is gerealiseerd.

Kwaliteit

Bestaande voorzieningen worden in stand gehouden totdat de aanpak 0-100 heeft geleid tot een nieuwe locatie. Wel wordt bekeken waar in de uitvoering al stappen gemaakt kunnen worden in de meer integrale samenwerking, zowel intern als met ketenpartners (op basis van learning by doing).

Inwoners vinden bij het centrale loket een deskundig luisterend oor en een adequate aanpak van de vraag binnen een aanvaardbare termijn.

Kwaliteit

Er wordt onderzocht hoe we de informatie en toegankelijkheid sociaal domein zo optimaal mogelijk kunnen organiseren. In 2019 heeft besluitvorming plaatsgevonden rondom de 'aanpak 0 -100'. Naar aanleiding van deze besluitvorming worden nadere vervolgstappen gezet om te komen tot een centraal loket voor inwoners. Naast het onderzoek naar een locatie voor een fysiek loket, blijven we actief bezig om zowel intern als ook extern meer in te zetten op preventie en samenredzaamheid van onze inwoners. In de tussentijd worden via Zorgvraag Heerde inwoners zo adequaat mogelijk geïnformeerd of doorverwezen naar een inhoudelijk specialist. Dit proces wordt in 2020 verder voortgezet.

Waar mogelijk verdere ontschotting welzijn en zorg.

Transformatie van het sociaal domein met rol voor preventie hierin komt trapsgewijs tot stand. Dit vereist grote veranderingen in ons denken en handelen. Het betreft een verschuiving van het bestrijden van symptomen naar het versterken van de lokale samenleving, naar meer voorkomen van problemen en het gebruik maken van de eigen kracht. De gemeente wil dat welzijn en zorg integraler benaderd en uitgevoerd gaan worden. Het bundelen van de krachten geeft een sterker fundament waardoor er vroegtijdig (ter voorkoming) en beter kan worden aangesloten bij de vragen en signalen van inwoners. Ook kan hierdoor overbelasting van vrijwilligers of mantelzorgers worden voorkomen.

Kwaliteit

- Hervormen van algemeen maatschappelijk werk.
- Herstructureren algemene voorziening regioondersteuning: oriëntatie naar brede dagvoorziening in combinatie met welzijn in plaats van gefragmenteerde dagbesteding.
- Bovenstaande processen betrekken in aanpak 0-100.

De drie processen zijn in gang gezet. Algemeen maatschappelijk werk (individuele begeleiding voor psychosociale problemen) wordt onder de AVR uitgevoerd. De deelnemende aanbieders in de AVR zijn samen een opzet aan het maken voor het invullen van een brede dagvoorziening. De aanpak 0-100 probeert de signalen en initiatieven uit het werkveld te bundelen en door te geleiden; ook wordt gekeken welke aanvullende acties/doorontwikkelingen er vanuit de gemeente noodzakelijk zijn. De drie bovenstaande processen lopen ook in 2020 door.

Wet publieke gezondheid / Volksgezondheid

- Inwoners kennen de gevaren van het overmatig gebruik van drank, drugs, medicijnen en gamen.
- Ze herkennen drank-, drugs-, medicijn- en gameverslaving en weten waar ze aan moeten kloppen voor hulp.

Wat gaan we daarvoor doen?

Frequentie, bij de beoogde ontvanger(s) passende, voorlichting en communicatie over verslavingsproblematiek.

Kwaliteit

In samenwerking met Tactus en de GGD is in 2019 gewerkt aan een verbetering en verbreding van het preventieprogramma voor verslavingsproblematiek. In 2020 wordt dit preventieprogramma gelanceerd op alle scholen in de gemeente Heerde. Tevens kan op incidentele basis voorlichting en communicatie worden ingezet op actuele onderwerpen.

Preventieve activiteiten en begeleiding bij verslavingsproblematiek.

Kwaliteit

In samenwerking met Tactus en de GGD is in 2019 gewerkt aan een verbetering en verbreding van het preventieprogramma voor verslavingsproblematiek. Dit preventieprogramma wordt in 2020 gelanceerd op alle scholen in de gemeente Heerde. Op incidentele basis kan voorlichting en communicatie worden ingezet op actuele onderwerpen.

Zorg bij verward gedrag

- Er is een 24/7 sluitende (zorg)keten voor (het signaleren van) inwoners met verward gedrag en afspraken over vervoer, crisisplekken, huisvesting en dagactiviteiten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een regionale en lokale sluitende aanpak, waarbij aandacht is voor de combinatie van problemen die tot verward gedrag leiden.

Kwaliteit

In 2020 wordt uitwerking gegeven aan afspraken zoals vastgelegd in de nota 'sluitende aanpak personen met verward gedrag.'

Er zijn duidelijke afspraken wie de regie voert.

Kwaliteit

In 2020 zal naar aanleiding van een evaluatie van de speerpunten die genoemd zijn in de lokale paragraaf binnen de nota sluitende aanpak, nieuwe acties genomen worden, indien noodzakelijk. Deze zullen opgenomen worden in het lokale uitvoeringsplan Beschermd Thuis.

We staan open voor vernieuwende vormen van zorg voor inwoners met verward gedrag.

Kwaliteit

De voorbereidingen voor aanpak 0 - 100 zijn in volle gang. Daarin hebben we meegenomen dat we zoeken naar een herkenbaar meldpunt voor mensen met onbegrepen/verward gedrag.

Vanuit de regio worden gelden beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van algemene voorzieningen (deze gelden zijn onderdeel van het convenant dat 27 mei 2019 door de raad is vastgesteld). Daarnaast is in ontwikkeling een brede basisvoorziening/inloop voor de doelgroep GGZ/LVB.

Zorg en veiligheid voor personen met verward gedrag worden integraal (bestuurlijk) besproken en waar mogelijk geïntegreerd aangeboden voor alle inwoners.

Kwaliteit

De Wet Verplichte GGZ, wordt geïmplementeerd in januari 2020. Deze gaat het zorg- en veiligheidsdomein verder integreren rondom Personen met Verward Gedrag. Vanaf 2020 is het mogelijk om een melding te maken bij het college van B&W en is de burgemeester straks gemachtigd om een crisismaatregel af te geven. Vanaf mei 2019 zijn de voorbereidingen van deze wet in gang gezet.

Participatie en Werk

- We willen dat zoveel mogelijk inwoners werken. Ook inwoners met een arbeidsbeperking.
- Wie geen werk maar wel een uitkering heeft, maakt een plan hoe hij of zij een waardevolle bijdrage aan de samenleving kan leveren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Als scholing of arbeidservaring nodig is voor inwoners die een uitkering hebben, zijn daarvoor mogelijkheden.

Scholing wordt op de huidige arbeidsmarkt steeds belangrijker. Daar blijven we in 2020 ook op in zetten. Vanuit Lucrato is er een breed aanbod aan opleidingsmogelijkheden die aansluiten op de vraag uit de arbeidsmarkt. Daarnaast is er altijd sprake van maatwerk. In samenspraak met de kandidaten wordt gekeken wat nodig is om de aansluiting op de arbeidsmarkt te maken. Taalonderwijs, digitale vaardigheden en veiligheidstrainingen zijn voorbeelden van mogelijkheden.

Kwaliteit

Reguliere activiteit

Door de aantrekkelijke arbeidsmarkt richten we ons meer en meer op inwoners die langduriger ondersteuning nodig hebben om een (betaalde) baan te vinden.

Kwaliteit

Door uitbesteding van de activiteiten voor re-integratiekandidaten (binnen een jaar begeleidbaar naar werk) bij Lucrato, komt de focus bij onze interne gespreksvoerders werk automatisch te liggen op de kandidaten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De focus hierbij ligt vooral op de kandidaten vanuit deze doelgroepen die sneller door kunnen stromen naar werk. Daarnaast zien we dat door de eerder gerealiseerde uitstroom de groep re-integratie fors geslonken is. In 2020 zullen we ons tevens meer gaan richten op de groep statushouders. Dit doen we door het project Werkclub Statushouders, in samenwerking met Lucrato.

Inwoners worden persoonlijk ondersteund bij het vinden van een (betaalde) baan, waarbij de talenten van de persoon als uitgangspunt worden genomen.

Kwaliteit

Reguliere activiteit. Onze gespreksvoerders werk ondersteunen de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en bieden persoonlijke ondersteuning in de vorm van maatwerk aan bij het ontwikkelen van de nodige vaardigheden om de aansluiting op de arbeidsmarkt te kunnen maken. De doelgroep die dicht bij werk staat (re-integratie) wordt vanuit Lucrato bediend. op regelmatige basis wordt op casusniveau met de medewerkers van Lucrato en de gemeente overlegd, om de ondersteuning op persoonlijk niveau te optimaliseren.

Werkgevers worden actief benaderd voor vacatures, functiecreatie en geschikte werkzaamheden voor een bepaalde kandidaat.

Kwaliteit

Reguliere activiteit die sinds januari 2018 is belegd bij de GR Lucrato. Vanuit Lucrato worden bedrijven in Heerde en omgeving benaderd. Sinds januari 2018 is Lucrato ook de verantwoordelijke partij voor de re-integratiekandidaten. Door deze combinatie kunnen zij de gesprekken met de werkgevers toespitsen op de beschikbare kandidaten en op de wensen van de werkgevers. Ook vindt afstemming plaats met onze interne medewerkers, met oog op de ideale match tussen vraag en aanbod.

Vrijwilligers en Mantelzorg***Wat gaan we daarvoor doen?***

In stand houden mantelzorgcompliment.

Kwaliteit

Werkwijze rondom het mantelzorgcompliment is najaar 2018 vastgelegd in de verordening Wmo en Jeugdhulp 2018. Ieder najaar wordt een campagne gestart om inwoners te attenderen op het lokale mantelzorgcompliment. In nauwe samenwerking met de Plu wordt het mantelzorgcompliment jaarlijks in december uitgekeerd.

In het kader van de ombuigvoorstellen is het totaal beschikbare bedrag voor het mantelzorgcompliment verlaagd. Voor 2020 wordt daarom gekeken naar een andere vorm om mantelzorgers te complimenteren.

Initiatieven uit de samenleving benutten om mantelzorgers en vrijwilligers te ondersteunen.

Kwaliteit

Jaarlijks: subsidieverstrekking aan het gemeentelijke mantelzorg- en vrijwilligerssteunpunt en het volwassenenwerk, onder andere in de vorm van activiteitensubsidies.

In 2019 is ingezet op een betere samenwerking tussen de verschillende vrijwilligersorganisaties, waarbij het platform wordt uitgebreid met vrijwilligersorganisaties die buiten het sociaal domein actief zijn. Deze lijn zal ook in 2020 doorgezet worden. Daarbij zal er ook gekeken worden naar de activiteitensubsidies.

Inzetten op het vinden, versterken en verbinden van mantelzorgers en vrijwilligers. Voor mantelzorgers zodanig dat zij ook mee kunnen doen in de samenleving

Kwaliteit

In mei 2019 is het uitvoeringsprogramma vrijwilligers 2019-2020 vastgesteld waarin een van de speerpunten *vrijwilligersmanagement 3.0: de 'nieuwe' vrijwilliger mobiliseren* centraal staat. Hierin wordt als doel gesteld om het vrijwilligerspotentieel van de gemeente Heerde meer te benutten en onderlinge samenwerking van vrijwilligersorganisaties te versterken. Concrete maatregel die in 2019 wordt uitgevoerd is het organiseren van een training voor vrijwilligersorganisaties om jongeren- en jongvolwassenen meer te betrekken bij vrijwilligerswerk. In 2020 zal meer nadruk worden gelegd op ondernemers en bedrijven: zij zullen worden uitgedaagd om diensten, producten, talenten of tijd te investeren in de vorm van vrijwilligerswerk.

Lokale scholen stimuleren om mantelzorgvriendelijk te worden en aandacht te geven aan het belang van vrijwilligerswerk.

Kwaliteit

In het uitvoeringsprogramma mantelzorg 2019-2020 is 'de jonge mantelzorgvinder' een van de speerpunten. In de week van de jonge mantelzorgvinder, die jaarlijks plaatsvindt, wordt een activiteit georganiseerd voor jonge mantelzorgers. Ook bezoekt de mantelzorg coördinator aan het begin van het schooljaar de scholen in de gemeente Heerde, waar aandacht wordt besteed aan het doen van vrijwilligerswerk (project Graag Gedaan) en jonge mantelzorgers. Naast het bezoeken van leerlingen zal zij ook met de scholen in gesprek gaan over dit thema.

Respijtzorg voor mantelzorgers.

Kwaliteit

Het gebruik en de inzet van respijtzorg of vervangende zorg is lastig te meten, omdat er meerdere vormen zijn die ook niet altijd als respijtzorg geregistreerd worden: het kan gaan om dagbesteding (jeugd/volwassenen), dagverzorging en logeeropvang. Als gemeente zijn wij niet uitsluitend aan zet bij respijtzorg of vervangende zorg. Een inwoner kan respijtzorg soms/deels vergoed krijgen bij meerdere instanties zoals gemeente (wmo en/of jeugdwet), de wet langdurende zorg of zorgverzekeraar. Ook kan een inwoner het oplossen door middel van vrijwillige inzet (denk aan een buur die even oppast). Dit betekent dat inwoners vervangende zorg ook bij meerdere organisaties kunnen aanvragen.

In het kader van het programma langer thuis wonen heeft de gemeente Heerde in samenwerking met Epe/ Viattence en Groot Stokkert in voorjaar 2019 een pilot logeertzorg toegekend gekregen. Hierin wordt in een jaar tijd praktisch onderzocht wat logeertzorg voor de gebruiker betekent als vorm van respijtzorg en welke vormen van respijtzorg als ontlastend worden ervaren.

Basismobiliteit

- Inwoners worden op tijd gehaald en gebracht in een passend vervoermiddel door een geschikte bestuurder.
- Het doelgroepenvervoer is financieel en organisatorisch in control.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bezien of de doelgroepen de juiste vorm van vervoer hebben, er combinaties kunnen worden gemaakt en of vervoer door vrijwilligers kan bijdragen aan beperking van de kosten

Kwaliteit

Het gaat hier om een reguliere activiteit, die is uitbesteed aan PlusOV. In 2019 is gestart met een provinciaal programma op het totale veld van Basismobiliteit. Het doel hiervan is de inwoners zelfstandiger van bijvoorbeeld het openbaar vervoer gebruik te laten maken. De verwachting is dat dit een effect zal hebben op het vervoer in 2020 en verder. In 2020 en volgende jaren gaan we onderzoeken in hoeverre aanvullend vervoer via vrijwilligers mogelijk is.

Voor de doelgroep is er passend vervoer.

Kwaliteit

Uitvoering vindt plaats door de GR PlusOV. In samenwerking met de bestuurders, beleidsadviseurs en uitvoerende collega's, wordt continu gewerkt aan het verbeteren van het vervoer. Tevens wordt op provinciaal niveau gewerkt aan een sluitend vervoersnet, extra vervoersmogelijkheden (OV-maatje etc.) en combinaties van vervoer binnen de gemeenten en tussen de gemeenten in de regio.

Kunst en Cultuur/Sport

- Kunst en cultuur en sport hebben een samenbindende rol in onze samenleving en moet voor iedere inwoner bereikbaar blijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het Kindpakket maakt het mogelijk dat kinderen, die in armoede leven, deelnemen aan sport-, kunst- en cultuuractiviteiten

Kwaliteit

Kinderen die in armoede leven worden ondersteund op gebied van onderwijs, sportieve en culturele activiteiten; dit is in het kindpakket geregeld. Het kindpakket is structureel onderdeel van de armoedebestrijding. Elk jaar wordt via de meicirculaire bekend gemaakt hoeveel financiële middelen we ontvangen voor de uitvoering van het Kindpakket. Op basis hiervan wordt een uitvoeringsplan ontwikkeld en in 2020 invulling gegeven aan het Kindpakket.

Nadruk leggen op verbindende activiteiten en lokaal cultureel erfgoed in de vorm van gebruiken, gebouwen en activiteiten.

Kwaliteit

In 2020 wordt wederom deelgenomen aan het regionale cultuur en erfgoedpact. De onderdelen gebruiken, gebouwen en activiteiten worden hierin meegenomen.

Regionale samenwerking zoeken om culturele activiteiten te faciliteren

Kwaliteit

De gemeente Heerde werkt regionaal samen met negen andere gemeenten in het Erfgoedpact waarin we erfgoedprojecten stimuleren en faciliteren. Ook in 2020 participeert gemeente Heerde hier weer in.

Regionale samenwerking zoeken om sport activiteiten te faciliteren.

Kwaliteit

Er is een regionale samenwerking met de gemeente Hattem en de gemeenten van de voormalige Regio Noord Veluwe op gebied van sport, zowel op portefeuillehouderniveau als ambtelijk.

Deze samenwerking is onder andere gericht op het delen van kennis en ervaring op het gebied van sporten en bewegen.

In de komende periode worden gezamenlijk gewerkt aan een aantal onderwerpen:

- Sport en sociaal domein (wmo/jeugdzorg/participatie).
- Investeren in en exploitatie van sportaccommodaties.
- Sport en de omgevingswet.
- Gevolgen nieuwe Landelijke Sportakkoord, Gelders Sportakkoord en een nieuw in te voeren Lokaal Sportakkoord voor de gemeenten.

Stimuleren en faciliteren van culturele activiteiten.

Kwaliteit

Via subsidies en het Platform Kunst en Cultuur worden culturele activiteiten gestimuleerd en gefaciliteerd.

Stimuleren en faciliteren van sport activiteiten.

Kwaliteit

In 2020 wordt verder invulling gegeven aan de nota sport en bewegen. Ook wordt verder invulling gegeven aan de privatisering van sportaccommodaties.

Er zijn enkele vergaderingen geweest met het ingestelde Platform Sport. De bedoeling van dit Platform is de samenwerking tussen de diverse sportverenigingen te versterken en zodoende de daadkracht te vergroten. In 2020 wordt in gezamenlijkheid verder gewerkt om het nieuwe Lokale Sportakkoord op te stellen.

[Onderwijs / Jeugdhulp overige voorzieningen](#)

Wat gaan we daarvoor doen?

Gezonde schoolaanpak vanuit de GGD.

Kwaliteit

Scholen in Heerde blijven actief benaderd worden om aan de slag te gaan met de gezonde school aanpak (van de GGD). Hoe dit vorm krijgt, komt regelmatig terug in de lokale overlegstructuren (LEA) met onderwijs en voorschool. We stellen ons faciliterend op ten opzichte van de verantwoordelijkheid die het onderwijs hierbij heeft.

Op alle scholen is er overleg geweest met CJG en GGD over de invulling van preventie, dit in de context van de Gezonde Schoolpak. Op verzoek van de gemeente is er door GGD, Halt en Tactus een integraal aanbod ontwikkeld; zij trekken samen op in hun preventieve taak naar de scholen toe.

Onderwijs, maatschappelijke voorzieningen en (ambulante) ondersteuning signaleren vroegtijdig en er zijn afspraken dat benodigde ondersteuning tijdig wordt gegeven.

Kwaliteit

Reguliere activiteit. Ambulante ondersteuning in Heerde wordt geboden vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin. Het CJG werkt nauw samen met de binnen het onderwijs aanwezige expertise. Ook sluiten zij aan bij wat er vanuit maatschappelijk partners zoals kinderopvang en onderwijs wordt gesignaleerd. Aan elke school in Heerde is een gezinscoach gekoppeld als contactpersoon. Over signaleren en tijdigheid van acteren zijn afspraken gemaakt met scholen op strategisch en operationeel niveau. Tevens zijn de jeugdgezondheidszorgvoorzieningen en de leerplichtambtenaar operationeel vanuit het CJG. Sinds 2018 wordt tevens het programma ouderbetrokkenheid vorm gegeven. Dit programma is met name gericht op vroegtijdige signalering en preventie. Dit programma is in 2019 uitgebreid en wordt in 2020 voortgezet.

Buurtsportcoaches, jongerenwerker en CJG ontwikkelen in gezamenlijkheid door op wijze van signaleren in de samenleving.

Opvoeders hebben zelf de regie in de opvoeding, maar als zij hun verantwoordelijkheid niet (kunnen) nemen, worden zij ondersteund om dat wel te kunnen .

Kwaliteit

Reguliere activiteit. Binnen het CJG wordt gewerkt vanuit de overtuiging dat jeugdigen en opvoeders zelf de regie over hun leven en ondersteuning hebben. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt de regie tijdelijk overgenomen en wordt eraan gewerkt dat jeugdigen en of opvoeders dit snel weer zelf kunnen.

Scholen, gemeente en maatschappelijke partners maken een jeugdagenda, waarin onder meer aandacht is voor gezondheid, natuur en voedselverspilling.

Kwaliteit

In 2020 wordt onderzocht hoe de jeugdagenda vormgegeven kan worden.

Voldoende voorzieningenaanbod voor opvoeders en jeugd.

Kwaliteit

Regionaal ontwikkelen we continu samen met aanbieders van jeugdhulp door op innovatieve zorgvormen die een antwoord kunnen bieden op wachttijden in de residentiële zorg en die meer passend zijn bij de leefwereld van kinderen. Dus voorzieningen die gezinsgericht zijn in plaats van individueel gericht.

We blijven in gesprek met stichting PrOo over openbaar onderwijs in De Heerd.

Kwaliteit

Het college heeft in 2019 regelmatig gesprekken gevoerd met het bestuur van Stichting Proo over de ingebruikgeving van de Horsthoekschool. Conform het advies van de commissie is verwijzing van de Horsthoekschool naar De Heerd voor het college het uitgangspunt.

Accommodaties (sociaal Domein)

- De identiteit van de dorpen is zichtbaar.
- In alle vier dorpen is een toekomstbestendige accommodatie waarin inwoners elkaar kunnen ontmoeten.
- Gemeentebreed zijn er mogelijkheden voor het beoefenen en aanschouwen van (lokale en regionale) sport en kunst en cultuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Accommodaties worden zo veel mogelijk door inwoners en gebruikers onderhouden en beheerd en er zijn sluitende afspraken met gebruikers over de organisatie daarvan.

Kwaliteit

In het jaar 2018 en 2019 zijn forse stappen gezet in het kader van de privatisering. Zo is het beheer en onderhoud van de velden inmiddels overgedragen aan de verenigingen. In juni 2019 heeft de raad ook besloten om gelden beschikbaar te stellen om het achterstallig onderhoud van de kleedkamers op te lossen, zodat deze ook in eigendom kunnen worden overgedragen aan de verenigingen. Eventuele nog openstaande punten worden in 2020 verder afgehandeld.

De gemeente heeft alleen eigendommen wanneer dit niet op een andere manier te realiseren is.

Kwaliteit

Accommodaties, die niet geprivatiseerd kunnen worden, zullen in eigendom en beheer/onderhoud bij de gemeente blijven. Het streven is wel om dit tot een minimum te beperken.

Momenteel wordt met de diverse belanghebbenden overleg gevoerd hierover.

Onderzoek en besluitvorming over een toekomstbestendige bestaande accommodatie in Veessen.

Kwaliteit

In 2019 zijn gesprekken gevoerd met de gebruikers van de accommodatie De Noord om te kijken hoe we de huidige accommodatie toekomstbestendig kunnen maken. Op basis van deze gesprekken wordt hier een vervolg aan gegeven.

Preventie

Toelichting op product Preventie

Onder dit product vallen alle activiteiten die zich richten op preventie en de algemene voorzieningen en die als maatregel opgenomen zijn in het collegeprogramma, voor zowel jeugdigen als volwassenen. Deze producten maken financieel onderdeel uit van de overige producten.

Onderwijs en Educatie

Toelichting op product Onderwijs en Educatie

Vanuit dit budget wordt het onderwijskansenbeleid, leerplichtfunctie en regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters bekostigd. Daarnaast valt ook de Volwasseneneducatie en aanpak laaggeletterdheid onder dit product. De bekostiging hiervan komt voort uit de WEB-middelen die wij ontvangen vanuit het rijk via centrumgemeente Zwolle. Vanuit dit budget financieren wij formele taallessen, taalstages en de uren voor de taalpuntdocent.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
563000 Lokaal onderwijsbeleid	118.736	97.767	103.855	107.462	109.699	111.805
563050 Overig lokaal onderwijsbeleid	176.376	264.024	308.838	298.424	298.424	298.424
563150 Volwasseneneducatie	48.880	43.185	43.185	43.185	43.185	43.185
Totaal Lasten	343.991	404.976	455.878	449.071	451.308	453.414
Baten						
563050 Overig lokaal onderwijsbeleid	-190.501	-263.015	-307.838	-297.424	-297.424	-297.424
563150 Volwasseneneducatie	-47.265	-43.185	-43.185	-43.185	-43.185	-43.185
Totaal Baten	-237.766	-306.200	-351.023	-340.609	-340.609	-340.609
Resultaat	106.226	98.776	104.855	108.462	110.699	112.805

Toelichting op de lasten en baten Onderwijs & Educatie

Geen bijzonderheden.

Onderwijshuisvesting

Toelichting op product Onderwijshuisvesting

Wat mag het kosten

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
502325 OBS Pr. Beatrix (F 421)	17.763	17.499	16.771	16.745	16.549	16.534
502345 OBS De Horsthoek (F 421)	-1.237	40.610	25.010	25.390	25.800	26.210
502365 OBS J. Ligthart (F 421)	35.722	27.754	26.440	26.344	26.248	25.748
502385 OBS De Heemde (F 421)	20.846	4.110	19.304	19.262	19.229	19.197
549000 Huisvesting basisonderwijs	217.338	216.305	214.401	214.542	213.724	201.390
549001 Reserve Huisvesting basisonderwijs	0	126.580	98.360	99.840	101.440	103.070
549050 De Sprengen	63.727	61.118	59.553	58.716	58.895	59.085
549100 De Noordgouw	90.426	99.963	101.276	123.580	124.038	124.728
Totaal Lasten	444.585	593.939	561.115	584.419	585.923	575.962
Baten						
502345 OBS De Horsthoek (F 421)	-2.834	-33.060	-33.850	-34.660	-35.210	-35.770
549000 Huisvesting basisonderwijs	-5.824	-41.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Totaal Baten	-8.658	-74.060	-34.850	-35.660	-36.210	-36.770
Resultaat	435.927	519.879	526.265	548.759	549.713	539.192

Toelichting op de lasten en baten Onderwijshuisvesting

Lasten

549100 De Noordgouw

Voor 2020 is er een investeringsbedrag van €733.000,- opgenomen voor het vervangen van het dak bij De Noordgouw. De hiervoor geraamde kapitaallasten veroorzaken de stijging van de kosten bij dit subproduct in 2021 e.v.

Kunst, cultuur en media

Toelichting op product Kunst, cultuur en media

Dit product omvat het (subsidie)beleid op gebied van bibliotheekwerk, cultuurplein, cultuureducatie, muziek- zangverenigingen, Oranjeverenigingen, lokale radio en monumenten.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
565000 Bibliotheekwerk	270.255	270.255	270.255	270.255	270.255	270.255
565100 Kunst & Cultuur	236.698	248.219	252.085	204.294	206.416	209.160
565150 Theater & Muziek	26.000	26.900	26.900	26.900	26.900	26.900
565200 Lokale radio	5.100	9.114	9.114	9.114	9.114	9.114
565300 Monumentenzorg	68.920	93.591	65.905	66.400	66.754	67.094
Totaal Lasten	606.973	648.079	624.259	576.963	579.439	582.523
Baten						
565100 Kunst & Cultuur	1.500	0	0	0	0	0
565300 Monumentenzorg	-1.273	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Totaal Baten	227	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Resultaat	607.201	645.579	621.759	574.463	576.939	580.023

Toelichting op de lasten en baten Onderwijshuisvesting

Lasten

565100 Kunst & Cultuur

Eén van de uitkomsten van de burgerparticipatie was om de bezuiniging van het Cultuurplein van €100.000,- te splitsen en te verbreden; €50.000,- voor de cultuursector en €50.000,- voor het programma Sociaal Maatschappelijk. De raad heeft dit aangepaste voorstel in de vergadering van 15 en 16 juli 2019 overgenomen.

Sport

Toelichting op product Sport

Het product Sport omvat alle inzet, subsidies en bijdragen ten behoeve van sportstimulering. Hieronder vallen o.a. de binnen- en buitensport, de exploitatiebijdrage voor het zwembad en de combinatiefunctionaris sport.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
567150 Sportbeleid	144.506	125.287	134.368	134.891	135.219	135.528
567250 Zwembad	175.868	178.400	180.643	183.235	186.037	188.889
Totaal Lasten	320.374	303.687	315.011	318.126	321.256	324.417
Baten						
567150 Sportbeleid	-10.947	-16.500	-71.978	-72.393	-72.823	-73.263
567151 Reserve Sportbeleid	-25.000	0	0	0	0	0
567251 Reserve zwembad	-2.953	-4.953	-5.058	-5.058	-5.058	-5.058
Totaal Baten	-38.900	-21.453	-77.036	-77.451	-77.881	-78.321
Resultaat	281.474	282.234	237.975	240.675	243.375	246.096

Toelichting op de lasten en baten Sport

Baten

567151 Reserve zwembad

De stand van de reserve die is ingesteld bij de privatisering van het Berghuizerbad bedraagt per 1-1-2019 €131.000,-. Uit deze reserve worden jaarlijks nog de kapitaallasten van de lopende investeringen betaald (boekwaarde €65.000,-). Kosten voor (boventallig) personeel worden niet meer gemaakt.

Accommodaties SMV

Toelichting op product Accommodaties SMV

Accommodaties die een sociaal maatschappelijke functie in onze gemeente hebben en waarvoor wij financieel verantwoordelijk zijn of een financiële bijdrage leveren.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
502390 De Heerd	285.227	374.941	381.157	382.278	383.509	384.749
502395 De Rhijnsberg	460.655	388.889	441.073	444.305	447.819	451.383
502440 Sportzaal Wapenveld	69.018	79.580	96.533	97.845	99.257	100.680
502450 Binnensportacc2017	1.204	0	0	0	0	0
502460 Sporthal Faberhal	161.032	202.467	223.882	227.353	229.242	230.748
502462 Kantine Faberhal	54.490	15.000	15.210	15.440	15.690	15.940
502480 Dorpsacc.De Noord	48.963	66.365	65.973	69.240	69.525	70.240
502590 Hof van Cramer, Wapenveld	25.338	120.049	21.632	21.744	21.867	21.990
Totaal Lasten	1.105.927	1.247.291	1.245.460	1.258.205	1.266.909	1.275.730
Baten						
502390 De Heerd	-157.908	-170.830	-174.930	-179.130	-182.000	-184.910
502395 De Rhijnsberg	-328.089	-335.530	-343.580	-351.830	-357.460	-363.170
502440 Sportzaal Wapenveld	-26.056	-18.772	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
502450 Binnensportacc2017	0	0	-75.870	-77.010	-78.240	-79.490
502460 Sporthal Faberhal	-61.662	-49.419	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
502462 Kantine Faberhal	-15.751	0	0	0	0	0
502480 Dorpsacc.De Noord	-14.155	-13.336	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
502590 Hof van Cramer, Wapenveld	-12.333	-12.071	-12.288	-12.473	-12.673	-12.876
Totaal Baten	-615.954	-599.958	-616.668	-630.443	-640.373	-650.446
Resultaat	489.974	647.333	628.792	627.762	626.536	625.284

Toelichting op de lasten en baten Accommodaties SMV

Lasten

502395 De Rhijnsberg

Bij de investeringen die annuïtair worden afgeschreven wordt voor de resterende looptijd een vast rentepercentage van 2% gehanteerd. Voorheen was dit percentage aan het

(lagere) omslagpercentage gekoppeld. Het gevolg hiervan is dat vooral bij grote investeringen de toegerekende rentekosten hoger zijn dan in voorgaande jaren.

Informatie en toegang sociaal domein

Toelichting op product Informatie en toegang sociaal domein

Onder dit product vallen de ambtelijke kosten van medewerkers die de toegang vormen, de kosten voor de Adviesraad Sociaal Domein, onafhankelijke clientondersteuning en kosten voor ICT.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
571005 Informatie & Toegang	322.553	414.422	438.279	406.468	417.880	428.641
571055 Onafh. Clientondersteuning / -participa	29.357	48.672	48.902	49.152	49.432	49.712
571105 ICT	5.579	35.990	37.220	38.750	39.710	40.610
Totaal Lasten	357.489	499.084	524.401	494.370	507.022	518.963
Resultaat	357.489	499.084	524.401	494.370	507.022	518.963

Toelichting op de lasten en baten Informatie en toegang sociaal domein

Geen bijzonderheden.

Jeugdhulp individuele voorziening

Toelichting op product Jeugdhulp individuele voorziening

Jongeren onder de 18 of 21 jaar krijgen op basis van een indicatie hulp in natura door één of meerdere aanbieders binnen de regionaal afgesloten raamovereenkomst. Bepalend voor de uitgaven is het aantal jongeren dat gebruik maakt van jeugdhulp en de zorgzwaarte. Ook de PGB's vallen onder dit product. Daarnaast worden ook de regionale beschikbaarheidsvoorzieningen bekostigd binnen dit product, zoals Veilig Thuis.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
573005 Jeugdhulp PGB	174.434	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
573055 Jeugdhulp in natura	4.038.159	4.074.898	4.040.674	4.221.600	4.306.194	4.393.908
573105 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang	90.386	133.266	134.430	135.700	137.070	138.460
Totaal Lasten	4.302.979	4.358.164	4.325.104	4.507.300	4.593.264	4.682.368
Baten						
573055 Jeugdhulp in natura	-86.824	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-86.824	0	0	0	0	0
Resultaat	4.216.155	4.358.164	4.325.104	4.507.300	4.593.264	4.682.368

Toelichting op de lasten en baten Jeugdhulp individuele voorziening

Lasten

573055 Jeugdhulp in natura

De lagere raming in 2020 is het gevolg van de korting die is doorgevoerd naar aanleiding van de vorig jaar gepresenteerde ombuigingsplannen (€203.750,-). De jaren erna stijgt de raming weer als gevolg van de indexering.

Jeugdhulp overige voorzieningen

Toelichting op product Jeugdhulp overige voorzieningen

Vanuit dit budget worden alle vrij toegankelijke voorzieningen en preventieve activiteiten voorliggend aan jeugdhulp bekostigd, zoals de ambulante hulpverleners die werkzaam zijn vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin. Daarnaast wordt binnen dit budget de jeugdgezondheidszorg 0-4 en 4-19 jaar bekostigd.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
575000 Jeugdzorg (overig)	80.983	99.516	109.741	114.296	117.153	119.847
575005 Jeugdhulp uitvoeringskosten	430.057	571.358	589.838	612.798	626.598	639.488
575200 Preventie	16.550	23.940	24.280	24.640	25.030	25.430
575250 Jeugdgezondheidszorg	414.994	451.051	453.279	455.699	458.319	460.979
575300 Voorschoolse voorziening	53.183	74.554	74.208	75.805	77.019	78.192
575350 Dec.uitkering peuterspeelzaalwerk	12.768	14.298	15.588	16.235	16.641	17.024
575400 Overige voorziening	100.684	101.039	103.899	107.339	109.529	111.599
575450 Buitenschoolse voorzieningen	8.550	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100
575500 Kosten CJG	287.719	289.364	296.881	300.776	303.261	305.605
Totaal Lasten	1.405.488	1.630.220	1.672.814	1.712.688	1.738.650	1.763.264
Baten						
575300 Voorschoolse voorziening	-717	0	0	0	0	0
575350 Dec.uitkering peuterspeelzaalwerk	-51.200	0	0	0	0	0
575500 Kosten CJG	-4.896	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-56.813	0	0	0	0	0
Resultaat	1.348.675	1.630.220	1.672.814	1.712.688	1.738.650	1.763.264

Toelichting op de lasten en baten Jeugdhulp overige voorziening

Lasten

575005 Jeugdhulp uitvoeringskosten

Deze post is als gevolg van de ombuigingsplannen verhoogd met €35.000,- zodat een GGZ-specialist kan worden aangetrokken. Verwacht wordt dat o.a. met deze personele uitbreiding een bezuiniging kan worden gerealiseerd bij de individuele jeugdzorg; hiervoor is voor de jaren 2020 en 2021 €135.000,- en voor 2022 en verder €235.000,- afgeraamd.

Participatie en Werk

Toelichting op product Participatie en Werk

Onder dit product vallen de sociale werkvoorziening (WSW), pilot participatievoorziening en werkzoekenden- en werkgeversdienstverlening. Belangrijke partner voor de uitvoering van dit product is de GR Lucrato. Zij geven invulling aan de sociale werkvoorziening, de werkgeversdienstverlening en de werknemersdienstverlening voor het deel re-integratie. Met de pilot participatievoorziening wil gemeente Heerde dat de onderdelen vanuit Zorg/Ondersteuning en Werk voor de inwoner meer met elkaar verbonden wordt.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
577050 WSW	2.300.887	2.166.690	2.245.039	2.146.454	2.098.964	2.011.522
577104 Pilot Participatievoorziening	22.610	0	0	0	0	0
577105 Werkzoekenden dienstverlening	338.123	438.431	451.544	476.266	481.293	486.033
577150 Werkgeversdienstverlening	108.442	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	2.770.061	2.605.121	2.696.583	2.622.720	2.580.257	2.497.555
Resultaat	2.770.061	2.605.121	2.696.583	2.622.720	2.580.257	2.497.555

Toelichting op de lasten en baten Participatie & Werk

Lasten

577050 WSW

De dalende uitgaven bij dit subproduct zijn het gevolg van de lagere rijksbijdrage voor de WSW; deze bijdrage wordt aan Lucrato doorbetaald via deze post. Tevens is op deze post het door Lucrato geprognosticeerde exploitatietekort voor de jaren 2020-2023 opgenomen. Dit tekort bedraagt voor 2020 €149.000,- en daalt vervolgens in 2021 naar €121.000,- tot €90.000,- voor 2022 en verder.

Inkomen

Toelichting op product Inkomen

Het product Inkomen bestaat uit het ontwikkelen en uitvoeren van beleid op gebied van bijzondere bijstand, minimabeleid, bijstandsverlening (zelfstandigen), armoedebestrijding, het kindpakket en schulddienstverlening.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
579000 Bijstandverlening	357.221	357.353	387.277	395.966	403.304	410.549
579050 Levensonderhoud	2.788.387	2.625.600	2.553.900	2.333.200	2.333.200	2.333.200
579100 Bijstandverlening zelfstandigen	48.353	81.040	82.170	83.400	84.740	86.100
579200 Inkomensondersteuningsbeleid	241.475	313.876	338.078	352.108	360.911	369.212
579250 Schulddienstverlening	35.211	58.261	59.559	60.633	61.662	62.700
579300 Minimabeleid	95.426	192.424	171.912	150.257	150.257	150.257
579400 Kwijtscheldingen	40.644	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand	300.171	333.400	338.070	343.140	348.630	354.210
Totaal Lasten	3.906.888	4.001.954	3.970.966	3.758.704	3.782.704	3.806.228
Baten						
579050 Levensonderhoud	-2.645.030	-2.698.167	-2.698.167	-2.698.167	-2.698.167	-2.698.167
579100 Bijstandverlening zelfstandigen	-22.929	-43.478	-44.083	-44.504	-44.956	-45.439
579300 Minimabeleid	-66.142	0	-51.780	-51.780	-51.780	-51.780
579305 Minimabeleid deelfonds	0	-55.212	0	0	0	0
579400 Kwijtscheldingen	-977	0	0	0	0	0
579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand	-39.230	-3.080	-3.120	-3.170	-3.220	-3.270
Totaal Baten	-2.774.309	-2.799.937	-2.797.150	-2.797.621	-2.798.123	-2.798.656
Resultaat	1.132.579	1.202.017	1.173.816	961.083	984.581	1.007.572

Toelichting op de lasten en baten Inkomen

Lasten

579050 Levensonderhoud

Als gevolg van de ombuigingsplannen is deze post voor de jaren 2021 e.v. met €226.800,- afgeraamd. Bij de voorjaarsnota 2019 en de perspectiefnota 2020-2023 zijn de jaren 2019 en 2020 naar boven bijgesteld met € 82.400,- respectievelijk € 10.700,-. Met deze bijstelling is de indexering en het aantal uitkeringsgerechtigden gecorrigeerd.

Wmo maatwerkvoorzieningen

Toelichting op product Wmo maatwerkvoorzieningen

Een maatwerkvoorziening is een voorziening die is afgestemd op de individuele omstandigheden en mogelijkheden van de ingezetene. Bij de maatwerkvoorziening moet rekening gehouden worden met de behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren van de cliënt. Op deze manier wordt de cliënt in staat gesteld tot zelfredzaamheid en/of participatie, zodat hij zo lang mogelijk in zijn eigen leefomgeving kan blijven. Een voorziening die nodig is om de mantelzorger te ondersteunen of deze te ontlasten, kan onderdeel uitmaken van een maatwerkvoorziening. Maatwerkvoorzieningen kunnen materiele en/of immateriële zijn.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
581005 Wmo uitvoeringskosten incl externe advies	527.496	653.100	704.908	730.510	747.515	763.707
581055 Maatwerkvoorzieningen ZIN BG	776.262	1.232.153	1.206.530	1.248.760	1.292.470	1.337.710
581155 Maatwerkvoorzieningen PGB BG	29.339	38.750	38.750	38.750	38.750	38.750
581205 Opvang en beschermd wonen Wmo	20.429	22.877	24.941	25.976	26.626	27.238
581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel v	383.246	454.316	491.610	498.990	506.970	515.080
581800 Maatwerkvoorzieningen natura materieel w	307.395	180.910	158.440	160.820	163.390	166.000
Totaal Lasten	2.044.168	2.582.106	2.625.179	2.703.806	2.775.721	2.848.485
Baten						
581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel v	-7.968	-1.120	-6.140	-6.230	-6.330	-6.430
581950 Eigen bijdragen Wmo bestaand	-55.166	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Totaal Baten	-63.134	-21.120	-26.140	-26.230	-26.330	-26.430
Resultaat	1.981.033	2.560.986	2.599.039	2.677.576	2.749.391	2.822.055

Toelichting op de lasten en baten Wmo maatwerkvoorzieningen

Lasten

581055 Wmo maatwerkvoorzieningen ZIN

Als gevolg van de ombuigingsplannen is deze post voor de jaren 2020 en verder met €68.750,- verlaagd.

581750 Wmo maatwerkvoorzieningen vervoer

Bij de perspectiefnota 2019-2023 is deze post structureel met €30.300,- verhoogd.

581800 Wmo maatwerkvoorzieningen wonen

Als gevolg van de ombuigingsplannen is deze post voor 2019 met €25.000,- en voor de jaren erna met €50.000,- verlaagd.

Wmo algemene voorzieningen

Toelichting op product Wmo algemene voorzieningen

Een algemene voorziening is een aanbod van diensten en activiteiten dat zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers toegankelijk is. Het is gericht op maatschappelijke participatie. Algemene voorzieningen worden gefaciliteerd door de gemeente. Het kan hierbij ook gaan om voorzieningen die door vrijwilligersorganisaties worden aangeboden, mits deze gefaciliteerd zijn door de gemeente. Belangrijk is dat de algemene voorzieningen bekend en beschikbaar zijn, zowel bij cliënten, vrijwilligers als bij professionals, en dat zij gericht zijn op maatschappelijke participatie.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
585000 Volwassenenwerk	231.442	175.619	179.531	183.578	186.123	188.519
585050 Maatschappelijk werk	174.637	6.881	7.067	7.160	7.218	7.273
585100 Volksgezondheid	124.876	148.600	177.792	180.484	183.444	186.490
585150 Vreemdelingen inburgering	27.981	40.520	40.520	40.520	40.520	40.520
585200 Algemene voorzieningen regieondersteuning	926.700	903.393	865.897	878.251	891.440	904.815
585250 Basismobiliteit	774.160	810.566	806.586	819.164	832.458	845.929
585300 Algemene voorziening schoon en leefbaar	1.166.018	1.491.959	1.364.493	1.412.151	1.461.325	1.512.194
585350 Vrijwilligers	73.528	88.827	80.811	83.210	79.716	81.130
585400 Mantelzorg	88.728	88.672	91.420	93.906	95.472	96.947
Totaal Lasten	3.588.069	3.755.037	3.614.117	3.698.424	3.777.716	3.863.817
Baten						
585000 Volwassenenwerk	-49.820	0	0	0	0	0
585150 Vreemdelingen inburgering	0	-23.700	-35.550	-35.550	-35.550	-35.550
585250 Basismobiliteit	-29.883	-15.360	-25.350	-25.730	-26.140	-26.560
Totaal Baten	-79.703	-39.060	-60.900	-61.280	-61.690	-62.110
Resultaat	3.508.367	3.715.977	3.553.217	3.637.144	3.716.026	3.801.707

Toelichting op de lasten en baten Wmo algemene voorzieningen

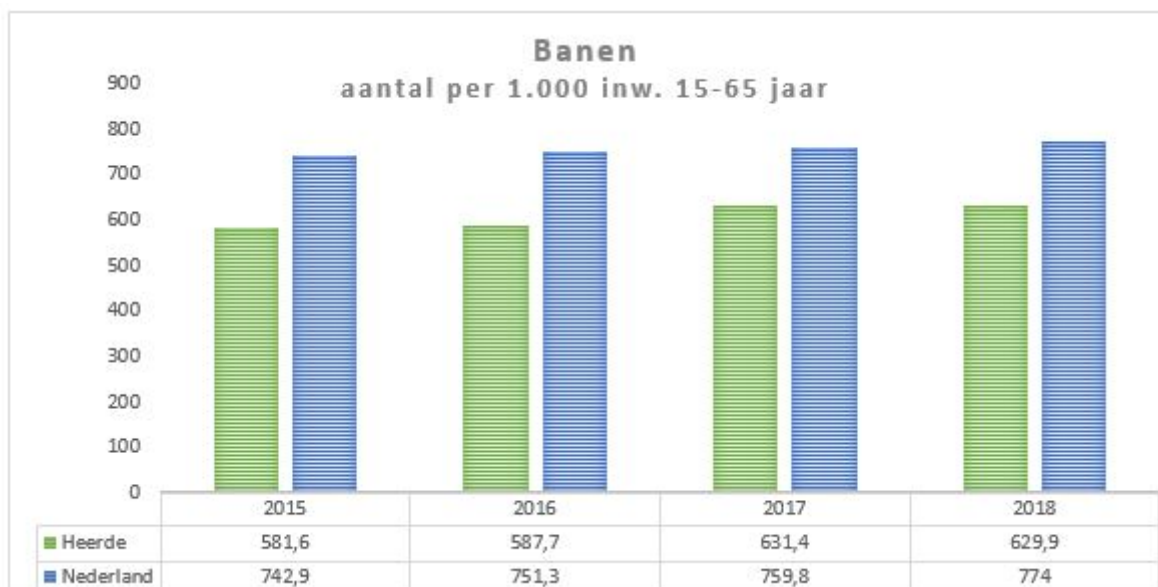
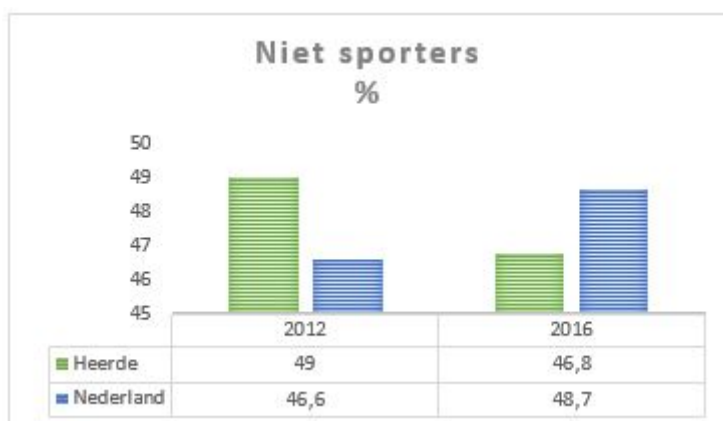
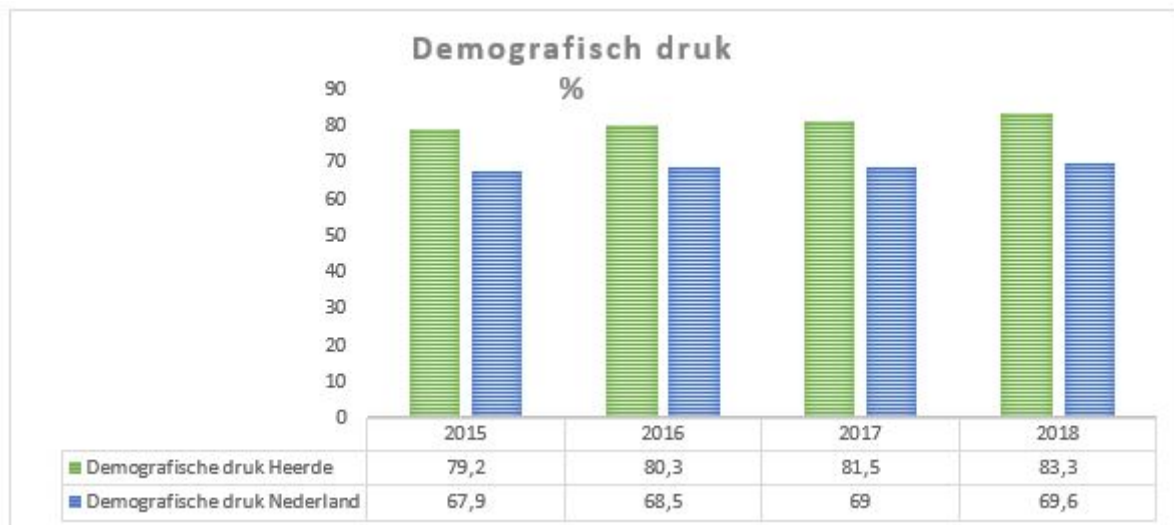
Lasten

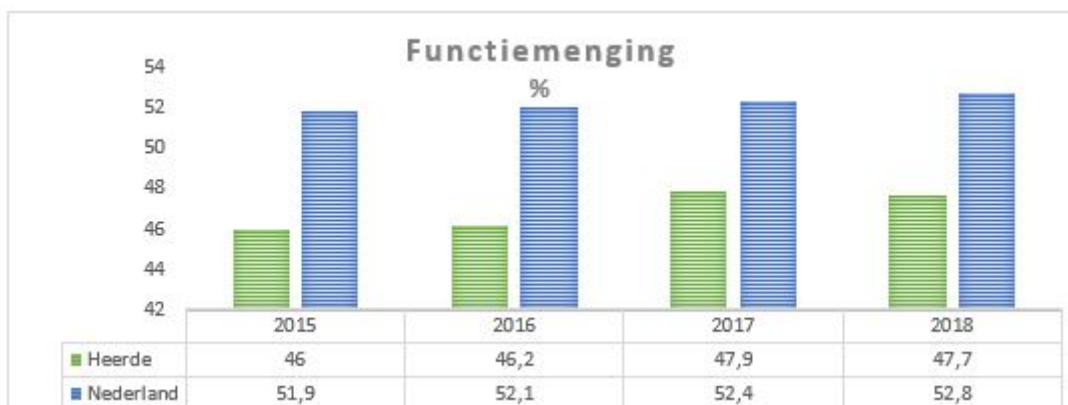
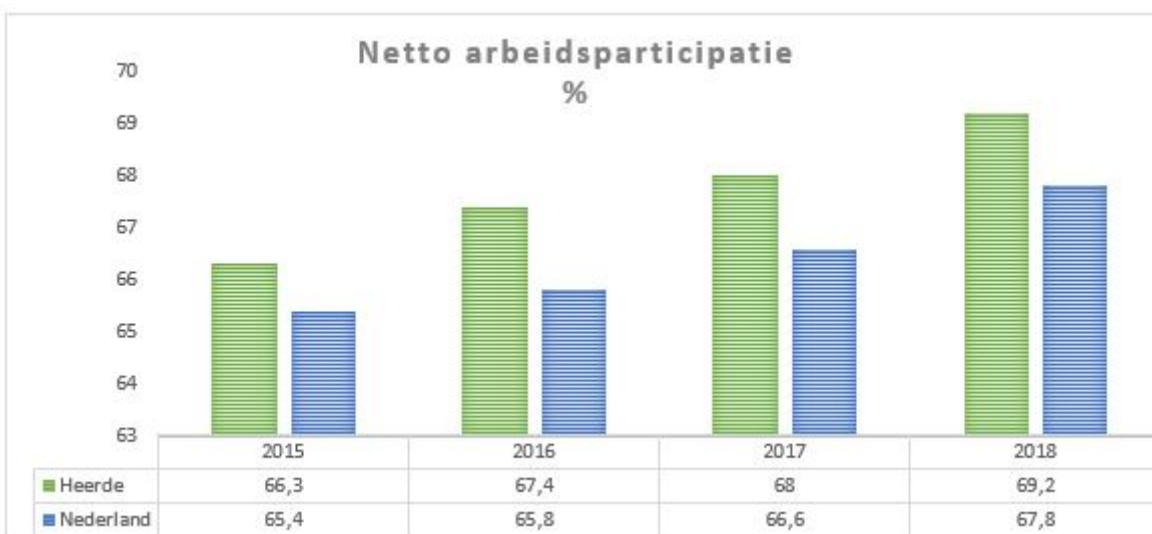
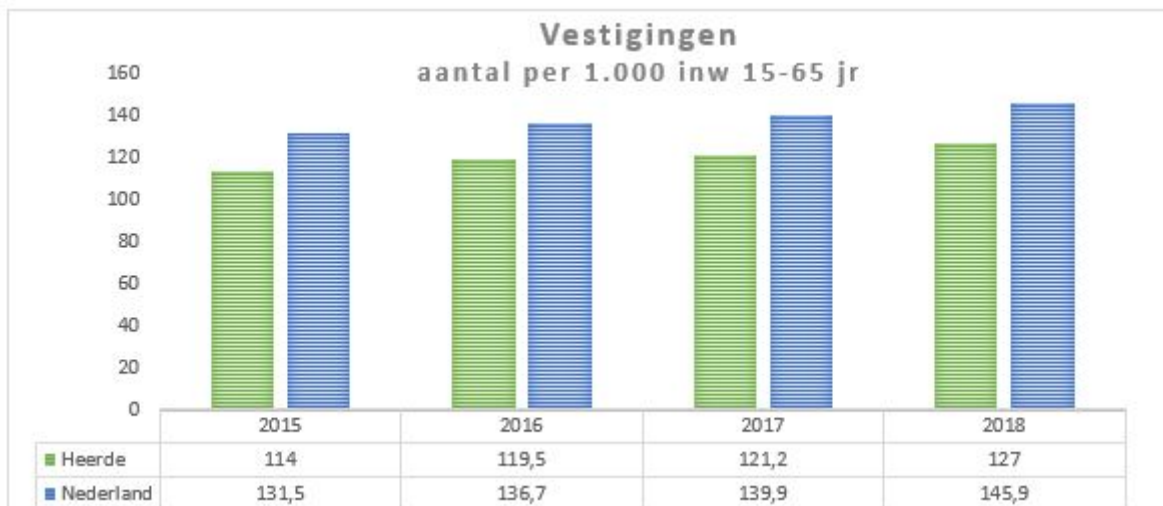
585300 Algemene voorziening schoon en leefbaar huis

Als gevolg van de ombuigingsplannen is deze post voor de jaren 2020 e.v. met €180.000,- afgeraad.

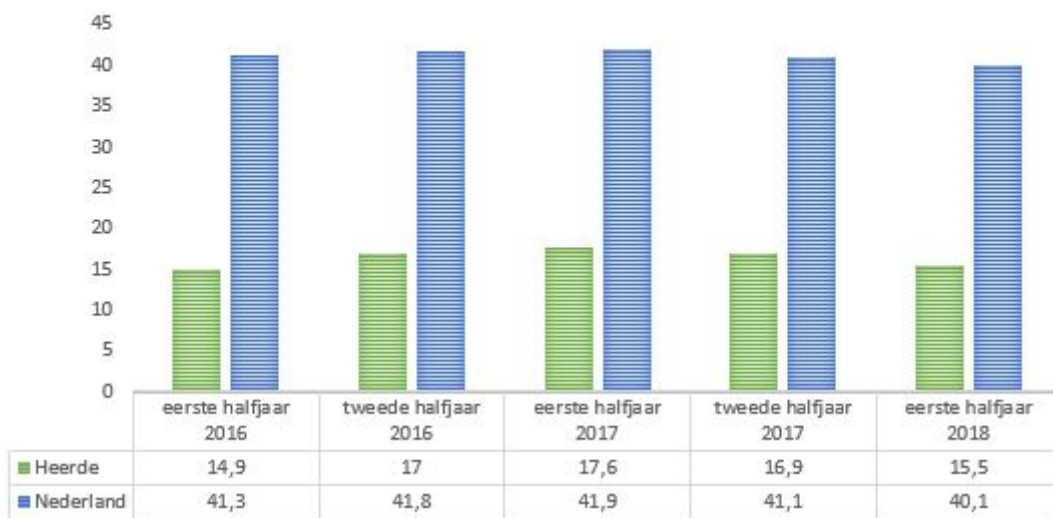
BBV-indicatoren programma Sociaal maatschappelijk

BBV - Indicatoren

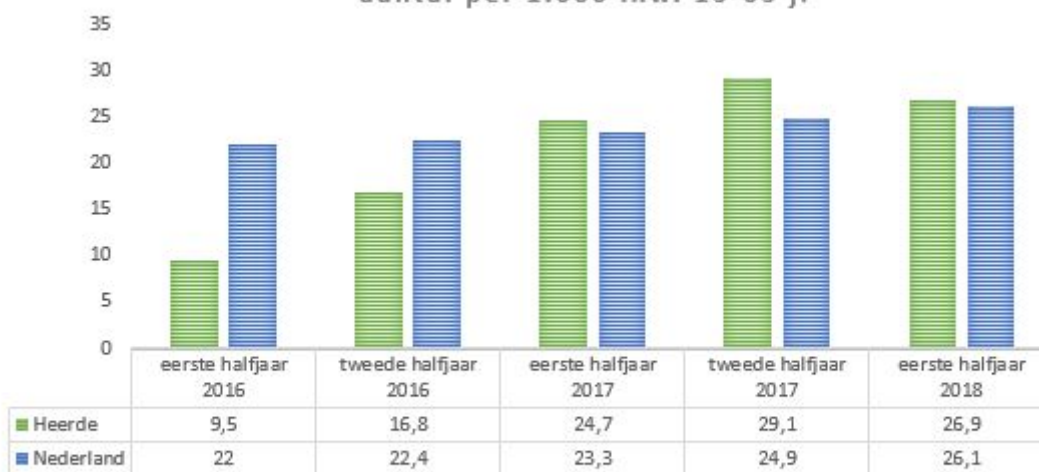

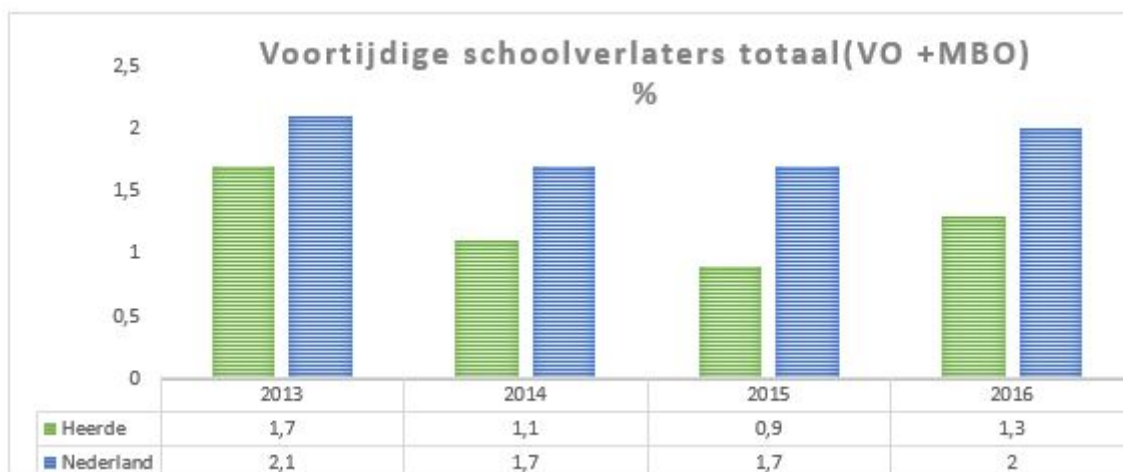
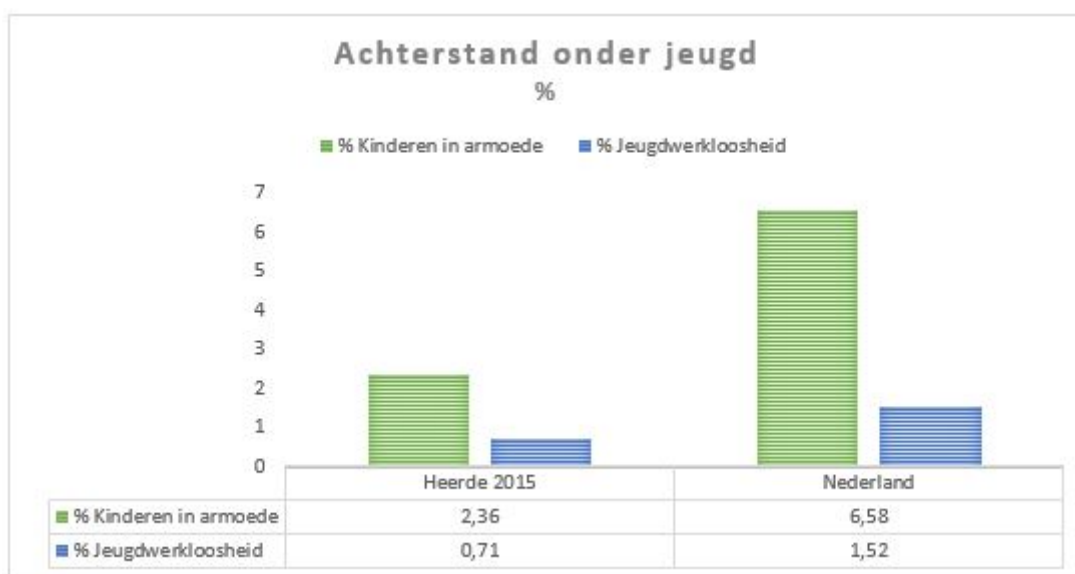
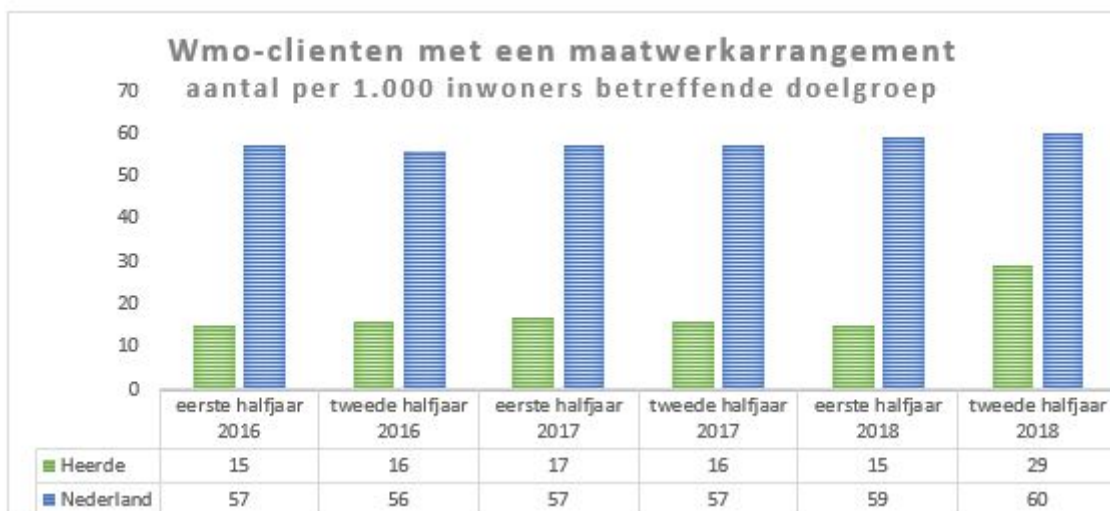

Bijstandsuitkeringen aantal per 1.000 inw 18jr e.o.

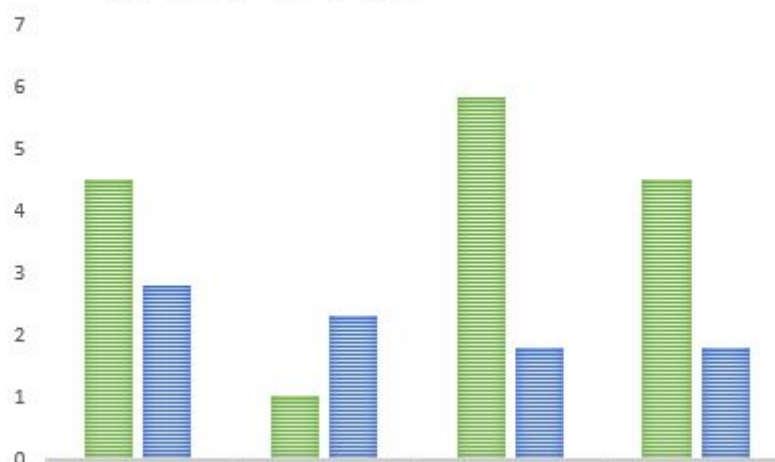

Aantal re-integratievoorzieningen aantal per 1.000 inw. 15-65 jr

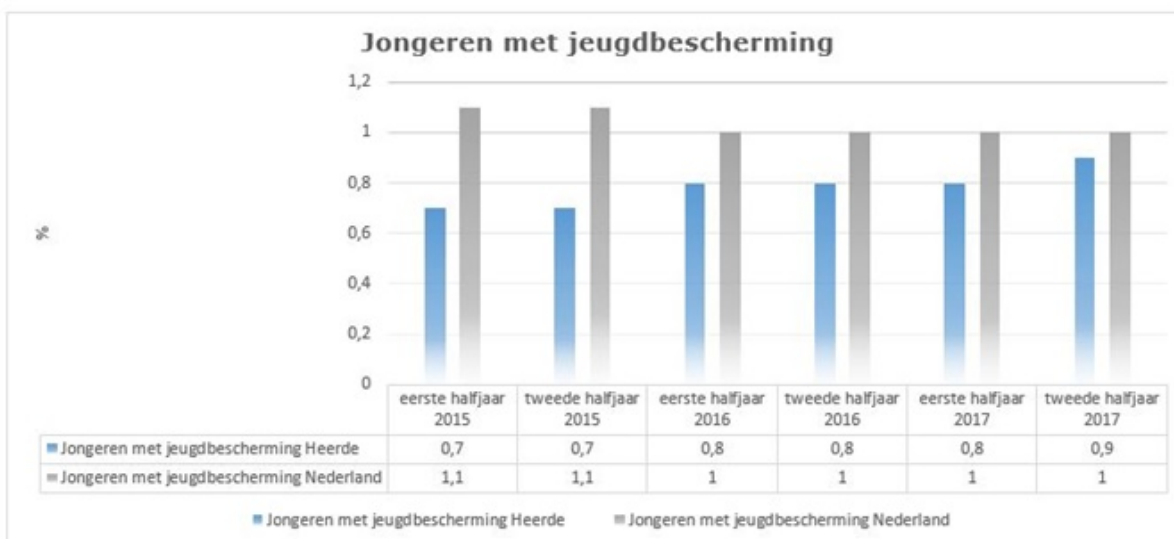
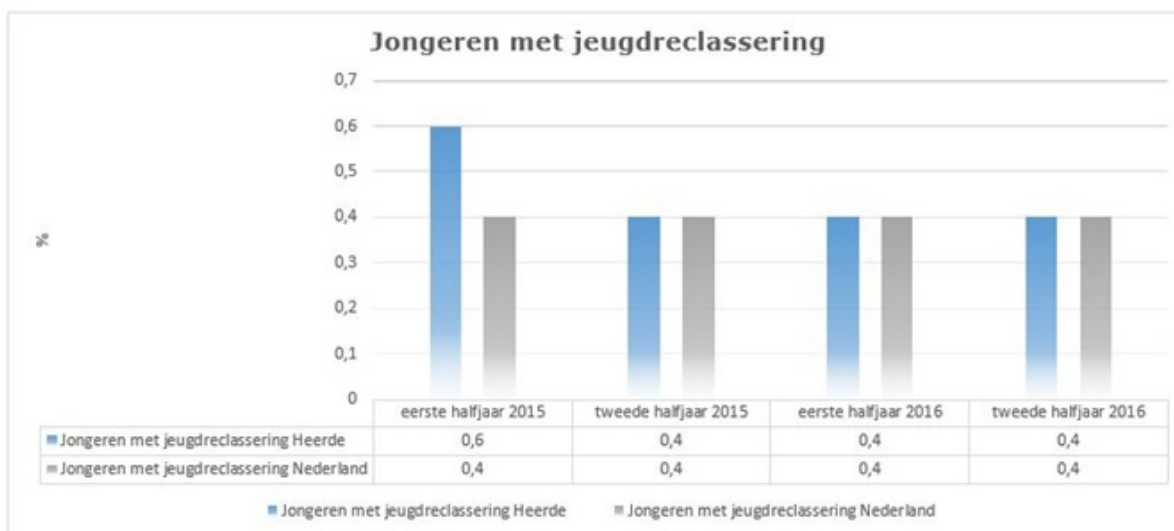
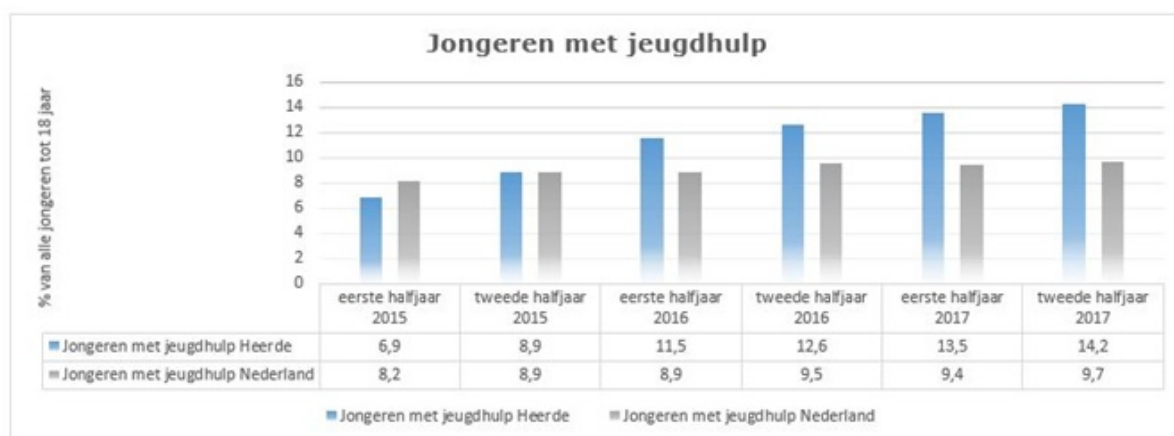
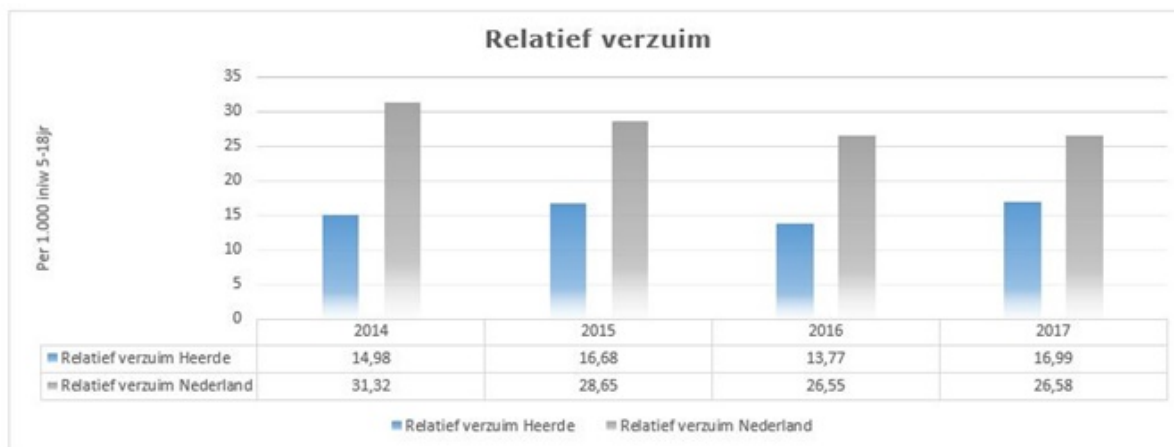

Absoluut verzuim per 1.000 inw 5-18 jr

	2014	2015	2016	2017
per 1.000 inw 5 - 18 jr Heerde	4,53	1,04	5,85	4,51
per 1.000 inw 5 - 18 jr Nederland	2,82	2,34	1,81	1,82

Overzicht overhead

Toelichting op product Overhead

In 2017 zijn nieuwe BBV-voorschriften ingevoerd. Hierin is de verplichting opgenomen om de overheadkosten van de ambtelijke organisatie apart inzichtelijk te maken.

Onder overhead wordt verstaan: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Concreet zijn dit de kosten van huisvesting, facilitaire zaken, automatisering en alle salariskosten en overige personeelskosten van het ondersteunende personeel. Een overzicht van de overheadkosten van de gemeente Heerde met de berekening van het overheadpercentage is hieronder samengevat weergegeven.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Totale overheadkosten	6.377.938	6.985.343	6.840.362	7.171.664	7.395.751	7.520.146
Afdeling Dienstverlening en Informatiebeheer (DIB)	309.344	410.136	371.278	386.686	396.353	405.469
Afdeling Realisatie, Onderhoud en Beheer (ROB)	1.261.537	1.353.970	1.437.280	1.496.927	1.534.351	1.569.640
Afdeling Ruimte, Ondernemen en Wonen (ROW)	1.587.408	1.368.468	1.425.516	1.484.676	1.521.793	1.556.795
Afdeling Sociaal Maatschappelijke Verbinding (SMV)	2.030.691	2.358.416	2.538.265	2.643.603	2.709.694	2.772.017
Totale kosten primair proces	5.188.979	5.490.990	5.772.339	6.011.892	6.162.191	6.303.921
Totale apparaatskosten	11.566.917	12.476.333	12.612.701	13.183.556	13.557.942	13.824.067
Percentage overhead	55,14%	55,99%	54,23%	54,40%	54,55%	54,40%

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
500010 Kostenplaats Management	901.643	998.876	0	0	0	0
500020 Bestuursondersteuning en -adviesing	989.031	1.028.648	0	0	0	0
500030 Bedrijfsondersteuning en -adviesing	1.166.483	1.298.622	0	0	0	0
500040 Dienstverlening en informatiebeheer	1.272.123	1.408.743	0	0	0	0
500050 Realisatie, onderhoud en beheer	1.275.454	1.353.972	0	0	0	0
500060 Ruimte, ondernemen en wonen	1.618.696	1.373.590	0	0	0	0
500070 Sociaal maatschappelijke verbinding	2.136.275	2.358.414	0	0	0	0
502160 Raadhuis	62.001	129.633	131.155	141.763	142.936	144.138
502165 Gemeentekantoor Eperweg 5	264.644	264.083	254.170	259.366	262.416	264.698
502190 Gemeentewerf Veldweg	87.749	92.670	96.340	96.800	97.291	97.791
503000 Facilitaire zaken	318.863	367.349	360.700	366.110	371.970	377.930

504000 Personeel & organisatie	4.407.608	4.229.839	4.380.702	4.568.700	4.686.869	4.798.351
504100 Personeelskosten secundair overig	155.603	207.738	202.243	207.913	212.123	216.219
504109 Personeelskosten secundair management	15.277	6.220	7.030	7.300	7.470	7.630
504110 Personeelskosten secundair BS	13.833	14.520	16.420	17.050	17.450	17.840
504111 Personeelskosten secundair BD	11.097	13.130	14.840	15.420	15.790	16.140
504112 Personeelskosten secundair DIB	16.472	13.130	14.840	15.420	15.790	16.140
504113 Personeelskosten secundair ROB	18.199	17.270	19.530	20.280	20.770	21.230
504114 Personeelskosten secundair ROW	20.154	15.210	17.200	17.850	18.280	18.680
504115 Personeelskosten secundair SMV	10.124	122.810	25.780	26.770	27.410	28.020
504200 Personeelskosten overig	185.918	197.170	188.030	190.850	193.910	197.010
505000 Huisvesting en facilitair	1.405.591	1.417.109	1.342.939	1.457.443	1.546.604	1.543.435
gezamenlijke I dienst Hatter (505100)	0	0	0	0	0	0
gezamenlijke I dienst Oldebroek (505110)	0	0	0	0	0	0
gezamenlijke I dienst Heerde (505120)	-4	0	0	0	0	0
506000 Financiën	16.227	9.220	9.350	9.490	9.640	9.790
506100 Elektronische dienstverlening	79.621	96.258	100.286	103.593	105.884	108.084
506150 Overheadtoerekening	330.487	317.756	321.187	337.358	348.465	354.302
Totaal Lasten	16.779.169	17.351.980	7.502.742	7.859.476	8.101.068	8.237.428
Baten						
500010 Kostenplaats Management	-901.643	-998.876	0	0	0	0
500020 Bestuursondersteuning en -adviesing	-989.031	-1.028.648	0	0	0	0
500030 Bedrijfsondersteuning en -adviesing	-1.166.483	-1.298.624	0	0	0	0
500040 Dienstverlening en informatiebeheer	-1.272.123	-1.349.744	0	0	0	0
500050 Realisatie, onderhoud en beheer	-1.275.454	-1.353.971	0	0	0	0

500060 Ruimte, ondernemen en wonen	-1.618.696	-1.373.586	0	0	0	0
500070 Sociaal maatschappelijke verbinding	-2.136.275	-2.358.415	0	0	0	0
502160 Raadhuis	200	0	0	0	0	0
502165 Gemeentekantoor Eperweg 5	-5.524	0	0	0	0	0
502190 Gemeentewerf Veldweg	0	0	0	0	0	0
503000 Facilitaire zaken	-5	0	0	0	0	0
504000 Personeel & organisatie	-307.155	-269.517	-277.195	-286.455	-292.850	-298.978
504110 Personeelskosten secundair BS	0	0	0	0	0	0
504112 Personeelskosten secundair DIB	0	0	0	0	0	0
504200 Personeelskosten overig	-2.073	0	0	0	0	0
505000 Huisvesting en facilitair	-198.738	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000
gezamenlijke I dienst H2O (505130)	0	0	0	0	0	0
506000 Financiën	454	0	0	0	0	0
506150 Overheadtoerekening	-330.487	-317.756	-321.187	-337.358	-348.466	-354.303
Totaal Baten	-10.203.034	-10.413.137	-662.382	-687.813	-705.316	-717.281
Resultaat	6.576.135	6.938.843	6.840.360	7.171.663	7.395.752	7.520.147

Toelichting op de lasten en baten Overhead

Lasten

502165 Gemeentekantoor

De kapitaallasten van het gemeentekantoor zijn opnieuw berekend waarbij rekening is gehouden met een restwaarde (onderdeel van de ombuigingsplannen). Hierdoor zijn de kapitaallasten lager dan voorheen. De stijgende lasten in de jaren erna is het gevolg van indexeringen op de overige posten.

503000 Facilitaire zaken

Het documentair informatiesysteem (Verseon) is in 2020 afgeschreven. De kapitaallasten vallen in dat jaar weg waardoor de lasten in 2020 lager zijn dan voorheen.

504000 Personeel & organisatie

De raming van de salarissen is gebaseerd op de nieuwe CAO die is afgesloten voor de jaren 2019 en 2020. Voor de jaren erna is er een indexering toegepast conform de meicirculaire 2019; voor de jaren 2021 tot en met 2023 is dit percentage respectievelijk 2,9%, 2,5% en 2,3%. De structurele taakstelling van €300.000,- op Bedrijfsvoering blijft

gehandhaafd. De stelpost voor het generatiepact (€100.000,- structureel) is voor €60.000,- ingevuld; er resteert nog een restantbudget van €40.000,-.

504100 Personeelskosten secundair

Voor 2019 is er €20.000,- in de perspectiefnota 2019-2023 bijgeraamd voor scholing in het kader van de Wnra. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari 2020.

504115 Personeelskosten secundair SMV

Bij de ombuigingsplannen is er voor 2019 €100.000,- opgenomen voor de professionalisering en doorontwikkeling van het Sociaal Domein. Dit budget is op deze post geraamd.

504200 Personeelskosten overig

Voor 2019 is er €7.000,- in de perspectiefnota 2020-2023 bijgeraamd voor het inhuren van specialistische juridische kennis voor de inwerkingtreding van de Wnra.

Baten

505000 Automatiseringskosten

De gemeente Heerde ontvangt een bijdrage van €64.000,- voor het uitvoeren van de financiële administratie en de P&C-werkzaamheden voor zowel de BVO als de I-dienst.

Algemene dekkingsmiddelen

Toelichting op product Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn vrij besteedbare inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel. Conform de nieuwe richtlijnen worden deze budgetten nu onder een separaat hoofdstuk opgenomen (voorheen programma 2 Financiën, Economie en grote projecten). De inkomsten die tot dit onderdeel behoren zijn de Algemene Uitkering en overige uitkeringen uit het gemeentefonds, OZB, Precariobelasting, Toeristenbelasting, bespaarde rente over het Eigen Vermogen en ontvangen rentes en dividenden.

De uitgaven die bij dit onderdeel zijn opgenomen hebben betrekking op de inning en verwerking van bovengenoemde inkomsten.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
531100 Deelnemingen nutsbedrijven	3.725	3.324	1.631	1.631	1.631	1.631
531150 Geldleningen < 1 jaar	-33.363	0	0	0	0	0
531200 Geldleningen > 1 jaar	8.574	757.102	651.382	545.132	437.983	331.822
531300 Algemene uitkering	5.328	4.780	-20	-20	-20	-20
531510 OZB woningen	116.769	139.929	119.501	123.333	126.025	128.614
531560 OZB niet -woningen	105.682	129.160	110.885	114.590	117.146	119.597
531610 Belastingen overig	21.814	21.800	22.100	22.430	22.790	23.150
531750 Precariobelasting	9.420	11.237	6.580	6.680	0	0
Totaal Lasten	237.949	1.067.332	912.059	813.776	705.555	604.794
Baten						
531100 Deelnemingen nutsbedrijven	-52.876	-50.000	-39.000	-39.000	-39.000	-39.000
531150 Geldleningen < 1 jaar	-22.909	0	0	0	0	0
531200 Geldleningen > 1 jaar	-46.470	-995.953	-963.366	-985.482	-957.627	-931.121
531300 Algemene uitkering	-13.927.564	-22.003.562	-22.983.035	-23.511.797	-23.788.714	-24.500.530
531510 OZB woningen	-3.754.764	-3.462.154	-3.483.750	-3.536.010	-3.592.590	-3.650.070

531560 OZB niet -woningen	-450.442	-1.342.374	-1.361.510	-1.381.930	-1.404.040	-1.426.510
531610 Belastingen overig	-7.951	-10.670	-10.820	-10.980	-11.160	-11.340
531750 Precariobelasting	-1.065.843	-1.070.000	-1.070.000	-1.070.000	0	0
533250 Toeristenbelasting	-154.687	-198.000	-225.000	-225.000	-270.000	-270.000
567200 Integratie uitkering combinatie function	-72.697	-79.238	-78.797	-78.797	-78.797	-78.797
573305 Uitkering deelfonds	-5.862.826	-2.947.113	-2.785.655	-2.785.655	-3.055.655	-3.055.655
577305 dec. Uitkering WSW/Reintegratie	-2.394.718	-2.167.424	-2.101.264	-2.030.032	-2.024.591	-1.932.283
581355 dec. uitk. WMO nieuw	-2.576.657	0	0	0	0	0
582050 Integratieuitkering Wmo verplaatsen en w	-328.496	0	0	0	0	0
585500 Deelfonds Wmo HV	-1.206.110	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-31.925.009	-34.326.488	-35.102.197	-35.654.683	-35.222.174	-35.895.306
Resultaat	-31.687.061	-33.259.156	-34.190.138	-34.840.907	-34.516.619	-35.290.512

Toelichting op de lasten en baten Algemene dekkingsmiddelen

Lasten

531150 Geldleningen < 1 jaar

Dit subproduct is samengevoegd met 531200 'Geldleningen'.

531200 Geldleningen

Op deze post worden zowel de rentekosten van de langlopende geldleningen als de geraamde rentekosten voor het geprognosticeerde liquiditeitstekort geraamd. Als gevolg van de negatieve rente is er in 2019 extra geleend; hierdoor is er t/m 2023 geen liquiditeitstekort en lopen de rentekosten (sterk) terug.

Baten

531100 Deelnemingen nutsbedrijven

De dividendvergoeding van Vitens is in 2019 naar beneden bijgesteld van €40.000,- naar €24.000,-. Aanleiding hiervoor is dat het drinkwaterbedrijf een gemaximeerd rendement mag halen; dit heeft zijn weerslag op een lagere dividenuitkering.

531200 Geldleningen

De kosten van geldleningen worden tweemaal opgenomen in de begroting; eenmaal aan de lastenkant bij dit subproduct en bij de specifieke functies waarop deze rentekosten betrekking hebben. Om een dubbeling te voorkomen vindt een tegenboeking van deze rentekosten aan de batenkant plaats.

531300 Algemene uitkering

De inkomsten van de algemene uitkering zijn gebaseerd op de meicirculaire 2019.

531510/531560 OZB (niet) woningen

De inkomsten uit OZB worden jaarlijks verhoogd op basis van het indexeringspercentage van de meicirculaire. Voor 2019 e.v. is tevens €180.000,- bijgeraamd voor het

ondernemersfonds; dit geld wordt weer naar dit fonds doorgestort en heeft geen effect op de begroting.

531750 Precariobelasting

Vanaf 2022 mag er geen precariobelasting meer worden geheven; de raming is daarom met ingang van 2022 stopgezet.

533250 Toeristenbelasting

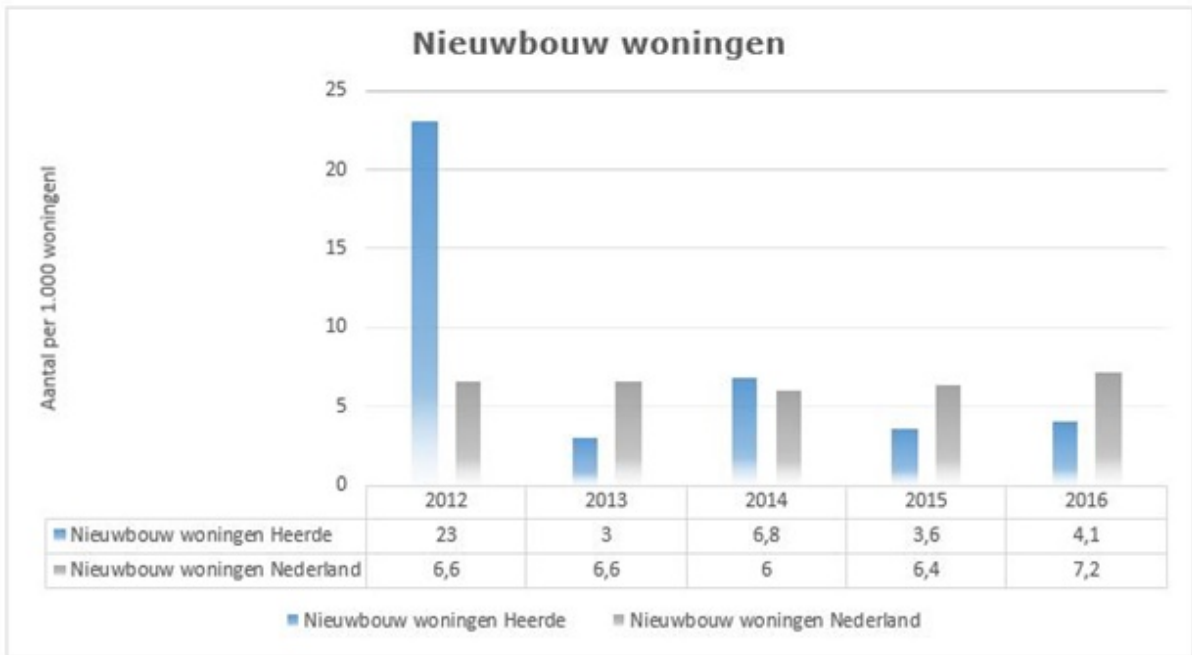
De toeristenbelasting wordt trapsgewijs verhoogd van €1,00 naar €1,25 (2020 en 2021) tot €1,50 (2022 e.v.). Dit is in afwijking van het oorspronkelijke ombuigingsvoorstel; de bedoeling was om dit tarief ineens met ingang van 2019 te verhogen van €1,00 naar €1,50 per persoon per overnachting.

533300 Hondenbelasting

De raad heeft in de vergadering van 15 en 16 juli 2019 besloten om geen hondenbelasting te gaan innen, dit ombuigingsvoorstel is tenietgedaan. In 2020 en 2021 wordt deze inkomstenderving gecompenseerd door minder precariobelasting aan de reserve toe te voegen.

BBV Indicatoren

Onvoorzien

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019 (P+W)	Primaire begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten						
531400 Onvoorzien	0	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal Lasten	0	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Resultaat	0	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000

Toelichting op de baten en lasten

De post Onvoorzien wordt door het college ingezet voor onuitstelbare, onvermijdbare en onvoorzienbare kosten tot maximaal €10.000,- per gebeurtenis. De raad wordt bij de voorjaarsnota, najaarsnota en/of jaarstukken geïnformeerd over de uitputting van dit budget.

Overzicht programmaplan

Overzicht programmaplan

In bijgaande overzicht is het programmaplan in zijn geheel opgenomen. Hierbij is onderscheid gemaakt naar de saldi voor en na bestemming, zodat de onttrekkingen aan de reserves ook zichtbaar zijn gemaakt. Tevens vind u het meerjareninvesteringsplan. In essentie vormen deze tezamen de financiële begroting.

Programma	Lasten			Baten			Saldo	
	Voor	Storting reserve	Na	Voor	Beschikking reserve	Na	Voor	Na
1 Bestuur	2.873.933		2.873.933	-21.420		-21.420	2.852.513	2.852.513
2 Bedrijfsvoering	680.006	828.420	1.508.426	-544.407	-51.579	-595.986	135.599	912.440
3 Ruimte, ondernemen en wonen	10.094.901	86.190	10.181.091	-4.875.984	-447.309	-5.323.293	5.218.917	4.857.798
4 Sociaal maatschappelijk	22.532.529	98.360	22.630.889	-3.961.210	-5.058	-3.966.268	18.571.319	18.664.621
Overhead	7.225.548		7.225.548	-385.187		-385.187	6.840.361	6.840.361
Algemene dekkingsmiddelen	912.059		912.059	-35.102.197		-35.102.197	-34.190.138	-34.190.138
Onvoorzien	50.000		50.000			-	50.000	50.000
Totalen	44.368.975	1.012.970	45.381.945	-44.890.404	-503.946	-45.394.350	-521.429	-12.405

Programmaplan

Incidentele uitgaven en opbrengsten

Het BBV schrijft tevens voor dat een overzicht van 'incidentele uitgaven en opbrengsten' wordt opgenomen. In deze begroting zijn geen incidentele uitgaven of inkomsten geraamd.

Meerjareninvesteringsplan

Investeringsomschrijving	Toelichting	2020	2021	2022	2023
Renovatie recreatieve fietspaden	investeringsbudget eens per 2 jaar nader in te vullen	30.000		30.000	
Bruggen over het Apeldoorns kanaal	nieuwe investering	600.000			
Vervangen dak De Noordgouw	nieuwe investering	733.000			
Investerings sport	structureel investeringsbudget voor doelen, ballenvangers en renovatie velden	47.500	47.500	47.500	47.500
Reconstructie wegen	investeringsbudget nader in te vullen	250.000	250.000	150.000	
Kleine onvoorziene investeringen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	25.000	25.000	25.000	25.000

Grasbeton buitenwegen	investeringsbudget eens per 2 jaar nader in te vullen	40.000		40.000	
Verbetering fietsvoorzieningen	investeringsbudget nader in te vullen	200.000			
Plaatsing VRI Brinklaan	nieuwe investering	125.000			
Investerings verkeersveiligheid	structureel investeringsbudget nader in te vullen	25.000	25.000	25.000	25.000
Investerings openbare verlichting	structureel investeringsbudget nader in te vullen	80.000	80.000	80.000	80.000
Investerings plantsoenen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	50.000	50.000	50.000	50.000
Investerings speelplaatsen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	25.000	25.000	25.000	25.000
Investerings riolering	investeringsbudget conform gemeentelijk rioleringsplan	445.003	300.616	381.509	510.000
Investerings begraafplaatsen	investeringsbudget conform calculatie begraven	15.000	50.000	66.000	
Investerings gebouwen	investeringsbudget conform meerjareninvesteringsplan gebouwen	159.500	30.000	-	-
Investerings tractie	investeringsbudget tbv vervanging materieel wijkbeheer conform vervangingsschema	308.500	53.000	153.000	-
Totaal investeringen		3.158.503	936.116	1.073.009	762.500

Meerjareninvesteringsplan kapitaallasten

Ten aanzien van de kapitaallasten is het goed te vermelden dat in het 1e jaar van de investering slechts 1/3 deel van de rente- en afschrijvingskosten wordt geraamd. Hiervoor is gekozen omdat de meeste investeringen namelijk pas laat in het jaar worden gerealiseerd.

Kapitaallasten	2020	2021	2022	2023
Renovatie recreatieve fietspaden	600	1.795	2.380	3.560
Bruggen over het Apeldoorns kanaal	4.449	13.347	13.347	13.347
Investerings onderwijs	11.094	33.283	33.283	33.283
Investerings sport	1.297	5.178	9.024	12.836
Reconstructie wegen	3.229	12.916	22.603	29.061
Kleine onvoorziene investeringen	639	2.550	4.444	6.322
Grasbeton buitenwegen	578	1.729	2.293	3.431
Verbetering fietsvoorzieningen	2.583	7.750	7.750	7.750
Plaatsing VRI Brinklaan	3.005	9.015	9.015	9.015
Investerings verkeersveiligheid	917	3.658	6.375	9.067
Investerings openbare verlichting	1.600	6.387	11.133	15.840

Investeringen plantsoenen	583	2.329	4.063	5.783
Investeringen speelplaatsen	639	2.550	4.444	6.322
Investeringen riolering	3.345	12.486	21.637	31.895
Investeringen begraafplaatsen	300	1.620	5.471	10.265
Investeringen gebouwen	3.940	12.386	13.479	13.361
Investeringen tractie	13.883	43.710	54.387	67.282
Totaal kapitaallasten	52.681	172.689	225.128	278.420

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen is nodig om risico's in de exploitatie op te vangen: zonder weerstandsvermogen levert iedere tegenvaller een probleem op bij een sluitende begroting. Hoe hoger de risico's, hoe hoger de weerstandscapaciteit (bijvoorbeeld reserves of ruimte in tarieven) moet zijn. Het gaat hier dus om de robuustheid van de begroting.

Deze paragraaf beschrijft de risico's waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden, welke financiële buffers daar tegenover staan en hoe de risico's beheerst kunnen worden.

De paragraaf bestaat uit de volgende delen:

1. Beleidskader;
2. Structurele weerstandscapaciteit;
3. Incidentele weerstandscapaciteit;
4. Conclusie weerstandscapaciteit;
5. Risicobeheersing;
6. Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit;
7. Weerstandsratio en kengetallen.

Artikel 11 van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) beschrijft het volgende over het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat tenminste:

- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de risico's;
- Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- Een kengetal voor de netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit;
- Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

De weerstandscapaciteit van een gemeente is de buffer die aanwezig moet zijn om mogelijke risico's af te kunnen dekken. Het gaat hierbij om het vermogen dat aanwezig is om risico's financieel af te kunnen dekken, zonder dat de bedrijfsvoering in gevaar komt.

Dit in de wetenschap dat de risico's zich nooit allemaal tegelijk zullen voordoen.

De vragen die we ons stellen zijn:

- Heeft de gemeente de mogelijkheid om bij een sterke daling van het eigen vermogen de tarieven te verhogen?
- Zijn er mogelijkheden om de kosten die nu binnen de bestemmingsreserves worden afgedekt binnen de reguliere begroting te dekken?

De gemeente Heerde wil daarbij structurele risico's afdekken met structurele weerstandscapaciteit en incidentele risico's afdekken met incidentele weerstandscapaciteit.

Bij de behandeling van de laatste nota van reserves en voorzieningen is afgesproken dat de beleidsuitgangspunten met betrekking tot het weerstandsvermogen overzichtelijk in beeld gebracht gaan worden. Deze worden hieronder opgesomd.

De basis van de grootte van ons structureel weerstandsvermogen is de ruimte die er nog is in de OZB tarieven tot aan de artikel 12 norm. Hierbij baseren wij ons op provinciale gegevens.

De tijdelijke reserves worden niet meegenomen als weerstandscapaciteit. Deze tijdelijke reserves zijn bedoeld voor budgetoverheveling van het ene jaar naar het ander jaar. De reserve wordt dan gebruikt als de activiteit in het daaropvolgende jaar wordt uitgevoerd.

In afwijking van voorgaande jaren wordt vanaf de begroting 2020 alleen de Algemene Reserve ingezet als weerstandscapaciteit. De provincie heeft in de begrotingsbrief van 2019 opmerkingen gemaakt dat het beter is om niet de bestemmingsreserves aan te wenden voor het opvangen van de risico's. Verder zijn de tijdelijke reserves uitgezonderd (zoals hierboven staat toegelicht).

De post Onvoorzien in de exploitatie wordt niet meegenomen als weerstandscapaciteit omdat deze post bedoeld is om de begroting op een soepele manier uit te voeren en in eerste instantie niet om risico's op te vangen.

Stille reserves worden alleen meegenomen als weerstandsvermogen als deze binnen 2 jaar liquide (dus in geld zijn om te zetten) zijn te maken.

De risico top 7 in deze paragraaf zullen worden toegelicht met:

- Een omschrijving van het risico;
- De hoogte van het risicobedrag (alleen boven de €50.000,-);
- Wijze van berekening van het risicobedrag;
- De maatregelen ter beheersing van het risico.

De weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's wordt zichtbaar gemaakt in een tabel en tevens uitgedrukt in een weerstandsratio.

De raad heeft op 9 maart 2015 bij de behandeling van de nota reserves en voorzieningen 2015 de beleidslijn uitgesproken dat bij toekomstige jaarrekeningoverschotten zo veel als mogelijk bedragen toegevoegd worden aan de Algemene Reserve, om zodoende het solvabiliteitspercentage toe te laten nemen. Het toevoegen aan de reserve zal steeds per expliciete besluitvorming worden voorgelegd aan de raad.

Weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte structurele tegenvallers in de begroting (bijvoorbeeld een hogere uitgave voor de WWB of een lagere Algemene Uitkering) op te vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van de taken.

De gemeente Heerde heeft op de OZB-heffing na, nagenoeg geen resterende structurele belastingcapaciteit meer. De afvalstoffenheffing, rioolheffing en begrafenisrechten zijn maximaal kostendekkend en kunnen niet meer worden verhoogd. Om de weerstandscapaciteit te beïnvloeden kunnen ook de kosten worden verlaagd.

Ruimte in OZB-tarieven volgens artikel 12 norm

Er is geen maximum gebonden aan het tarief van de OZB, maar er is wel een macronorm om ervoor te zorgen dat er landelijk niet boven de norm OZB geheven wordt. Er volgt dan mogelijk een korting op de Algemene Uitkering.

De structurele ruimte in de OZB-tarieven die er volgens de artikel 12 norm nog aanwezig is, is €420.000,-. Deze gegevens zijn verstrekt door de provincie Gelderland en zijn gebaseerd op de begroting 2019. Dit bedrag is lager vastgesteld vanwege de verschuiving van 3 ton lagere rioolheffing naar 3 ton hogere OZB-tarieven.

De structurele risico's in deze paragraaf (zonder de grondexploitatie) zijn €1.250.000,-. Afgezet tegen de €420.000,- ruimte die we nog hebben, kan de conclusie getrokken worden dat wij onvoldoende structurele middelen hebben om de structurele risico's te dekken.

Maar, het ramen van deze risico's moet wel in het juiste perspectief worden gezien. Het is nog geen uitgave en niet alle risico's zullen zich naar verwachting op hetzelfde moment voordoen.

Onvoorzien

Soms wordt ook de post onvoorzien als structurele weerstandscapaciteit gezien. In Heerde is de post onvoorzien voor het jaar 2020 geraamd op € 50.000,-.

In feite is deze post bedoeld om de begroting op een soepele manier uit te voeren en in eerste instantie niet om risico's op te vangen. Voor bepaling van de weerstandscapaciteit is onvoorzien daarom niet meegenomen.

Incidentele weerstandscapaciteit

Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken. De incidentele weerstandscapaciteit valt samen met de Algemene Reserve.

De Algemene Reserve bestaat uit de Algemene Reserve en de Algemene Reserve Grondexploitatie. De Algemene Reserve is bedoeld om risico's in de gewone exploitatie op te vangen en de Reserve Grondexploitatie die van de grondexploitatie.

De geraamde reservepositie is €10,8 miljoen per 1 januari 2020.

Algemene Reserve	€4.883.962,-
Algemeen Reserve Grondexploitatie	<u>- 5.955.461,-</u>
Totaal Reserve:	€10.839.423,-

Hieronder volgt de ontwikkeling van de totale reserves (in milj.)

2019	2020	2021	2022	2023
9,2	10,8	11,7	12,6	12,6

Stille reserves

Er zijn stille reserves als de marktwaarde van de bezittingen (activa) de boekwaarde daarvan overstijgt. In principe dragen stille reserves bij aan de weerstandscapaciteit: bij een substantiële tegenvaller kan een deel van de bezittingen worden verkocht tegen een hogere waarde dan de boekwaarde, waardoor boekwinst ontstaat. Deze boekwinst kan gebruikt worden om de tegenvaller op te vangen. Ook investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen worden gezien als stille reserves, omdat deze investeringen niet alle geactiveerd kunnen worden. Maar er is alleen sprake van stille reserves als ze op korte termijn (binnen 2 jaar) liquide gemaakt kunnen worden, om meegeteld te mogen worden voor de weerstandscapaciteit. Zo is vrije verkoop van onroerend goed niet aan de orde als de gebouwen worden gebruikt voor de eigen huisvesting. Op dit moment staan een aantal vrijkomende locaties te koop. Deze locaties hebben nog een boekwaarde en ze worden verkocht door middel van uitnodigingsplanologie. Verder gaan we nog wat vastgoed verkopen en zijn er nog een aantal groenstroken & restgronden te koop. De verwachting is dat al deze posten

tezamen op korte termijn een opbrengst gaan halen van €50.000,-. De stille reserve kan dus bepaald worden op deze €50.000,-.

Conclusie weerstandscapaciteit

Structureel:

De totale structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald op de ruimte die Heerde heeft in zijn OZB tarieven tot artikel 12 norm, zijnde €420.000,-.

Incidenteel:

De incidentele weerstandscapaciteit heeft een omvang van €10,9 miljoen en is aanwezig in de Algemene Reserve en de stille reserve.

Risicobeheersing

Deze paragraaf bevat de top 7 risico's (volgorde van groot risico naar klein).

In de top 7 is aangegeven:

- Omschrijving (van het risico);
- Hoogte van het risicobedrag (alleen boven de €50.000,-);
- Wijze van berekening;
- Beheersing van het risico.

Voor sommige risico's is het moeilijk een risicopercentage te berekenen. Dat is dan aangegeven. Toch wordt er dan een risicobedrag berekend zodat voorzichtigheidshalve in de reservepositie wel rekening wordt gehouden met tegenvallers.

1. Bedrijvenpark Hattemerbroek BV

Omschrijving

De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek hebben een samenwerkingsovereenkomst voor het realiseren en exploiteren van een bedrijvenpark. Het bedrijvenpark richt zich vooral op het aantrekken van bedrijven in de logistieke sector. Om dat te realiseren is het bedrijvenpark aangewezen als 'bovenregionaal' bedrijventerrein. De (nieuwe) bestemmingsplannen voor beide plandelen (Oldebroek en Hattem) en voor een nieuw op- en afrittenstelsel als aansluiting van het bedrijvenpark op de A28 zijn in september 2018 vastgesteld. De beroepstermijn is verstreken en de bestemmingsplannen zijn onherroepelijk.

Grondexploitatie

Jaarlijks wordt de grondexploitatieberekening geactualiseerd. De drie gemeenten hebben voor het negatieve saldo van de grondexploitatieberekening een verliesvoorziening. Via deze voorziening staat elk van de drie gemeenten garant voor een derde deel van het negatieve saldo. De uitkomst (contante waarde) van de in maart 2019 vastgestelde berekening is €160.000 negatief. De voorziening is daarom vastgesteld op €53.500,- per gemeente.

Bestemmingsreserve

Wij dragen bij aan de financiering van het nieuwe op en afrittenstelsel. Dit staat in de overeenkomst met de Provincie Gelderland, Rijkswaterstaat en de Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek BV, die op 14 maart 2019 is ondertekend. De bijdrage is € 1 miljoen. Daarvoor is een bestemmingsreserve beschikbaar van € 946.500,-. Samen met het bedrag in de verliesvoorziening is de bijdrage van € 1 miljoen beschikbaar.

Garantstellingen

De gemeenten staan garant voor de leningen die door financiers aan het Bedrijvenpark H2O zijn verstrekt. De totale garantstelling is € 39 miljoen. Elk van de drie gemeenten

staat garant voor een derde deel van dat bedrag. Wij hebben het risico van de garantstelling bepaald op 10% van het bedrag waarvoor we garant staan.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag is vastgesteld op €1.300.000,-.

Wijze van berekening

Door elk van de drie gemeenten is voor een bedrag van €13 miljoen aan garantstelling ten opzichte van financiers verleend. Het risicobedrag is 10% van deze €13 miljoen.

Beheersing van het risico

Om de risico's te beheersen wordt er jaarlijks een risicomangementrapportage opgesteld voor de betrokken gemeenten en wordt jaarlijks een grondexploitatieberekening en een liquiditeitsprognose gemaakt door het Bedrijvenpark.

2. Algemene Uitkering

Omschrijving

Een belangrijk risico vormt de stabiliteit van onze belangrijkste bron van inkomsten: de Algemene Uitkering. Deze Algemene Uitkering is een onderdeel van het gemeentefonds. Het gemeentefonds betreft 62% inkomsten inclusief de drie decentralisaties, ten opzichte van het totaal baten in de exploitatie. Gemeenten zijn afgelopen jaren geconfronteerd met diverse opkomende taakstellende kortingen zoals de forse korting in verband met het niet doorgaan van de afschaffing van het BTW-compensatiefonds en de korting Onderwijshuisvesting. En nog steeds zijn er diverse onzekerheden met betrekking tot het correct ramen van de algemene uitkering. We benoemen:

- Het ingebouwde plafond BTW-compensatiefonds van €3,2 miljard;
- Uitname uit het gemeentefonds olopend tot €975 miljoen voor lagere apparaatskosten in verband met opschaling tot 100-150 gemeenten in het jaar 2025;
- Steeds wisselende uitkeringsfactoren;
- Ontwikkelingen in accressen, afhankelijk van de uitgaven van het rijk;
- Aanpassingen van maatstaven en bijbehorende tarieven;
- Nieuwe definitie van het begrip woonplaatsbeginsel voor het budget Voogdij en 18+, ingaande 2021;
- Aanzuigende werking in het sociaal domein door verlaging van het abonnementstarief;
- De besluiten die genomen gaan worden na evaluatie van het verdeelmodel Gemeentefonds inclusief sociaal domein en mogelijke herverdeeleffecten die vanaf het jaar 2021 dan optreden.

Hoogte van het risicobedrag

Wij berekenen het risico voor het maken van een juiste raming op €687.000,-.

Wijze van berekening

Van veel van de bovengenoemde risico's is het niet mogelijk een reële schatting te maken. Het risicobedrag is daarom berekend door het risico te schatten op 3% van de Algemene Uitkering van afgerond €22,9 miljoen.

Dit percentage is een langjarig gemiddelde van het accres. Accres is de jaarlijkse toevoeging aan het fonds dat in de pas loopt met de ontwikkelingen van de rijksbegroting. Dit bedrag is hoger vastgesteld dan voorgaande jaren omdat een flink deel van het Sociaal Domein is overgeheveld naar de maatstaven en hiermee ook het risico van het "trap op trap af" systeem groter geworden is.

Beheersing van het risico

Een individuele gemeente kan nauwelijks invloed uitoefenen op de hoogte van de uitkering. Vrijwel maandelijks ontvangt de gemeente specificaties waarin

wijzigingen in maatstaven en tarieven staan. Deze ontwikkelingen worden goed in de gaten gehouden. Waar nodig zal een verklaring voor verschillen gezocht moeten worden en anders actie ondernomen moeten worden. Verder worden er jaarlijks minimaal drie circulaire uitgegeven waarin de nieuwste gegevens en ontwikkelingen staan. Op basis van deze circulaire kunnen gemeenten een nieuwe berekening maken van de Algemene Uitkering. Voor deze berekening wordt gebruik gemaakt van het programma Pauw van Frontin Pauw. Via nieuwsbrieven geeft deze organisatie ook tips en belangrijke aandachtspunten mee voor de berekeningen. Naar aanleiding van deze nieuwe berekeningen wordt de begroting overeenkomstig aangepast.

3. Loon en prijspeil

Omschrijving

De begroting 2020 is gebaseerd op het loon- en prijspeil van het jaar 2019. Er is geraamd op basis van de nieuwe CAO. Voor 2020 betekent dit een stijging van 3,0% ten opzichte van 2019. Tevens is de werkkostenregeling in de raming opgenomen. Voor prijsstijgingen wordt het indexcijfer uit de Meicirculaire gehanteerd (1,4%).

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag voor de loonkosten is €107.000,- en voor prijsstijgingen is dit €116.000,-.

Wijze van berekening

De berekening van het risicobedrag voor de loonkosten is gemaakt door 1% van de loonsom van €10.700.000,- te nemen (inclusief inhuur derden). De berekening voor die van de prijsstijgingen is gemaakt door 1% te nemen van de uitgaven aan derden, exclusief subsidies. Voor 2020 is dit een bedrag van €11.600.000,-.

Beheersing van het risico

Op de hoogte van loonkosten en prijsstijgingen heeft de gemeente geen invloed. De begroting wordt gebaseerd op de indexcijfers die het rijk afgeeft in de Meicirculaire van de Algemene Uitkering. Bij het opstellen van de voorjaars- en najaarsnota wordt de vinger aan de pols gehouden met betrekking tot deze ontwikkelingen en zo nodig de begroting aangepast.

4. Grondexploitatie

Omschrijving

De grondexploitatie is een onderdeel van de totale gemeentelijke exploitatie. Het is een activiteit waar veel geld in omgaat en veel risico's gelopen worden. In de begroting 2020 zijn zes gemeentelijke complexen opgenomen die in uitvoering zijn (zie ook de paragraaf Grondbeleid).

Hoogte van het risicobedrag:

A. Risico's in complexen:

- Reeds lopende complexen (vakterm is "IEGG in exploitatie genomen gronden")
Over het totaal van de zes complexen met een boekwaarde van €5.493.000,- wordt een risicobedrag berekend van gemiddeld 1,75%. Het risicobedrag is €96.000,-.

B. Overige risico's zoals:

- Niet nakomen van verplichtingen door derden op grond van exploitatieovereenkomsten,
- Gewijzigde omstandigheden na vaststelling exploitatiebijdragen;
- Calculatierisico's;

De overige risico's worden bepaald op €100.000,-.

Benodigd weerstandsvermogen Grondexploitatie A + B is €196.000,-.

Wijze van berekening

Bij grondexploitaties die in exploitatie zijn genomen (IEGG) wordt de geactualiseerde grondexploitatieberekening als basis genomen voor de risicoberekening. In deze exploitatieberekening wordt een reële schatting gemaakt van de kosten, verkoopprijzen en fasering van de verkoop van de gronden. Deze schatting wordt onder andere gemaakt door het uitgiftetempo van de te verkopen gronden te beoordelen, de ontwikkelingen van marktomstandigheden te bekijken zoals de doorstroming op de huizenmarkt, hoogte van hypotheekrente, en maatregelen van hypotheekverstrekkers enz.

Het risico wordt bepaald met behulp van de Monte-Carlo methode. De optelsom van alle risico's van alle complexen wordt hierboven onder "hoogte van het risicobedrag" vermeld. De berekeningen zijn om strategische redenen niet openbaar.

Beheersing van het risico

Om de risico's te beheersen is het beleid dat de grondexploitatieberekeningen minimaal éénmaal per jaar wordt herzien. De resultaten van de berekeningen worden opgenomen in het MPG.

5. Wonen in een geschikte woning (onderdeel van de Wmo)

Omschrijving

Gemeenten hebben de wettelijke opdracht om de zelfredzaamheid en participatie van haar inwoners te bevorderen en ondersteunen, opdat de inwoner zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven wonen. De woning waarin de inwoner woont, moet geschikt zijn om in te wonen ondanks diens beperkingen.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag wordt vastgesteld op €150.000,-.

Wijze van berekening

Het risico wordt geschat op twee dure woningaanpassingen van €75.000,-.

Beheersing van het risico

Dit risico is niet te beheersen. De Wmo 2015 verplicht gemeenten, in een situatie waarin een cliënt niet zelf zorg kan dragen voor een geschikte woning, ondersteuning te bieden bij het realiseren van een bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte. De ondersteuning is erop gericht een cliënt in staat te stellen de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen uit te voeren en een gestructureerd huishouden te voeren. Er wordt uitgegaan van een 'wooncarrière', waarbij de woning wordt aangepast op de levensfase. Daarbij mag ervan worden uitgegaan dat in redelijkheid rekening wordt gehouden met bekende beperkingen, ook wat betreft de voorzienbare ontwikkeling van die beperkingen.

Als uit de beoordeling van het college blijkt dat het wonen in een geschikt huis ook is te bereiken via een verhuizing, dan heeft dit de voorkeur. Dit is uiteraard alleen aan de orde als verhuizen de goedkoopst adequate oplossing is.

6. Omgevingsvergunningen (onderdeel van de WABO)

Omschrijving

De ontvangsten van leges bouwvergunningen (onderdeel van de WABO) hebben een niet voorspelbare en niet constante opbrengst.

Het is moeilijk te voorspellen hoeveel bouwaanvragen er in een jaar binnen komen en wat de omvang daarvan is. Dit is erg afhankelijk van de economische ontwikkeling en de rentestand met daarvan afgeleid de woningbouw, het aantal verbouwingen en overige bouwprojecten.

Hoogte van het risicobedrag

Wij stellen het risicobedrag voor de komende jaren vast op €100.000,-.

Wijze van berekening

In de begroting 2020 is een bedrag geraamd van €400.000,-. Het risicobedrag is berekend door 25% van deze €400.000,- als risico te zien. Dit percentage is moeilijk te

onderbouwen, maar op deze manier wordt er in de reservepositie van de gemeente wel rekening gehouden met tegenvallers voor deze post.

Beheersing van het risico

Bij de voorjaars- en najaarsnota worden de resultaten en de ontwikkelingen in beeld gebracht en wordt er op basis van de beschikbare informatie een extrapolatie gemaakt van de verwachte inkomsten, waarop het budget wordt aangepast.

7. Inkomensdeel van de Participatiewet

De WWB is vanaf 1 januari 2015 vervangen door de Participatiewet. De financieringssystematiek is vergelijkbaar en daarmee ook het risico (een open eind financiering).

Het inkomensdeel van de Participatiewet is een post die moeilijk is te beïnvloeden, al is ons proces zo ingericht dat inwoners die een beroep doen op bijstandsverlening voor levensonderhoud vanaf het eerste moment worden gestimuleerd om actief te (blijven) zoeken naar betaald werk. Wettelijk is bepaald dat alle bijstandsaanvragen in een jaar moeten worden gehonoreerd. Er kan geen invloed worden uitgeoefend op de hoogte van deze kosten.

Met ingang van 2015 wordt het budget niet langer alleen bepaald door de T-2 systematiek maar voor een deel ook door een objectief verdeelmodel, het zogenaamde BUIG-budget. Op basis van objectieve factoren en een statistische analyse wordt een schatting gemaakt wat gemeenten uit gaan geven aan uitkeringen. Als een gemeente minder uitgeeft dan dit model dan mag een gemeente dit verschil houden, maar als er meer wordt uitgegeven is het tekort voor de eerste 7,5% voor eigen rekening en als blijkt dat er sprake is van een nog grotere overschrijding dan is nogmaals 2,5% van het BUIG budget voor eigen rekening. Als er sprake is van een grotere overschrijding wordt het meerdere vergoed door het rijk wanneer de gemeente haar beleid om inwoners aan werk te helpen op orde heeft en de aanvraagprocedure zorgvuldig is doorlopen. Dit is de zogenaamde Vangnetuitkering. Jaarlijks wordt, indien van toepassing, de notitie Vangnetuitkering Participatiewet waarin dit beleid is vastgelegd door de gemeenteraad vastgesteld.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag wordt vastgesteld op €90.000,-.

Wijze van berekening

De beschikking van het BUIG-budget over het jaar 2020 komt pas in oktober binnen en betreft dan ook nog een voorlopig bedrag. Daarom wordt het risicobedrag gebaseerd op het meest recente gegeven. Dat is de verwachte overschrijding over het jaar 2020 van afgerond €90.000,-.

Beheersing van het risico

Het beheersen van het aantal uitkeringsgerechtigden is alleen mogelijk door een intensief beleid gericht op uitstroom. Dit vindt plaats in de pilot Werk.

Voor een overzicht wordt hier een tabel met alle risico's gepresenteerd:

Resumé risico's			% van
			totaal baten
1	bedrijvenpark Hattermerbroek	€ 1.300.000 I	2,9%
2	algemene uitkering	€ 687.000 S	1,5%
3	loon en prijspeil	€ 223.000 S	0,5%
4	grondexploitatie	€ 196.000 I	0,4%
5	wonen in een geschikte woning	€ 150.000 S	0,3%
6	omgevingsvergunningen	€ 100.000 S	0,2%
7	inkomensdeel Participatiewet	€ 90.000 S	0,2%
		€ 2.746.000	6,1%
	I = incidenteel risico		
	S = structureel risico		
	totaal structureel	€ 1.250.000	2,8%
	totaal incidenteel	€ 1.496.000	3,3%
		€ 2.746.000	
	totaal baten	€ 45.381.945	

Resumé risico's

In totaal becijferen we het structurele risico op €1.250.000,- en het incidentele risico op €1.496.000,-.

Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit

Hieronder wordt in een tabel aangegeven hoe de risico's in verhouding staan ten opzichte van de weerstandscapaciteit. De conclusie is dat de weerstandscapaciteit structureel niet en incidenteel wel afdoende is.

Risico's		Weerstandscapaciteit
Structureel		
Structureel normale exploitatie	1.250.000	420.000 ruimte OZB tot art. 12 norm
Incidenteel		
Incidenteel normale exploitatie	-	-
grondexploitatie en verbonden partij	1.496.000	5.955.000 reserve grondexploitatie
		4.884.000 Algemene Reserve
		50.000 stille reserves
totaal incidenteel	1.496.000	10.889.000

Structurele weerstandscapaciteit

De in deze paragraaf berekende structurele risico's zijn €1.250.000,-. Afgezet tegen de €420.000,- ruimte die we nog hebben in onze OZB-tarieven tegen artikel 12 norm kan de conclusie getrokken worden dat die ruimte niet aanwezig is.

Maar, het ramen van deze risico's moet wel in het juiste perspectief worden gezien. Het is nog geen uitgaaf en niet alle risico's zullen zich naar verwachting op hetzelfde moment voordoen.

Incidentele weerstandscapaciteit

De in deze paragraaf berekende incidentele risico's zijn €1.496.000,-. Deze risico's worden afgedekt door de reserve Algemene Reserve en stille reserves van € 10,9 miljoen. Zoals het overzicht laat zien is dit ruim voldoende.

Kengetallen en weerstandsratio

Kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeente (BBV), geeft aan dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kengetallen opgenomen worden. De op te nemen kengetallen zijn: netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit. Doel is om het voor raadsleden eenvoudiger te maken om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente Heerde.

De meerjarige kengetallen laten een lichte verbetering zien waarbij vooral opvalt dat de schuldquote afneemt, de solvabiliteitsratio toeneemt en de financiële risico's van de grondexploitaties verder dalen. Er past wel een kanttekening op zijn plaats voor de vergelijking van kengetallen tussen de begroting en de jaarrekening. Het kengetal van de jaarrekening kan positief gekleurd zijn omdat kengetallen worden uitgedrukt in een cijfer van totaal baten. Deze kan bij de jaarrekening fors hoger zijn vanwege grondverkoop uit grondexploitaties en andere incidentele opbrengsten.

	Gelders gemiddelde begr. 2019	Jaarr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023
Kengetallen begroting 2020							
netto schuldquote	63%	63%	100%	91%	89%	87%	85%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	52%	60%	98%	89%	86%	85%	83%
solvabiliteitsratio	34%	27%	27%	26%	29%	26%	28%
structurele exploitatieruimte	0,17%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
grondexploitatie	11%	8%	14%	6%	5%	3%	3%
belastingcapaciteit	101%	116%	116%	116%	116%	116%	116%

Referentie kengetallentabel van de provincie GLD	Gelders gemiddelde begr. 2019	Categorie A	Categorie B	Categorie C
netto schuldquote	63%	<90%	90-130%	>130%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	52%	<90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	34%	>50%	20-50%	<20%
structurele exploitatieruimte	0,17%	>0%	=0%	<0%
grondexploitatie	11%	<20%	20-35%	>35%
belastingcapaciteit	101%	<95%	95-105%	>105%

Categorie A gemeenten worden als minst risicovol gezien.
 Categorie B gemeenten scoren gemiddeld.
 Categorie C gemeenten worden gezien als meest risicovol.

Toelichting:

1a. Netto schuldquote

De netto schuld geeft de verhouding weer van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de zwaarte van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Onze gemeente scoort hier gemiddeld en vanaf het jaar 2020 verbetert dit kengetal.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De manier waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dit verschil dat ook alle verstrekte leningen worden opgenomen. De verstrekte leningen betreffen doorgeleend geld aan Vitens en aan de ROVA. Onze gemeente scoort hier gemiddeld en vanaf het jaar 2020 verbetert dit kengetal.

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. In het algemeen wordt een getal onder de 20% als risicovol gezien en boven de 50% als veilig. Onze gemeente scoort hier gemiddeld.

3. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Onze gemeente scoort hier gemiddeld.

4. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Voor de berekening van dit kengetal wordt de boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. Het risicopercentage in onze gemeente is laag en daalt nog verder doordat het einde van de grondcomplexen in beeld gaat komen. De deelname van

Heerde aan het gezamenlijk bedrijventerrein is hier niet meegerekend. Dit is namelijk niet een grondexploitatie van de gemeente zelf.

5. Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde, de rioolheffing en afvalstoffenheffing. Dit wordt afgezet tegen de gemiddelde woonlasten in Nederland in het voorafgaande jaar. Onze gemeente scoort een hoog kengetal voor de gemiddelde woonlasten.

Weerstandsratio

De weerstandsratio is een kengetal dat aangeeft in welke mate de gemeente in staat is om risico's op te vangen. Dit kengetal wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Eenvoudig gezegd betekent dit: welk bedrag is berekend aan risico's en welk bedrag is er om deze risico's af te dekken. De conclusie van beide kengetallen is dat de risico's ruim afgedekt worden door de reserves.

In dit overzicht worden conform advies rekenkamercommissie onderstaande twee kengetallen (en op advies van de audit over 3 jaren) gegeven.

1. Dit weerstandsratio geeft de verhouding totale weerstandscapaciteit/het incidentele risico weer.
2. Dit weerstandsratio geeft de verhouding reserve Grondexploitatie/het incidentele risico weer.

$$\text{Weerstandsratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

		2020	2019	2018
Weerstandsratio 1 =	$\frac{10.889.000}{1.496.000}$	= 7,3	3,9	5,3
Weerstandsratio 2 =	$\frac{5.955.000}{1.496.000}$	= 4,0	1,9	3,4

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	uitstekend
B	1,4-2,0	ruim voldoende
C	1,0-1,4	voldoende
D	0,8-1,0	matig
E	0,6-0,8	onvoldoende
F	<0,6	ruim onvoldoende

Paragraaf Grondbeleid

Paragraaf Grondbeleid

Deze paragraaf gaat over de exploitatie van de (bouw)gronden die de gemeente in eigendom heeft –als ware de gemeente een bedrijf. De paragraaf hangt sterk samen met het programma Openbare Ruimte. In dat programma staan de beoogde maatschappelijke effecten en de lasten en baten. In deze paragraaf wordt het achterliggende beleid vanuit een meer financieel technisch perspectief beschreven, volgens de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarnaast is er een relatie met de paragraaf Weerstandsvermogen. In die paragraaf staan onder andere de risico's van bouwgrondexploitatie in relatie tot het weerstandsvermogen. Grondexploitatie is het proces waarbij grond wordt aangekocht, bouwrijp wordt gemaakt en rioleringen en wegen worden aangelegd, om vervolgens de grond te verkopen voor de bouw van woningen of bedrijven.

Het volgende is van groot belang:

- Beoordelen van financiële haalbaarheid;
- Scenarioanalyse;
- Analyseren knelpunten en risico's;
- Uitgangspunten voor beheersing en bewaking.

Omdat er grote sommen geld in grondexploitaties omgaan heeft het grondbeleid een groot financieel impact. De eventuele baten, maar vooral de bepaling van de financiële risico's zijn erg belangrijk voor de financiële positie van de gemeente.

Beleidskader

Het gaat in het grondbeleid om de ontwikkeling van gronden die in eigendom zijn van de gemeente. De mogelijkheden voor ontwikkeling worden beperkt door het planologisch kader, waarover meer in programma 3, (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat de gemeente in de paragraaf Grondbeleid:

- De visie neerlegt op het grondbeleid;
- Een aanwijzing van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een prognose geeft van de resultaten van de grondexploitatie;
- De geraamde winstneming onderbouwt;
- Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken formuleert in relatie tot de risico's.

Grondbeleid

Wat is "grondbeleid"?

Onder grondbeleid wordt verstaan: "het op een zodanige wijze handhaven van het bestaand grondgebruik, dan wel het realiseren van gewenste veranderingen in dit grondgebruik, dat dit past in de door de gemeente geformuleerde doelstellingen in het kader van ruimtelijke ordening".

Beleidsintenties college

In mei 2018 hebben de fractievoorzitters van de raad en de collegeleden het Collegeprogramma 2018-2022 "Samen duurzaam verbinden" ondertekend.

In dit programma is in het onderdeel Bouwen en Wonen de beleidsintenties opgenomen met betrekking tot de uitvoering de paragraaf Grondbeleid. De volgende intenties zijn uitgesproken:

Wat willen we bereiken?

- Voldoende betaalbare koop- en huurwoningen, verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en duurzame nieuw gebouwde woningen;
- partijen die weten wat de woningbehoefte is, nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen.

Wat blijven we er voor doen?

- De woonvisie en het woningbehoefteonderzoek moet operationeel gemaakt worden om het leidend beginsel te zijn voor afspraken met eigenaren van sociale woningbouw en initiatiefnemers voor nieuwbouw;
- Plannen voor duurzame nieuwbouw of verduurzaming van bestaande woningen faciliteren;
- Starterslening aanbieden;
- Prestatieafspraken met eigenaren van sociale woningbouw maken;
- Vervangende nieuwbouw in het buitengebied mogelijk maken voor zover het de kwaliteit van het gebied verbetert.

Wat gaan we er nog meer voor doen?

- Inventarisatie (gereed eind 2019) van de inbreidings- en uitbreidingslocatie in alle kernen en het voortvarend oppakken van zoeklocaties;
- Blijvend stimuleren en faciliteren van (kleinschalige) nieuwbouwprojecten in de dorpen op inbreidingslocaties met behoud van de identiteit van de dorpen;
- In de prestatieafspraken en in contacten met ontwikkelaars specifieke aandacht vragen om levensloopbestendig betaalbaar te bouwen voor;
 - jonge inwoners
 - inwoners met een beperking
 - oudere inwoners
 - statushouders
 - inwoners die beschermd moeten wonen;
- Woningcorporaties en makelaars nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen;
- Woningssplitsing onder voorwaarden toestaan en hiervoor kaders maken;
- Plannen voor andere (gemeenschappelijke) woonconcepten faciliteren;
- De mogelijkheden voor het financieel stimuleren van het collectief particulier opdrachtgeverschap door de provincie worden verkend.

Kwantitatieve opgave wonen

In het verleden was het Kwalitatief Woningbouw Programma (KWP) van groot belang voor de grondexploitaties van de gemeente. Het was immers in het kader van de actieve grondpolitiek van belang hoeveel woningen de gemeente mocht bouwen op bij haar in bezit zijnde locaties. Hierin is inmiddels het nodige veranderd. De gemeente is afgestapt van de actieve grondpolitiek. Te ontwikkelen locaties worden aan de markt aangeboden. Er wordt ook niet meer actief gestuurd op de invulling van die locaties, maar in het kader van de uitnodigingsplanologie is het aan de markt om aan te geven welke plannen meerwaarde hebben en of daar vraag naar is. Plannen worden wel getoetst aan de gemeentelijke Woonvisie. In september 2018 is de gemeente Heerde toegetreden tot de Cleantech Regio. In het najaar van 2018 is de Regionale Woonagenda Cleantech Regio vastgesteld waaraan de gemeente Heerde zich geconformeerd heeft. Deze woonagenda geeft aan welke woonthema's de komende periode regionaal worden opgepakt. Ook zijn er richtinggevende principes afgesproken voor nieuwbouwplannen. Dit om ervoor te zorgen dat nieuwe woningen een goede toevoeging zijn aan de bestaande voorraad. Op

basis van de prognoses voor huishoudensgroei en de totale opgave zijn afspraken gemaakt over de behoefte aan nieuwbouwwoningen (met een bandbreedte). Voor de gemeente Heerde is de prognose dat er in de periode 2018 en 2027 tussen de 350 en 400 extra woningen nodig zijn. Elke twee jaar wordt deze woonagenda herijkt. Eind 2018 is besloten om voor de gemeente Heerde een lokale woonagenda op te gaan stellen, zodat de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwprogrammering voor zowel huur- als koopwoningen in beeld gebracht wordt. Met name door de grote opgave die er ligt voor de bouw van sociale huurwoningen (woningmarktonderzoek gemeente Heerde – Triada) is de conclusie getrokken dat er meer gestuurd moet worden op de bouw van sociale huurwoningen in planologische ontwikkelingen. De huidige woonvisie biedt hiervoor geen handvatten. Met een woonagenda kan ervoor gezorgd worden dat nieuwe woningen ook daadwerkelijk de juiste toevoeging zijn aan de bestaande voorraad. Inmiddels is een startnotitie voor de woonagenda opgesteld en akkoord bevonden. Verwachting is dat er in het najaar van 2019 een lokale woonagenda vastgesteld kan worden.

Notitie Grondzaken

De hoofdlijnen van het gemeentelijk grondbeleid zijn beschreven in de Uitvoeringsparagraaf. De Uitvoeringsparagraaf is een document, dat jaarlijks wordt vastgesteld door de gemeenteraad en de uitwerking van de Structuurvisie betreft. In de Notitie Grondzaken 2017, versie 2018 worden de hoofdlijnen uit de Uitvoeringsparagraaf praktisch vertaald. Dit document heeft als doel om bestuurders, de ambtelijke organisatie en burgers, inzicht te geven in de keuzes die de gemeente Heerde maakt ten aanzien van de grondeigendommen en het bijbehorende instrumentarium. De beleidsdocument worden jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd.

Startersleningen

In 2013 en 2015 heeft de gemeenteraad besloten om de van de provincie ontvangen subsidiegelden op grond van de Stimuleringsregeling Goedkope Woningbouw 2007 – 2010 (de SGW-gelden) volledig in te zetten voor het verstrekken van startersleningen. Bij raadsbesluit van 6 juli 2015 is de maximale hoogte van de starterslening vastgelegd op 20% van de verwervingskosten met een maximum van €20.000,-. De maximale verwervingskosten zijn vastgelegd op €200.000,-. Ondanks de aantrekkende economie is er weinig interesse voor de starterslening. In 2018 zijn twee startersleningen verstrekt en in 2019 nog niets. In totaal zijn er nog zo'n 20 geldleningen voor onze gemeente in omloop. Deze leningen worden beheerd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). Eind 2019 zal een evaluatie van de startersleningen plaatsvinden.

Financiële beschouwing

Eén van de financiële uitgangspunten bij grondexploitatie is naast het toerekeningbeginsel en het realisatiebeginsel het toepassen van het voorzichtigheidsbeginsel. Ook de BBV notitie grondexploitatie gaat ervan uit dat dit principe wordt toegepast bij het opstellen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening. Baten en lasten moeten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Winsten worden pas verwerkt in de jaarrekening als deze met voldoende zekerheid vaststaan en dus zijn gerealiseerd. Verliezen worden direct volledig genomen als deze bekend zijn. Dit betekent dat bij de verwachting van een verlies direct een voorziening getroffen moet worden. Voor winstneming geldt de percentage of completion (Poc)-methode. Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

In de notitie Grondexploitatie van maart 2016 worden richtlijnen gegeven en stellige uitspraken gedaan.

Een paar stellige uitspraken zijn:

- Het startpunt van een nieuwe grondexploitatie gebeurt door een expliciet raadsbesluit met een grondexploitatiebegroting;

- De looptijd van een grondexploitatie is maximaal 10 jaar;
- Jaarlijkse herzieningen van grondexploitatiebegrotingen moeten door de raad worden vastgesteld;
- Er mogen alleen kosten aan de grondexploitaties worden toegerekend als die op de kostensoortenlijst staan van die van de BRO (Besluit Ruimtelijke Ordening);
- Er mag alleen werkelijke betaalde rente over het Vreemd Vermogen worden toegerekend aan de grondexploitaties. Toerekenen van rente over het Eigen Vermogen is niet meer toegestaan.

De verwachting is dat halverwege het jaar 2019 een nieuwe BBV notitie grondexploitatie uit gaat komen.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Met ingang van 1 januari 2016 is de VPB-plicht gaan gelden voor onder andere de gemeentelijke grondexploitaties. Een belangrijke doelstelling van deze wet is een gelijk speelveld maken tussen de overheid en private ondernemingen. Wij hebben met de Belastingdienst overeenstemming bereikt over een vaststellingsovereenkomst (VSO). Hierbij gaat het nog steeds over het doen van de aangifte over het eerste jaar 2016. In de VSO zijn afspraken worden gemaakt over de te hanteren parameters, de methode van het bepalen van de openingsbalanswaarde en methode van winst berekenen. In grote lijnen werkt de Belastingdienst er naar alle gemeenten zo veel mogelijk gelijk te behandelen. De huidige stand van zaken geeft aan dat er geschat wordt dat er in totaal €15.000,- aan VPB betaald gaat worden tot en met het jaar 2025.

Reserve Grondexploitatie

Overzicht reserve van 2019 t/m 2023 in miljoenen euro's:

	2019	2020	2021	2022	2023
reserve grex 1-1	4,3	6,0	6,8	7,7	7,7
precario	0,7	0,8	0,9		
toevoegingen	1,0				
reserve grex 31-12	6,0	6,8	7,7	7,7	7,7

Deze reserve loopt op omdat de ontvangsten van de precariorechten deels naar deze reserve gaan. In het jaar 2019 is daarnaast het jaarrekeningsaldo 2018 verwerkt.

Doorbelastingen naar de Grondexploitatie

Vanuit de exploitatie van de gemeente wordt voor het begrotingsjaar 2020 een bedrag van €19.500,- geraamd voor ambtelijke inzet voor de grondexploitatie.

Boekwaarden van complexen

In de begroting 2020 zijn zes complexen in uitvoering, namelijk Gebiedsontwikkeling Veldweg, Bovenkamp II, de Kolk, de Wezeweg 4, Industrierrein Eeuwlandseweg Zuid en Industrierrein Eeuwlandseweg Noord.

Tabel 5.7.4 Verloop boekwaarden						
Project	Boekwaarde	2019	2020	2021	2022	2023
Bovenkamp fase II	€ -954.609	€ -871.103	€ -339.530	€ -	€ -	€ -
Wezeweg	€ -678.855	€ -495.179	€ -408.598	€ -323.609	€ -	
De Kolk	€ -2.629.031	€ -1.831.382	€ -649.146	€ -		
Eeuwlandseweg Noord	€ -1.427.167	€ -1.471.477	€ -1.646.914	€ -1.779.846	€ -1.457.913	€ -1.157.372
Eeuwlandseweg Zuid	€ -343.615	€ -293.520				
Veldweg	€ 49.427	€ 53.461	€ 144.516	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ -5.983.851	€ -4.909.200	€ -2.899.672	€ -2.103.455	€ -1.457.913	€ -1.157.372

Toelichting op de complexen

In exploitatie genomen gronden:

Voor de "in exploitatie genomen gronden" werden tot nu toe om de risico's te beheersen, twee keer per jaar, bij het opstellen van de Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG) bij de najaarsnota en bij het opstellen van de jaarrekening, beoordeeld of de uitgangspunten, faseringen en de grondexploitatieopzet aangepast moeten worden. Omdat het MPG van de jaarrekening 2018 wat tijd betreft dicht bij het maken van deze begroting 2020 ligt, werd het niet zo zinvol geacht om deze na een paar maand alweer te updaten. Het belang om dit te doen neemt ook verder af omdat de eindstreep van alle complexen in beeld komt. De hieronder gegeven toelichting is dan ook dezelfde als die van de jaarrekening 2018. Omdat deze paragraaf openbaar is zijn de toelichtingen minder uitgebreid dan in het niet openbare MPG.

Gebiedsontwikkeling Veldweg

In het noorden van de kern Heerde wordt een viertal kavels uitgegeven met een woon-werk concept. Dit wil zeggen dat in dit gedeelte van Heerde bedrijfswoningen met kantoor aan huis worden ontwikkeld. Tegenover de gemeentewerf zijn een zevental bedrijfskavels gerealiseerd. Aan de Eeuwlandsweg is voor circa 1,2 hectare aan bedrijfskavels beschikbaar, deze zijn verdeeld over vijf kavels. In de raad van 11 november 2013 is de grondexploitatie vastgesteld.

Voortgang: er zijn nog vier kavels aan de Eeuwlandsweg vrij beschikbaar.

Bovenkamp II

Ten westen van de nieuwbouwwijk Bovenkamp I realiseert gemeente Heerde in samenwerking met VOF Bovenkamp II (BPD, Van Wijnen en in een eerder stadium ook Triada Woondiensten) de nieuwe woonwijk Bovenkamp II. In totaal worden er 165 woningen gebouwd, waaronder 22 huurwoningen, 8 levensloopbestendige huurwoningen, 31 starterswoningen, 77 projectmatige woningen en 27 uitgeefbare kavels. Van de vrije kavels worden er 24 door de gemeente en drie door VOF Bovenkamp II uitgegeven. De projectmatige woningen worden in zijn geheel door de VOF Bovenkamp II verkocht.

Voortgang: De projectmatige bouw in het plan is opgedeeld in drie verschillende fasen, waarvan de tweede fase is gesplitst in fase 2A en 2B. De eerste fase en fase 2A en B zijn inmiddels gerealiseerd. Per 1 januari 2019 zijn de (projectmatige)woningen in uitvoering: hiervan is voor 19 woningen de grond verkocht en in 2018 de resterende 17 woningen als fase 3B in uitvoering.

De Kolk

In het noordoosten van Wapenveld, nabij de wijk Ossenkamp, bevindt zich de nieuwbouwwijk De Kolk. Het plangebied grenst aan de westzijde aan de woonwijk Ossenkamp. De oostzijde van het plangebied wordt omsloten door de waterloop Nieuwe Wetering en de Werwerweg. Aan de noordzijde sluit het plangebied aan op agrarische percelen.

Op 20 september 2010 heeft de raad de grondexploitatie De Kolk vastgesteld. In totaal worden er 100 woningen gebouwd, waarvan 86 projectmatige woningen en 14 vrije kavels bestemd voor zowel vrijstaande als twee-onder-een-kapwoningen. De vrije kavels worden door de gemeente uitgegeven, de projectmatige woningen worden door de projectontwikkelaar (Geveke) verkocht.

Voortgang: de huidige stand is dat voor de realisatie van de woningbouw rondom de kolk gerealiseerd wordt met 36 rijenwoningen in plaats van 20 2¹-kappers. De gemeente heeft nog negen kavels beschikbaar: zeven vrijstaande woningen en twee 2¹-kapwoningen.

Wezeweg 4

Ten zuiden van de in aanbouw zijnde nieuwbouwwijk Bovenkamp II worden door de gemeente bouw kavels uitgegeven ten behoeve van particulier opdrachtgeverschap. Het

college heeft op 3 april 2012 de grondexploitatie van het complex Wezeweg 4 vastgesteld.

Voortgang: de kavels aan de Wezeweg worden samen met de kavels in de Bovenkamp II te koop aangeboden ten behoeve van particulier opdrachtgeverschap. Een kavel is in 2018 verkocht, één kavel is in optie en één kavel is nog beschikbaar.

Eeuwlandseweg Zuid

In het noorden van de kern Heerde wordt aan de Eeuwlandseweg circa 3,0 hectare aan bedrijfskavels gerealiseerd. De grondexploitatie Eeuwlandseweg-Zuid is op 4 juni 2013 door het college vastgesteld.

Voortgang: de gemeente biedt één bedrijfskavel te koop aan. Deze is in optie. De overige gronden zijn van een externe partij en betreffen circa negen percelen. Eind 2019 zal de grondexploitatie worden afgesloten.

Eeuwlandseweg Noord

Dit complex betreft de ontwikkeling van een woon-werklandschap ten noorden van de Eeuwlandseweg. In de raad van 11 november 2013 is de grondexploitatie van deze gebiedsontwikkeling vastgesteld. In totaal zullen op termijn 13 woon-werkkavels worden gerealiseerd.

Voortgang: bij de vaststelling van de grondexploitatie Eeuwlandseweg-Noord is een variant gekozen waarin de ontwikkeling een aantal jaren wordt uitgesteld. Het uitstel is nog steeds actueel.

MPG (Meerjaren Prognose Grondexploitatie)

In een MPG worden de uitkomsten van de geactualiseerde grondexploitaties weergegeven. Het is een overzicht van de in exploitatie genomen projecten, uitgezet naar tijd, programma en geld. Doel is inzicht te verschaffen in:

- Uitgangspunten geactualiseerde grondexploitaties;
- De actualisatie van de exploitaties en prognoses;
- Afwijkingen ten opzichte van het programma;
- Financiële afwijkingen ten opzichte van het jaar ervoor;
- Verliezen, winsten en risico's;
- Saldo;
- Tijdsplanning.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf beschrijft in hoofdlijnen de onderhoud- en beheerplannen voor de gemeentelijke kapitaalgoederen: wegen, riolering, gebouwen groen en water. In de beheerplannen staan de meerjarige onderhoudsprogramma's met de financiële middelen die daarbij horen, evenals het gewenste kwaliteitsniveau van de voorzieningen.

De gemeente Heerde beheert een groot oppervlak aan openbare ruimte, waarin wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Hiervoor zijn wegen, riolering, bruggen, openbare verlichting, watergangen, groen, speelplekken, bos en gebouwen nodig. De kwaliteit en het onderhoud van deze kapitaalgoederen is bepalend voor het voorzieningenniveau, het 'beeld' van de gemeente en de (jaarlijkse) lasten.

Het grootste deel van de werkzaamheden aan kapitaalgoederen komt voort uit de verantwoordelijkheden van de gemeente als eigenaar en beheerder van de publieke ruimte en van een aantal eigendommen.

Beleidskader

Paragraaf 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zegt dat de paragraaf over het onderhoud kapitaalgoederen in elk geval de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouw moet bevatten. Daarvan moeten het beleidskader, de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de begroting worden beschreven.

De beheerplannen

Riolering

In de gemeente Heerde ligt 248 kilometer hoofdriolering. Hiervan is 102 kilometer drukriolering of persleiding. De overige leidingen zijn vrij vervalleidingen, waarvan het grootste deel een gemengd rioolstelsel is. Eind 2019/begin 2020 wordt het Afvalwaterketenplan 2020 t/m 2024 vastgesteld. Uitgangspunt is de door de gemeenteraad vastgestelde ambitie voor het verwerken van afvalwater: beleidsscenario duurzaam toekomstgericht.

Wegen

De gemeente Heerde heeft 245 kilometer weg (exclusief onverharde weg) in beheer. De oppervlakte van deze verharding is 1.350.000 m². Eenmaal per vijf jaar wordt het beheerplan geactualiseerd. Eind 2018 is een geactualiseerd beheerplan worden vastgesteld.

Voor het onderhoud van wegen is er structureel een exploitatiebudget van €580.000,-, gebaseerd op het beheerplan 2018-2027 opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met de areaaluitbreiding als gevolg van de Hoogwatergeul. Het onderhoudsbudget is gebaseerd op de kwaliteitsvisie Openbare Ruimte op onderhoudsniveau C (de ondergrens van verantwoord beheer). Daarnaast is er voor de jaren 2020-2021 een investeringsbudget van €250.000,- per jaar beschikbaar; voor 2022 is hiervoor €150.000,- geraamd.

Kunstwerken

De gemeente Heerde heeft in totaal 245 kunstwerken in beheer met een totale kapitaalswaarde van €41,7 miljoen. De kunstwerken bestaan uit 5 houten bruggen, 47 betonnen bruggen, 3 kunststof bruggen, 4 viaducten, 144 duikers, 24 damwanden, 15 steigers, 1 tunnel, 1 trekpontje en 1 haven waar de gemeente eigenaar van is. De financiële gevolgen voor de instandhouding van deze kunstwerken zijn in beeld gebracht in het beheerplan kunstwerken 2019-2028; deze is vastgesteld in 2019. Het onderhoudsbudget is gebaseerd op niveau C (de ondergrens van verantwoord beheer) conform de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsvisie Openbare Ruimte.

Watergangen

De gemeente beheert ongeveer 105 km watergangen met toebehoren als (kleine) duikers en beschoeiingen. Het beheer hiervan wordt zo uitgevoerd, dat dit een goede waterafvoer bevordert. Voor de watergangen is geen beheerplan aanwezig. De lengte van de watergangen is bekend en voldoende om eenmaal per jaar het uitmaaien te laten uitvoeren.

Openbare verlichting

In de gemeente Heerde staan ongeveer 3.600 lichtpunten. Het huidige beheer richt zich op tijdige vervanging van lichtmasten en armaturen, waarbij het verlichtingsniveau wordt verbeterd en zo mogelijk het energieverbruik verminderd door de plaatsing van Led-armaturen. Het beleidsplan Openbare Verlichting is in 2015 geactualiseerd en vastgesteld en geldt voor de periode 2015-2025. Een nader beheerplan is niet nodig om onderhoud en vervanging uit te voeren.

Openbaar groen

De gemeente Heerde onderhoudt 169.135 m² beplanting, 3.982 meter hagen, 2.861 are intensief gazon, 925 are bermen en ongeveer 17.840 bomen (inventarisatie 2018). Voor het onderhoud van het openbare groen is in 2013 een groenbeleidsplan vastgesteld. In 2015 is de kwaliteitsvisie openbare ruimte vastgesteld. In 2016 is het beheerplan Openbaar Groen 2016-2020 vastgesteld. Het budget is sinds 1 januari 2019 gebaseerd op het onderhoudsniveau C. Naast de groenelementen onderhoudt de gemeente ook 35 speelplekken en 4 speeltuinen, met in totaal 294 toestellen. Voor de speeltuinen worden de verplichte controles uitgevoerd en is de gemeente eindverantwoordelijk voor de onderhoudsstaat. Het onderhoudsniveau is gebaseerd op B omdat bij niveau C minder toestellen bruikbaar zijn.

Bos

De gemeente Heerde beheert zo'n 383 hectare bos en 147,5 hectare overige natuurgebieden. Deze hebben zowel een functie voor de natuur, de recreatie als de houtproductie. Voor de exploitatie is de houtoogst belangrijk. Dit vindt op een duurzame manier plaats, omdat er als regel niet meer wordt geoogst dan dat er jaarlijks bijgroeit. Jaarlijks wordt een beheerplan gemaakt.

Gebouwen

De gemeente is eigenaar van ruim 32 gebouwen (multifunctionele gebouwen, woonhuizen, gemeentehuis, sporthal, gymzalen, sportzaal, brandweerkazerne, diverse scholen en gebouwen op diverse begraafplaatsen). Er is een beheerplan 2015-2024 opgesteld. In 2019 is er een geactualiseerd beheerplan vastgesteld. Op basis van het beheerplan worden de onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Dit gebeurt planmatig, doelmatig en efficiënt. Voorkomen dient te worden dat er (duur) achterstallig onderhoud moet worden uitgevoerd. Jaarlijks worden de gemeentelijke gebouwen geïnspecteerd en volgt er een onderhoudsrapportage. Waar nodig worden vanwege het wettelijk kader gebouwen aangepast aan Arbo-eisen, brandveiligheid en gebruiksvergunningen.

Paragraaf Verbonden partijen

Paragraaf Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaot- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel in het bestuur heeft van een rechtspersoon of stemrecht heeft. Onder financieel belang wordt verstaan dat de gemeente de ter beschikking gestelde middelen kwijtraakt ingeval van faillissement van de verbonden partij en /of als de financiële problemen bij de verbonden partijen verhaald kunnen worden op de gemeente. In deze paragraaf treft u een overzicht aan van de verbonden partijen en de verwachte financiële en organisatorische ontwikkeling van die verbonden partijen.

Het verstrekken van subsidies aan instellingen valt niet onder het hier bedoelde begrip verbonden partijen, omdat geen sprake is van een bestuurlijke participatie en bij faillissement geen sprake is van juridische aansprakelijkheid.

Het gemeentebestuur (raad en college) van twee of meer gemeenten kunnen afzonderlijk of tezamen een samenwerkingsverband oprichten waarin bepaalde (gemeentelijke) taken en/of bevoegdheden worden ondergebracht. Dit samenwerkingsverband wordt een gemeenschappelijke regeling (GR) genoemd.

Beleidskaders

Artikel 15 van het BBV zegt dat de paragraaf betreffende de verbonden partijen tenminste bevat:

1. de visie op de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
2. de lijst van verbonden partijen die wordt onderverdeeld in:
 - gemeenschappelijke regelingen;
 - vennootschappen en coöperaties (niet van toepassing);
 - stichtingen en verenigingen (niet van toepassing);
 - overige verbonden partijen.
3. de lijst van verbonden partijen.

In de lijst van verbonden partijen is tenminste de volgende informatie opgenomen:

- het openbaar belang dat ermee wordt gediend;
- het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- de eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Gemeenschappelijke regelingen

Lucrato (voorheen Felua-groep)

Openbaar belang

Lucrato is het werkvoorzieningsschap waarin de gemeente Heerde participeert. Deze GR geeft uitvoering aan de Participatiewet (sociale werkvoorziening plus re-integratie).

Bestuurlijk belang

In GR-verband houden de gemeenten Apeldoorn, Epe en Heerde toezicht. Vanuit elke gemeente is een collegelid afgevaardigd in het Bestuur.

Financieel belang

De bijdrage die Lucrato ontvangt van de gemeente Heerde is gelijk aan de ontvangen rijksvergoeding voor het WSW-deel uit de Participatiewet. Het financieel belang, gerelateerd aan de SW-bijdrage, bedraagt 8%.

GGD Noord- en Oost Gelderland

Openbaar belang

De GGD Noord- en Oost Gelderland verzorgt de uitvoering van taken in het kader van de publieke gezondheid en hulpverlening. De gemeente Heerde neemt (wettelijk verplicht) deel aan deze gemeenschappelijke regeling tezamen met 21 andere gemeenten.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur. De stemverhouding is 1 stem per 10.000 inwoners; Heerde heeft 2 stemmen. Het algemeen bestuur beslist bij meerderheid van stemmen.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de GGD is gebaseerd op het aantal inwoners; voor enkele specifieke taken geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang bedraagt voor 2020 2,5%.

Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG)

Openbaar belang

De Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland verzorgt de uitvoering van taken in het kader van de brandweertaken en de GHOR. De gemeente Heerde neemt (wettelijk verplicht) deel aan deze gemeenschappelijke regeling tezamen met 21 andere gemeenten.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de VNOG is gebaseerd op het aantal inwoners; voor enkele specifieke taken geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang bedraagt voor 2020 2,1%.

Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV)

Openbaar belang

De Omgevingsdienst Noord-Veluwe is de uitvoeringsorganisatie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op het terrein van milieu(veiligheid).

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen en dagelijks bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de ODNV zijn gebaseerd op de afgenomen taken; deze zijn in verschillende pakketten ondergebracht. De gemeente Heerde neemt de pakketten 1 en 4 af; het financieel belang bedraagt 5,2% voor 2020.

PlusOV

Openbaar belang

PlusOV verzorgt het WMO-vervoer (dagbesteding/dagbehandeling), leerlingenvervoer en vervoer van mensen die geen gebruik kunnen maken van eigen vervoer of openbaar vervoer.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan PlusOV zijn gebaseerd op het aantal vervoersbewegingen. Voor de verdeling van de vaste kosten geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang bedraagt voor 2020 6,5%.

BVO H2O (A-dienst)

Openbaar belang

De bedrijfsvoeringsorganisatie voert namens en voor de deelnemende gemeenten, ondersteunende processen en uitvoeringstaken uit op het terrein van bedrijfsvoering, te beginnen met diensten op het terrein van ICT en automatisering.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de BVO zijn gebaseerd op meerdere verdeelsleutels zoals inwoners, aantal accounts, werkplekken, etc. Het financieel belang bedraagt voor 2020 33,8%.

Beleidsvoornemens

Voor 2020 wordt geen generieke wijziging in het beleid ten aanzien van de verbonden partijen voorzien. We blijven werken aan een verbetering van het toezicht en de risicobeheersing.

Financiële gegevens

Verbonden partijen	Resultaat 2018	Resultaat 2017	Eigen vermogen 2018	Eigen vermogen 2017	Vreemd vermogen 2018	Vreemd vermogen 2017
<u>Gemeenschappelijke regelingen</u>						
Lucrato	-238.000	-702.000	3.126.000	3.718.000	3.078.000	2.713.000
GGD NOG	213.000	193.000	3.028.000	3.156.000	2.923.000	2.793.000
VNOG	-2.855.000	930.000	1.919.000	1.775.000	51.146.000	45.919.000
ODNV	312.000	88.000	432.000	143.000	920.000	765.000
PlusOV	0	0	148.705	148.705	8.437.201	3.840.018
BVO H2O	122.437	0	23.498	0	0	0
<u>Overig</u>						

BNG	337.000.000	393.000.000	4.990.000.000	4.953.000.000	132.519.000.000	135.072.000.000
Leisurelands	n.n.b.	1.277.000	n.n.b.	57.556.000	n.n.b.	21.679.000
Rova N.V.	5.784.000	7.441.000	36.742.000	36.516.000	53.791.000	47.091.000
Stichting PrOo	niet bekend	niet bekend	niet bekend	niet bekend	niet bekend	niet bekend
Vitens N.V.	45.300.000	81.700.000	533.000.000	533.700.000	1.233.500.000	1.194.400.000

Paragraaf Lokale heffingen

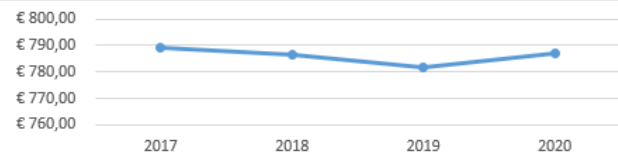
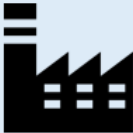
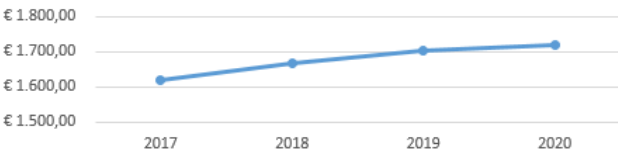
Paragraaf Lokale heffingen

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de heffingen die de gemeente Heerde oplegt aan burgers, bedrijven en recreatieondernemers. De ontwikkelingen op het gemeentelijk belastinggebied en de voorstellen voor aanpassing van de belastingen en rechten worden geschetst. Afzonderlijk wordt aandacht geschonken aan het kwijtscheldingsbeleid.

De tarieven voor 2020 worden gelijktijdig met de begroting vastgesteld. De opbrengst van de OZB, de leges en de tarieven voor het jaar 2020 worden verhoogd met het inflatiepercentage. Het definitieve percentage is op dit moment nog onduidelijk. In onderstaande overzichten is rekening gehouden met een voorlopig inflatiepercentage van 1,5%. De geel gearceerde velden geven daarom momenteel slechts een ruwe schatting van de verwachte tarieven en/of opbrengsten.

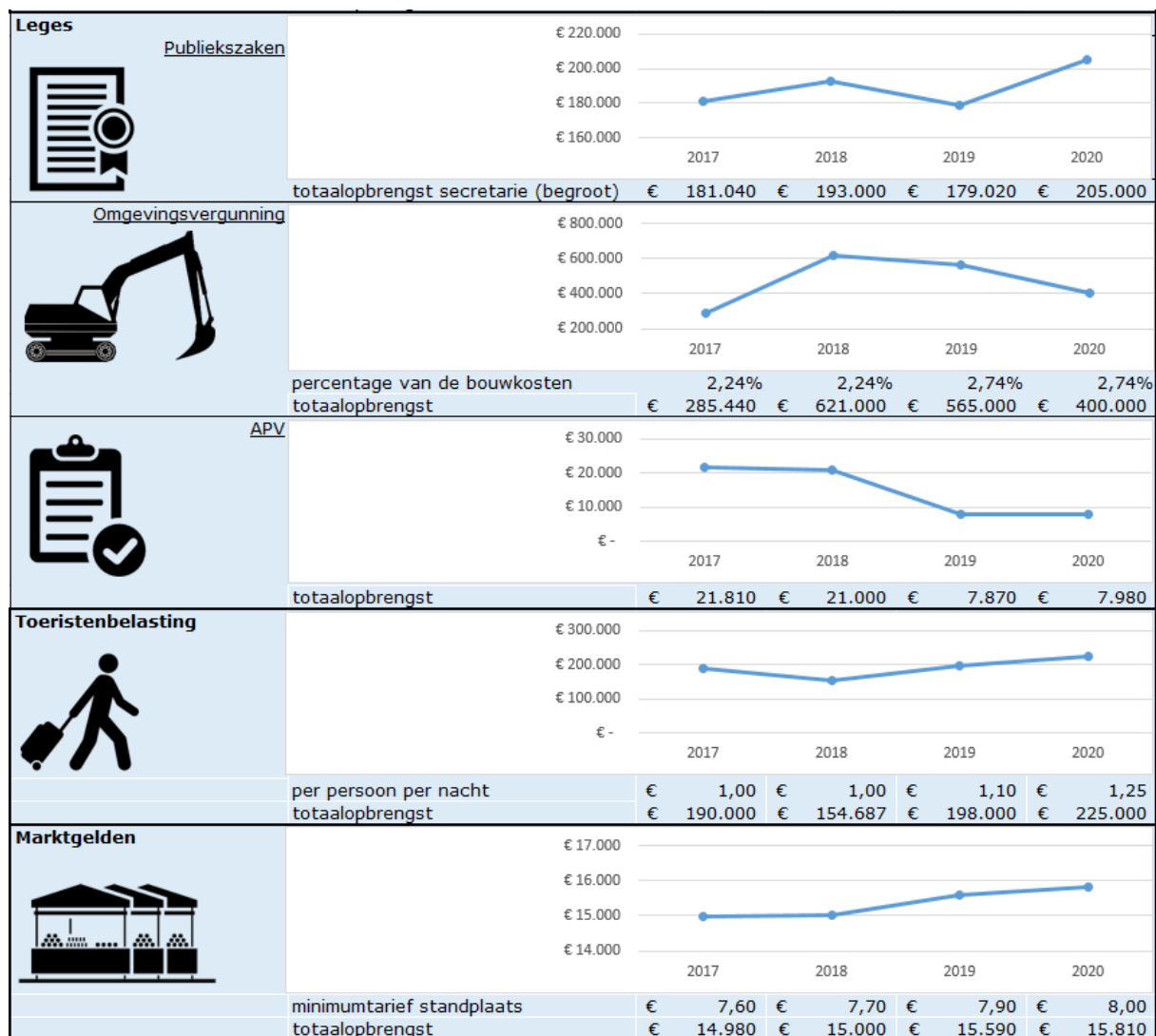
Lokale lastendruk 2020

De gemiddelde gemeentelijke lasten voor woningen en niet-woningen laten in 2019 de volgende ontwikkeling zien:

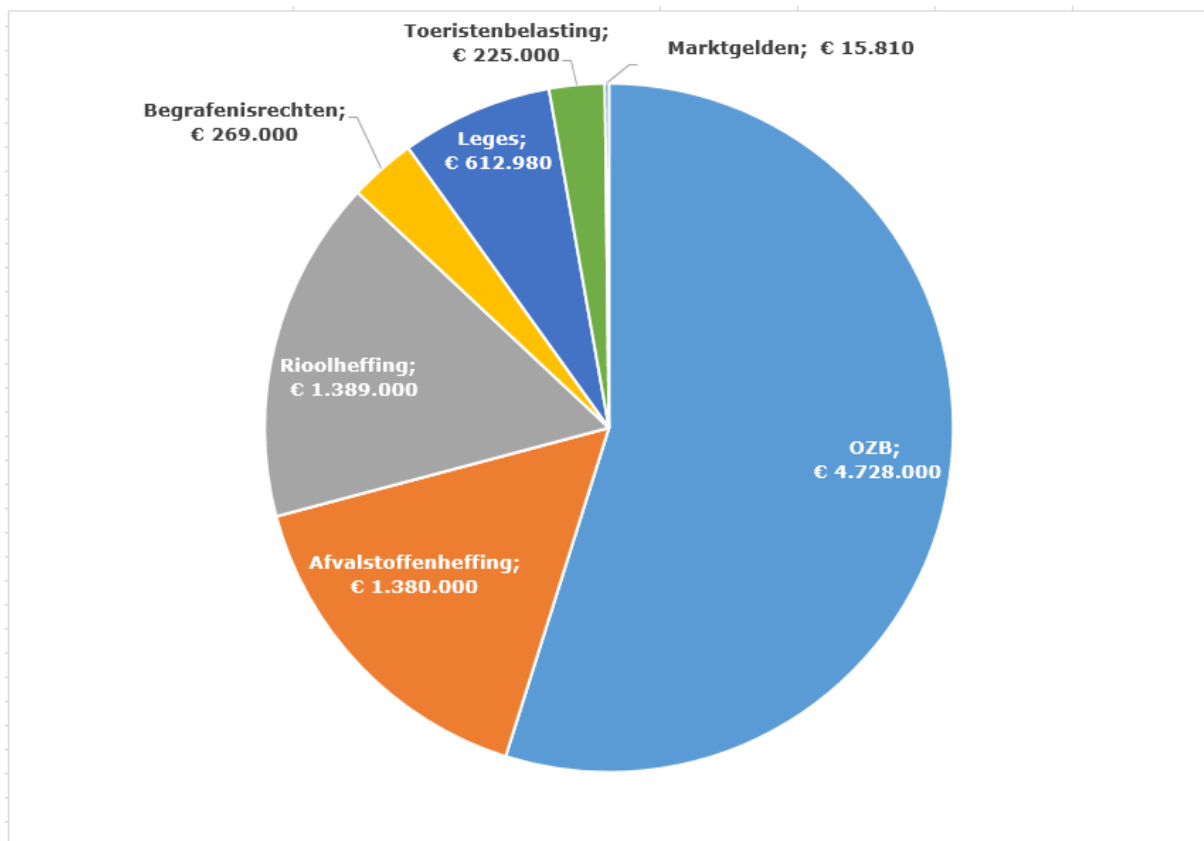
Ontwikkeling gemeentelijke lasten		2017	2018	2019	2020
Woningen, gemiddelde waarde € 250.000					
					
	- OZB eigenaar	€ 396,75	€ 394,11	€ 412,75	€ 398,25
	- Afvalstoffenheffing plus 8 ledigingen	€ 191,64	€ 191,64	€ 205,64	€ 225,64
	- Rioolheffing, normale aansluiting	€ 200,80	€ 200,80	€ 163,22	€ 163,22
	Totaal:	€ 789,19	€ 786,55	€ 781,61	€ 787,11
Niet-woningen, gemiddelde waarde € 300.000					
					
	- OZB eigenaar	€ 785,40	€ 811,21	€ 880,50	€ 894,30
	- OZB gebruiker	€ 634,20	€ 655,04	€ 658,50	€ 660,60
	- Rioolheffing, normale aansluiting	€ 200,80	€ 200,80	€ 163,22	€ 163,22
	Totaal:	€ 1.620,40	€ 1.667,06	€ 1.702,22	€ 1.718,12

Per belastingsoort laat de ontwikkeling van de tarieven en de begrote opbrengst de volgende trend zien:

Alle belastingen gemeente Heerde		2017	2018	2019	2020	
Onroerende zaakbelasting (OZB)						
		€ 4.000.000	€ 4.150.000	€ 4.650.000	€ 4.650.000	
		€ 4.500.000				
		€ 5.000.000				
		€ 3.500.000				
			2017	2018	2019	2020
eigenaar woning	% van de WOZ-waarde	0,1587%	0,1576%	0,1651%	0,1593%	
eigenaar niet-woning	% van de WOZ-waarde	0,2618%	0,2704%	0,2935%	0,2981%	
gebruiker niet-woning	% van de WOZ-waarde	0,2114%	0,2183%	0,2195%	0,2202%	
	totaalopbrengst	€ 4.139.910	€ 4.231.000	€ 4.757.000	€ 4.728.000	
Afvalstoffenheffing						
		€ 1.300.000	€ 1.275.000	€ 1.300.000	€ 1.380.000	
		€ 1.350.000				
		€ 1.400.000				
		€ 1.200.000				
			2017	2018	2019	2020
	vastrecht per huishouden	€ 117,96	€ 117,96	€ 120,84	€ 140,84	
	totaalopbrengst	€ 1.308.923	€ 1.274.084	€ 1.308.923	€ 1.380.000	
Rioolheffing						
		€ 1.500.000	€ 1.550.000	€ 1.450.000	€ 1.450.000	
		€ 2.000.000				
		€ 1.000.000				
		€ 500.000				
		€ -	2017	2018	2019	2020
	tarief normale aansluiting	€ 200,80	€ 200,80	€ 163,22	€ 163,22	
	totaalopbrengst	€ 1.662.253	€ 1.683.701	€ 1.389.000	€ 1.389.000	
Begrafenisrechten						
		€ 225.000	€ 220.000	€ 270.000	€ 270.000	
		€ 275.000				
		€ 175.000				
			2017	2018	2019	2020
		totaalopbrengst	€ 230.952	€ 219.000	€ 269.000	€ 269.000

De verhouding in opbrengst tussen de verschillende belastingen kan als volgt in beeld worden gebracht:

Toelichting op de belastingen en wijzigingen

Indexatie naar inflatie

De opbrengst van de OZB, de leges en de tarieven voor het jaar 2020 worden verhoogd met het inflatiepercentage. Het definitieve percentage is op dit moment nog onduidelijk. In onderstaande overzichten is rekening gehouden met een voorlopig inflatiepercentage van 1,5%.

Wijzigingen

Naast de inflatiecorrectie zijn ten opzichte van 2019 de volgende wijzigingen zichtbaar:

- OZB
De uitkomsten van de herwaardering voor 2020 zijn op dit moment nog niet bekend. Er is bij de vaststelling van de nieuwe OZB-tarieven dan ook nog geen rekening gehouden met een stijging of daling van de WOZ-waarden. Deze verwachte waardeontwikkeling leidt tot een correctie op de OZB-tarieven, waardoor de begrote opbrengst gelijk zal blijven.
- Begrafenisrechten
Momenteel wordt onderzocht hoe de exploitatie van de begraafplaatsen de komende jaren kostendekkend kan blijven. Er zijn op dit moment nog geen concrete wijzigingen in de systematiek - en daarmee de belastingverordening - voorzien. Het is nu nog niet duidelijk of een wijziging van de systematiek al per 2020 wordt ingevoerd.
- Toeristenbelasting
De toeristenbelasting wordt verhoogd van € 1,10 naar € 1,25 per persoon per nacht. Dit leidt tot een toename van de opbrengst.
- Leges
In de legesverordening zijn enkele technische wijzigingen doorgevoerd. Deze hebben geen gevolgen voor de tarieven en/of de begrote opbrengst.

- Overige heffingen en retributies
Andere kostendekkende tarieven betreffen vooral de begrafenisrechten. De overige heffingen en retributies vormen een marginaal onderdeel van de gemeentelijke begroting. Gemeenten mogen geen winst maken op deze leges en overige rechten. De legesverordening en de overige gemeentelijke rechten voldoen aan dit vereiste. Een kostendekkingsoverzicht wordt bij de vaststelling van de verordeningen aangeboden.

Kwijtschelding

In de gemeente Heerde is het mogelijk kwijtschelding van belastingen aan te vragen voor de afvalstoffenheffing en de onroerendezaakbelastingen. Sinds 2012 kunnen ondernemers, die op bijstandsniveau leven, eveneens kwijtschelding aanvragen voor privé-belastingsschulden.

Bij het bepalen van het recht op kwijtschelding wordt getoetst aan wettelijke bepalingen uit de Invorderingswet 1990 en de eigen beleidsregels. Sinds 2019 toetst het GBLT de kwijtscheldingsaanvragen voor de gemeente Heerde. Burgers hoeven maar één aanvraag in te dienen, waarna zowel voor het waterschap als voor de gemeente het recht op kwijtschelding wordt getoetst. De afgelopen jaren is een stijging in het aantal toegekende kwijtscheldingsverzoeken te zien, waardoor het kwijtgescholden bedrag is gestegen van circa € 24.000 in 2017 tot circa € 35.000 in 2019. In de begroting voor 2020 wordt rekening gehouden met deze trend.

Paragraaf Financiering

Paragraaf Financiering

In deze paragraaf wordt de financieringsfunctie beschreven. De belangrijkste taak hiervan is om te zorgen voor voldoende liquide middelen zodat de gemeente Heerde al haar taken kan uitvoeren. Het uitzetten en aantrekken van gelden tegen zo gunstig mogelijke tarieven hoort ook bij deze functie. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een actuele liquiditeitsprognose.

Volgens artikel 14 lid 1 van de 'Financiële verordening gemeente Heerde 2019 (incl. 1e wijziging)' houdt het college zich bij de uitvoering van deze financieringsfunctie aan de richtlijnen en kaders zoals opgenomen in de Wet fido en in het 'Treasurystatuut gemeente Heerde 2017'. Gelet op deze kaders doet het college in deze paragraaf verslag van:

- De ontwikkelingen;
- De kasgeldlimiet;
- De renterisiconorm;
- Het drempelbedrag schatkistbankieren;
- De liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte;
- De rentevisie;
- De rentekosten en -opbrengsten;
- Het renteschema.

Beleidskader

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) en de Gemeentewet zijn kaderstellend voor deze paragraaf. De Gemeentewet regelt de samenstelling, inrichting en bevoegdheid van het Gemeentebestuur. In de Wet fido staan de regels voor het financieringsbeleid voor gemeenten. De Wet hof moet ervoor zorgen dat het Nederlandse begrotingstekort beperkt blijft tot 3%.

Het gemeentelijk beleid is opgenomen in artikel 3 van het Treasurystatuut. Hierin staan de volgende doelstellingen beschreven:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-) resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasurystatuut.

Liquiditeitsontwikkeling begrotingsjaar

Voor de komende jaren is het financieringstekort afgedekt met (toekomstige) langlopende geldleningen; in totaliteit is er voor €26 miljoen aangetrokken. Hiervoor is gekozen omdat het mogelijk was om deze leningen tegen een zeer laag rentepercentage (bijna nul of zelfs negatief) af te sluiten, waardoor forse rentebesparingen konden worden ingeboekt.

De nieuwe BBV-richtlijnen dwingen een realistische renteraming af. Wanneer de werkelijke rentelasten meer dan 25% afwijken van de geraamde rentelasten dan is het

verplicht om de taakvelden hiervoor te corrigeren.

Kasgeldlimiet

De rente onzekerheid voor de korte termijn wordt uitgedrukt in de kasgeldlimiet. Voor 2020 bedraagt deze limiet €3.900.000,- (8,5% van het begrotingstotaal). Het is niet toegestaan om voor langere tijd (> 3 achtereenvolgende kwartalen) deze limiet te overschrijden door 'rood' te staan of dit tekort af te dekken met kort vreemd geld (< 1 jaar). De oplossing is dan om een langlopende lening (> 1 jaar) af te sluiten (consolideren). Wanneer het overschrijden van de kasgeldlimiet van tijdelijke aard is dan mag van bovenstaande regel worden afgeweken mits de toezichthouder van de provincie hiervoor goedkeuring verleend. Gelet op het verwachte financieringstekort voor 2020 zal de kasgeldlimiet niet, of pas aan het eind van het jaar, worden overschreden.

Renterisiconorm

De rente onzekerheid voor de lange termijn wordt uitgedrukt in de renterisiconorm. Het percentage voor de renterisiconorm is vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Spreiding van de looptijd van de leningen en/of leningen afsluiten waarbij jaarlijks wordt afgelost verkleinen de kans op een overschrijding van de renterisiconorm.

	Renterisiconorm	2020	2021	2022	2023
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	6.820.000	6.820.000	8.420.000	8.420.000
3	Renterisico (1+2)	6.820.000	6.820.000	8.420.000	8.420.000
4	Renterisiconorm	9.078.800	9.216.600	9.145.000	9.252.400
5a	Ruimte onder de renterisiconorm	2.258.800	2.396.600	725.000	832.400
5b	Overschrijding van de renterisiconorm	0	0	0	0
	Berekening renterisiconorm				
4a	Begrotingstotaal	45.394.000	46.083.000	45.725.000	46.262.000
4b	Percentage regeling	20	20	20	20
4	Renterisiconorm (4a*4b/100)	9.078.800	9.216.600	9.145.000	9.252.400

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de renterisiconorm de komende jaren niet wordt overschreden.

De verwachte hoogte van de schulden (totaal en per inwoner) voor de periode 2020-2023 is in onderstaand overzicht weergegeven.

	2020	2021	2022	2023
Langlopende leningen	49.575.000	42.755.000	51.935.000	43.515.000
Financieringsbehoefte	0	0	0	0
Totale verwachte schuld	49.575.000	42.755.000	51.935.000	43.515.000
Totale verwachte schuld gecorrigeerd met uitstaande gelden	42.104.000	41.320.000	39.578.000	38.828.000
Totale verwachte schuld per inwoner	2.270	2.228	2.134	2.093

Liquiditeitsprognose, banken en leningen

Jaarlijks wordt er een liquiditeitsprognose opgesteld. Deze prognose geeft een inschatting van de in- en uitstroom van liquide middelen (cashflow). Het is een belangrijk hulpmiddel voor het eventueel aantrekken en uitzetten van gelden (financieringsbehoefte).

De gemeente Heerde heeft met drie banken een relatie. De BNG (Bank voor Nederlandse Gemeenten) is de huisbank. Daarnaast heeft de gemeente een rekening bij de Rabobank. Het gebruik van contante geldmiddelen is beperkt tot de legeskas bij Burgerzaken. Het saldo van de 10 langlopende geldleningen die de gemeente Heerde heeft afgesloten is per 1 januari 2020 €49.575.000,-. Op deze leningen wordt jaarlijks lineair afgelost. Het gemiddelde rentepercentage van deze leningen bedraagt 1,31%.

Rentevisie en -kosten

Rentevisie kan kortweg worden omschreven als de toekomstverwachting over de renteontwikkeling, zowel op de geldmarkt (< 1 jaar) - als op de kapitaalmarkt (> 1 jaar). Hoe verder deze periode in de toekomst ligt, hoe moeilijker het is om hierover een voorspelling te doen. De verwachting is dat de rente de komende periode nog steeds heel laag blijft maar uiteindelijk licht zal gaan stijgen.

Gemeenten (en ook de gemeente Heerde), hebben regelmatig behoefte aan geld. Dit houdt verband met de voor de gemeenten geldende financiële richtlijnen waarbij de lasten van de investeringsuitgaven worden gespreid over de jaren waarin de investering wordt afgeschreven. De geldstroom heeft hierdoor pieken en dalen terwijl de exploitatie veel gelijkmatiger verloopt. Hierdoor is het noodzakelijk om investeringen te financieren (=er geldmiddelen voor ter beschikking te krijgen). Daarnaast is er vaak een financieringsbehoefte omdat er een tekort ontstaat in de rekening van baten en lasten, bijvoorbeeld doordat de lopende inkomsten achterblijven bij de uitgaven. Om in de financieringsbehoefte te voorzien kunnen er interne financieringsmiddelen (reserves) en externe financieringsmiddelen (leningen/rekening-courant krediet) worden ingezet. Door het inzetten van externe financieringsmiddelen (vreemd vermogen) ontstaan er rentekosten.

De rentekosten over het lang vreemd vermogen worden voor 2020 geraamd op €649.100,-. Als gevolg van de aangetrokken langlopende leningen is er voor de komende jaren geen financieringstekort; dit tekort is met deze leningen afgedekt.

Naast rentekosten ontstaan er ook rente- en dividendopbrengsten door het uitlenen of beleggen van gelden. Op 1 januari 2020 is geraamd dat er in totaliteit €818.800,- aan gelden is uitgezet. Hiervan heeft €762.500,- betrekking op leningen (geraamde renteopbrengst €43.100,-). Het restant ad. €56.300,- zijn beleggingen. Hiervan is de geraamde dividendopbrengst €176.000,-.

Als gevolg van het schatkistbankieren, kunnen eventuele overtollige gelden niet meer worden uitgezet; deze vloeien terug in de schatkist.

Renteschema

Conform de nieuwe BBV-richtlijnen is onderstaand renteschema opgenomen. Dit schema geeft inzicht in de geraamde rentekosten van de gemeente Heerde en de toerekening ervan. Bij de jaarrekening 2020 worden de werkelijke rentekosten (e) en het renteresultaat (f) toegevoegd.

Renteschema 2020			
a1.	Rentelasten over het lang vreemd vermogen		€ 649.149
a2.	Rentelasten over het financieringstekort (2,00%)		€ -
b.	Externe rentebaten		
	Totaal door te rekenen externe rente		€ 649.149
c1.	Rentelasten doorberekend aan Grondexploitatie	€ -45.235	
c2.	Rentelasten van projectfinanciering	€ -	
			€ -45.235
	Door te rekenen externe rente aan de programma's (taakvelden)		€ 603.914
d1.	Rente over eigen vermogen	€ -	
d2.	Rente over voorzieningen	€ -	
	Door te rekenen interne rente aan de programma's (taakvelden)		€ -
	Totaal door te rekenen rente aan de programma's (taakvelden)		€ 603.914
e.	Toegerekende rente aan de programma's (taakvelden) (renteomslag)		€ 875.025
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		€ -271.111

Paragraaf Bedrijfsvoering

Paragraaf Bedrijfsvoering

Deze paragraaf omvat de visie op de gemeentelijke bedrijfsvoering. Omdat bedrijfsvoering tot de verantwoordelijkheid van het college behoort en veelal opgedragen is aan de ambtelijke organisatie, beperkt deze paragraaf zich tot de hoofdlijnen.

Beleidskader

De verplichte paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De gemeente Heerde probeert om, binnen de mogelijkheden van een kleine gemeente, de meest recente inzichten en werkwijzen op het gebied van planning & control, personeelsbeleid en informatievoorziening te volgen.

Management en organisatie

Het werken aan een beweging richting een 'omgevingsbewuste en ondernemende organisatie' is een aanhoudend proces. Immers, de samenleving verandert continue waardoor een gemeentelijke organisatie zich daarop voortdurend dient aan te passen. Daarbij gaat het o.a. om werkmethoden, procesinrichting, houding en gedrag om onze dienstverlening optimaal te houden. Een andere belangrijke constatering is dat gemeenten in toenemende mate financieel afhankelijk zijn van rijksmiddelen en gedrag van verbonden partijen. Individuele gemeenten hebben hierop nauwelijks (rijk) dan wel beperkt (verbonden partijen) invloed. Om desondanks financiële verrassingen te voorkomen, vraagt dit van de ambtelijke organisatie om een adequate monitoring van deze gemeentelijke uitgaven en inkomsten.

Tot slot worden de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt genoemd. Door het aantrekken van de economie ontstaat meer mobiliteit op de arbeidsmarkt. Dit wordt nog een versterkt doordat landelijk sprake is van een toenemende scheve demografische verhouding (meer uitstroom dan instroom). Dit betekent dat onze organisatie voor de uitdaging staat hoe ze als kleine organisatie voldoende aantrekkelijk en inspirerend blijft zodat ze voldoende kwalitatief kan behouden resp. weet te werven. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een directieplan waarin op programmatische wijze wordt gewerkt aan vier thema's te weten:

1. We blijven onze dienstverlening (bejegening en proces) verbeteren zodanig dat de directe dienstverlening op het gemiddeld landelijk kwaliteitsniveau gehandhaafd blijft.
2. We binden en boeien medewerkers: we houden, werven, ontwikkelen en laten medewerkers gaan zodanig dat de juiste medewerkers op de juiste plekken zitten.
3. De financiële bedrijfsvoering is in control zodanig dat die juist, volledig, tijdig en rechtmatig is.
4. We zijn een professionele, lerende organisatie zodanig dat iedereen weet welke inzet en resultaten van haar/hem verwacht worden.

Kengetal: Aantal leidinggevenden per 100 medewerkers

Heerde	: 4,0 (8 leidinggevenden)
< 20.000 inwoners	: 6,7 (13 leidinggevenden)
Alle gemeenten	: 6,1 (12 leidinggevenden)

Planning en control

Inzicht in de overheadkosten

Kosten die niet rechtstreeks verband houden met het primaire proces worden apart in de

begroting opgenomen onder de noemer 'Overhead'. Voorbeelden van deze kosten zijn: huisvestingskosten (gemeentehuis, -kantoor, -werf), facilitaire kosten, kosten van P&O, automatiseringskosten, MT en ondersteunende afdelingen. Kostendeekkende exploitaties, grexen etc. worden verhoogd met een opslagpercentage voor deze overhead. Dit opslagpercentage wordt extracomptabel bepaald. De berekeningsmethodiek hiervan is vastgelegd in de financiële verordening.

Voor 2020 is het normale overheadpercentage vastgesteld op 54,23 % (van het totaal van de apparaatskosten). Voor de kostendeekkende exploitaties 'Riolering en Reiniging' wordt een percentage van 34,08 % gehanteerd; voor de kostendeekkende exploitatie 'Begraven' geldt een overheadpercentage van 25,63 %.

Voor 2020 gelden de volgende uurtarieven voor de afdelingen (exclusief overhead):

	2020	2019
Management	€ 77,34	€ 74,92
Bestuursondersteuning en -adviesing	€ 48,57	€ 47,20
Bedrijfsondersteuning en -adviesing	€ 46,58	€ 48,43
Dienstverlening en informatiebeheer	€ 47,62	€ 45,10
Realisatie, onderhoud en beheer	€ 43,34	€ 41,29
Ruimte, ondernemen en wonen	€ 49,82	€ 51,22
Sociaal maatschappelijke verbinding	€ 62,35	€ 55,03

Beleidsindicatoren en kengetallen

Bij de desbetreffende programma's zijn beleidsindicatoren en kengetallen opgenomen. Deze informatie komt grotendeels van de website 'Waarstaatjegemeente.nl' en geeft tevens een vergelijk met de 'gemiddelde gemeente'. Iedere gemeente is verplicht om deze informatie in de begroting op te nemen zodat een onderling vergelijk mogelijk wordt.

Taakvelden i.p.v. Functies

De budgetten zijn onderverdeeld in taakvelden en vervangen daarmee de IV-3 functies. Uitgangspunten voor deze taakvelden zijn herkenbaarheid, aansluiting op de gemeentelijke praktijk en relevantie voor beleidssturing. In deze begroting is een aparte bijlage opgenomen met alle taakvelden en de daarbij behorende budgetten.

Meerjarenbalans op begrotingsbasis

Voor het bepalen van de financiële kengetallen (schuldquote/solvabiliteitsratio) en het EMU-saldo is er een 6-jarige Meerjarenbalans in de begroting toegevoegd (t-2 t/m t+3).

Gewijzigde rentetoerekening

Tenslotte zijn de regels voor de rentetoerekening aangescherpt. Rente die verband houdt met een taakveld moet hieraan zichtbaar worden toegerekend (voorheen maakte de rentecomponent onderdeel uit van de kapitaallasten). De berekende rentevergoeding over het eigen vermogen mag niet hoger zijn dan het gewogen rentepercentage van de langlopende- en kortlopende leningen. De gemeente Heerde heeft het advies van de commissie BBV overgenomen om geen rente meer toe te voegen aan het eigen vermogen. Hiermee behoren de 'geblokkeerde reserves' tot het verleden.

Personeelsbeleid

De ontwikkelingen in de samenleving vragen om een andere rol van de gemeente en haar medewerkers. Er is sprake van ontgroening en vergrijzing. De ambitie van de organisatie vraagt een andere rol van medewerkers. Het goed ondersteunen en faciliteren van de veranderende rol van medewerkers is belangrijk. Daarnaast worden P&O-instrumenten hierop voortdurend geactualiseerd (o.a. HR-visie, strategische personeelsplanning, vitaliteitsbeleid en opleidingsbeleid).

Formatie 2020: 139,52 FTE, inclusief griffie (peildatum 1-1-2019). In 2018 was de formatie 138,58 FTE. Het A+O fonds van de VNG monitort jaarlijks de personele ontwikkelingen van gemeenten. Op basis van deze personeelsmonitor 2018 bedraagt het aantal FTE voor Heerde 7,0 FTE per 1.000 inwoners. De gemiddelde formatie per 1.000 inwoners bij gemeenten < 20.000 inwoners was in 2018 8,4 FTE (oftewel 156 FTE). Voor alle gemeenten was dit 8,3 FTE per 1.000 inwoners (oftewel 154 FTE).

Inkoop en aanbesteding

Onze inkooporganisatie in H2O-verband zet zich in op de rechtmatig, doelmatig en doeltreffende inkooptrajecten aan de hand van de volgende pijlers: inkoopmanagement, personeel, inkoopbeleid en -doelen, systemen en procedures, inkoopprocessen en inkoopresultaten.

De inkoopkalender wordt jaarlijks in overleg met management en decentrale inkopers geactualiseerd. Het overzicht dat hierdoor ontstaat biedt:

- Een kader om te kijken waar inkoop samenwerking binnen H2O/ISNV of ander samenwerkingsverband mogelijk is om zodoende kennis en kosten te delen;
- De mogelijkheid om aan te geven welke vorm van inkoopbegeleiding (advies, inkoopcoördinatie of begeleiding gehele inkooptraject) gewenst is zodat de juiste capaciteit en kwaliteit van InkoopH2O beschikbaar is;
- Inzicht in waar extra kansen liggen om beleidsdoelstellingen (social return, duurzaamheid, lokaal/MKB), naast de toepassing van de criteria zoals vastgelegd in het inkoopbeleid dat door de colleges van de H2O gemeenten is vastgesteld, in te vullen;
- Een overzicht van een aantal complexe en/of Europese H2O aanbestedingen waarbij de inkooporganisatie is betrokken;
- Verbijzonderde interne controle – Hattem en Oldebroek (Europees, afgerond);
- Omgevingsvisie – Hattem en Heerde (meervoudig onderhands, afronding);
- Planschadeadviesdiensten – Heerde, Oldebroek en Nunspeet, met optie Hattem en Elburg (meervoudig onderhands, afgerond);
- Project binnenstad – Hattem (loopt);
- M2A Datadistributie (afgerond);
- M2A Burgerzaken (afgerond);
- M2A Integrale bedrijfsvoering;
- M2A Sociaal domein;
- M2A Domeinen BAG/Kadaster/NHR/ WKbp, Geo en Belastingen.

We onderzoeken op welke wijze de inkooporganisatie georganiseerd kan worden zodat inkooptrajecten efficiënter en effectiever doorlopen kunnen worden. Dit om uiteindelijk de kwaliteit van het totale inkoopproces te verbeteren en daarmee met de uitkomst een bijdrage te leveren aan de organisatie- en inkoopbeleidsdoelstellingen van de gemeenten binnen de wettelijke kaders.

Sinds 1 juli 2017 is digitaal aanbesteden verplicht voor Europese aanbestedingen. Omdat we de voordelen van digitaal aanbesteden zien, zetten we ook specifiek in op de

digitalisering van meervoudig onderhandse aanbestedingen. Digitaal aanbesteden betekent een lastenverlichting voor zowel de leverancier als de aanbestedende dienst en bevordering van de transparantie van een aanbesteding. Dit sluit aan bij de doelstellingen van ons inkoopbeleid. Ook zetten we in op het gebruik van het tenderstartformulier, bedoeld om bij een inkoopbehoefte melding te doen en te checken of de inkoopbehoefte aan de wet- en regelgeving en het gemeentelijke inkoopbeleid voldoet. We hebben een projectvoorstel in voorbereiding voor de contractmodule met het voorstel om een aantal scenario's te onderzoeken.

Informatievoorziening

Verdergaande digitalisering en noodzaak tot het inrichten van efficiënte verwerkingsprocessen doen een groot beroep op het niveau van automatisering en informatisering. De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek werken al een aantal jaren samen op deze gebieden. De samenwerking op het gebied van automatisering heeft vorm gekregen als Gemeenschappelijke Regeling (GR) - Bedrijfsvoeringsorganisatie. De samenwerking op het gebied van informatisering is vormgegeven in het gesloten CIO-convenant met de H2O gemeenten. Een gemeenschappelijke visie op samenwerking informatievoorziening H2O is onlangs vastgesteld. De formalisatie van de samenwerking heeft ook zijn weerslag in de begroting. Automatiserings- en informatiseringskosten zijn voortaan gescheiden. De in de begroting gehanteerde cijfers zijn geactualiseerd op basis van de laatste inzichten en ontwikkelingen (=realistisch ramen).

Er loopt een aantal projecten die een complete vernieuwing van de toepassingen die de gemeente gebruikt om haar diensten te kunnen leveren en aan haar wettelijke taken te voldoen als resultaat hebben. Dit zijn onder andere het project M2A (Modernisering Applicatie Architectuur), zaakgericht werken en het digitaal stelsel omgevingswet (DSO). Een belangrijke verandering die hiermee bereikt wordt is dat de gegevens straks niet alleen binnen de muren van de gemeente beschikbaar zijn maar ook steeds meer naar buiten gepresenteerd worden. Dit vraagt veel meer van de toepassingen en vooral de connectie tussen deze toepassingen dan in het verleden het geval was. Dit zal nu en in de toekomst zeker ook een kostenstijging met zich meebrengen. Omdat de ontwikkelingen snel gaan is nog geen goede inschatting van de stijging te geven en is slechts een klein bedrag meegenomen in de voorliggende begroting. Op basis van visievorming wordt de benodigde ondersteuning voor de toekomst komend jaar verder uitgewerkt.

Gezien de omvang van de projecten legt de uitvoering ervan een groot beslag op de verandercapaciteit van de organisatie maar is nodig om rechtmatig een toekomstbestendige digitalisering neer te zetten. In de begroting is conform afspraak met de Raad geen rekening gehouden met de eventuele inzet/kosten van extern personeel voor M2A. Indien deze inzet onvermijdelijk blijkt zal dit achteraf verantwoord worden. In de trend van toenemende digitalisering is het zorgvuldig en veilig omgaan met informatie en gegevens van inwoners en organisaties van groot belang. Daarom is er een aparte hoofdstuk Informatiebeveiliging en privacy opgenomen.

Informatiebeveiliging en privacy

Vanuit de in 2018 van kracht geworden Europese privacy verordening (AVG) zijn alle overheidsorganisaties onder andere verplicht een register van verwerkingen op te stellen en een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aan te stellen. De FG is verantwoordelijk voor het toezicht houden op de naleving van de privacywetten en -regels, het inventariseren en bijhouden van gegevensverwerkingen en het afhandelen van vragen en klachten van mensen binnen en buiten de organisatie. Daarnaast kan de FG ondersteunen bij het ontwikkelen van interne regelingen, het adviseren over privacy op maat én het leveren van input bij het opstellen of aanpassen van gedragscodes. De uitvoering van het beleid en het in kaart brengen van de specifieke risico's en maatregelen binnen een uitvoeringsproces ligt in de organisatie. Hiervoor krijgen bepaalde medewerkers een extra rol namelijk die van Privacy officer. Vanuit deze rol kunnen laagdrempelig vragen beantwoord worden: mogen we deze gegevens delen en

hoe doen we dit veilig. Aan welke regels dienen we ons te houden? Welke maatregelen moeten we de externe partij opleggen?

De Chief Information Security Officer (CISO) is dé spin in het web als het gaat om de beveiliging van informatie binnen de gemeente. Hij is verantwoordelijk voor het implementeren van, en toezicht houden op het informatiebeveiligingsbeleid binnen de gemeente. De CISO heeft een centrale rol in het beheren van alle processen die daarmee te maken hebben en moet daarbij voldoen aan de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten); een set van organisatorische en technische beveiligingsmaatregelen die geïmplementeerd en beheerd dient te worden.

Zicht hebben op de verwerking van persoonsgegevens is een belangrijke voorwaarde voor het uitoefenen van effectief toezicht. Een inventarisatie van de verwerkingsprocessen en de gegevensstromen binnen de gemeente is hiervoor onmisbaar.

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) heeft als doel om de auditlast te verminderen en het verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid efficiënt en effectief in te richten en te implementeren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de Planning & Control-cyclus. De oude audits zijn vervangen door deze nieuwe manier van verantwoorden. Om de informatiebeveiliging te verantwoorden en vast te leggen kan er gebruik gemaakt worden van een Information Security Management System (ISMS). Een ISMS is ondersteunend aan de doelstelling om informatieveiligheid over een langere periode op een steeds hoger niveau uit te voeren. In 2019 zal een set van maatregelen doorgevoerd worden zodat met de ENSIA aangetoond kan worden dat de gemeente Heerde grote waarde hecht aan de informatieveiligheid.

Kern van informatieveiligheid is los van alle denkbare maatregelen vooral een zaak van bewustwording en het gedrag van alle ambtenaren, collegeleden en raadsleden die met data van de gemeente werken.

Begrotingsparagraaf

Geprognosticeerde balans

Activa	R2018	B2019	B2020	B2021	B2022	B2023
Vaste activa						
Materiële vaste activa	58.413.618	66.765.926	66.005.854	66.503.654	65.559.922	64.667.700
Financiële vaste activa	2.988.889	2.800.918	2.617.591	2.431.830	2.245.932	2.059.896
Totaal vaste activa	61.402.507	69.566.844	68.623.445	68.935.484	67.805.854	66.727.596
Vlottende activa						
Voorraden	4.764.373	6.336.263	2.899.672	2.103.455	1.457.913	1.157.372
Uitzettingen <1 jaar	13.141.708	13.595.458	14.138.775	7.961.853	16.809.587	8.752.106
Liquide middelen	272.192	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
Overlopende activa	2.452.596	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Totaal vlottende activa	20.630.869	22.081.721	19.188.447	12.215.308	20.417.500	12.059.478
Totaal generaal	82.033.376	91.648.565	87.811.892	81.150.792	88.223.354	78.787.074

Passiva	R2018	B2019	B2020	B2021	B2022	B2023
Vaste passiva						
Eigen vermogen	22.498.862	22.957.778	22.666.781	23.261.563	22.883.586	22.016.569
Voorzieningen	6.340.603	6.560.061	6.540.111	6.104.229	5.974.768	5.825.505
Vaste schulden > 1 jaar	37.695.000	46.280.726	42.755.000	35.935.000	43.515.000	35.095.000
Totaal vaste passiva	66.534.465	75.798.565	71.961.892	65.300.792	72.373.354	62.937.074
Vlottende passiva						
Vlottende schulden < 1 jaar	12.193.273	13.350.000	12.600.000	12.600.000	12.600.000	12.600.000
Overlopende passiva	3.305.638	2.500.000	3.250.000	3.250.000	3.250.000	3.250.000
Totaal vlottende passiva	15.498.911	15.850.000	15.850.000	15.850.000	15.850.000	15.850.000
Totaal generaal	82.033.376	91.648.565	87.811.892	81.150.792	88.223.354	78.787.074

Bijlagen programmabegroting

Bijlagen

Bijlage 1a. Ombuigingsmaatregelen 2019-2022 (oorspronkelijke versie)

		2019	2020	2021	2022
	Bestuur en Financiën				
1	Openingstijden gemeentekantoor	16.500	16.500	16.500	16.500
2	Mediation en juridisch advies	15.000	15.000	15.000	15.000
3	Afschrijving De Heerd en De Rhijnsberg	80.000	80.000	80.000	80.000
4	Hondenbelasting	60.000	60.000	60.000	60.000
5	Toeristenbelasting	90.000	90.000	90.000	90.000
		261.500	261.500	261.500	261.500
	Ruimte				
6	Leges WABO	75.000	75.000	75.000	75.000
7	Tarieven riolering verlagen/tarieven OZB verhogen	300.000	300.000	300.000	300.000
8	Verkoop gemeentelijke gronden	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
9	Beheerplan Openbaar Groen	11.000	11.000	11.000	11.000
10	Kadaster en Landmeten	2.400	2.400	2.400	2.400
11	Beheerplan Wegen en Veges	4.000	4.000	4.000	4.000
12	Beheerplan Water verwerkingskosten	10.000	10.000	10.000	10.000
13	Beheerplan Wegen verwerkingskosten	10.000	10.000	10.000	10.000
14	Beheerplan Wegen weginspectie	5.500	5.500	5.500	5.500
15	Voormalige zoutloods Zwarteweg	27.086	27.086	27.086	27.086
		444.986	444.986	444.986	444.986
	Samenleving				
16	Investeren en doorontwikkelen toegang sociaal domein	-100.000	137.500	137.500	137.500
17	Algemene voorziening schoon en leefbaar huis		180.000	180.000	180.000
18	Algemene voorziening regioondersteuning (AVR)	115.000	165.000	165.000	165.000
19	Woningaanpassingen	25.000	50.000	50.000	50.000
20	Specialistische GGZ kennis in het CJG	-35.000	100.000	100.000	200.000
21	Onderzoek naar sluiting consultatiebureau Wapenveld	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
22	Inzet op activerings- en participatiekandidaten	-43.200	-43.200	166.800	166.800
23	Bijraming WSW-budget		57.513	47.873	47.022
24	Subsidie tafeltje dekje		11.000	11.000	16.000
25	Mantelzorgcompliment	20.500	20.500	20.500	20.500
26	Subsidies < € 1.000,-		5.000	5.000	5.000
27	Cultuurplein en bibliotheek			100.000	100.000
		-17.700	683.313	983.673	1.087.822
	Overhead				
28	Taakstellende bezuiniging	300.000	300.000	300.000	300.000
	Totaal	988.786	1.689.799	1.990.159	2.094.308

Bijlage 1b: Ombuigingsmaatregelen 2019-2022 (geactualiseerde versie)

	2019	2020	2021	2022	
Bestuur en Financiën					
1	Openingsstijden gemeentekantoor	16.500	16.500	16.500	16.500
2	Mediation en juridisch advies	15.000	15.000	15.000	15.000
3	Afschrijving De Heerd en De Rhijnsberg	80.000	80.000	80.000	80.000
4	Hondenbelasting (wordt van afgezien; amendement 2019-09)	0	0	0	0
5	Toeristenbelasting (gefaseerd verhoogd met 0,10 voor 2019; € 0,25 voor 2020 en 2021 en € 0,50 voor 2022 e.v.)	18.000	45.000	45.000	90.000
		129.500	156.500	156.500	201.500
Ruimte					
6	Leges WABO	75.000	75.000	75.000	75.000
7	Tarieven riolering verlagen/tarieven OZB verhogen	300.000	300.000	300.000	300.000
8	Verkoop gemeentelijke gronden	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
9	Beheerplan Openbaar Groen	11.000	11.000	11.000	11.000
10	Kadaster en Landmeten	2.400	2.400	2.400	2.400
11	Beheerplan Wegen en Vegen	4.000	4.000	4.000	4.000
12	Beheerplan Water verwerkingskosten	10.000	10.000	10.000	10.000
13	Beheerplan Wegen verwerkingskosten	10.000	10.000	10.000	10.000
14	Beheerplan Wegen weginspectie	5.500	5.500	5.500	5.500
15	Voormalige zoutloods Zwarteweg	27.086	27.086	27.086	27.086
		444.986	444.986	444.986	444.986
Samenleving					
16	Investeren en doorontwikkelen toegang sociaal domein	-100.000	137.500	137.500	137.500
17	Algemene voorziening schoon en leefbaar huis		180.000	180.000	180.000
18	Algemene voorziening regioondersteuning (AVR)	115.000	165.000	165.000	165.000
19	Woningaanpassingen	25.000	50.000	50.000	50.000
20	Specialistische GGZ kennis in het CJG	-35.000	100.000	100.000	200.000
21	Onderzoek naar sluiting consultatiebureau Wapenveld	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
22	Inzet op activerings- en participatiekandidaten	-43.200	-43.200	166.800	166.800
23	Bijraming WSW-budget		57.513	47.873	47.022
24	Subsidie tafeltje dekje		11.000	11.000	16.000
25	Mantelzorgcompliment	20.500	20.500	20.500	20.500
26	Subsidies < € 1.000,- (niet overgenomen; burgerparticipatie)		0	0	0
27	Cultuursector (gesplitst; burgerparticipatie)			50.000	50.000
28	Programma Sociaal Maatschappelijk (gesplitst; burgerparticipatie)			50.000	50.000
		-17.700	678.313	978.673	1.082.822
Overhead					
28	Taakstellende bezuiniging	300.000	300.000	300.000	300.000
		856.786	1.579.799	1.880.159	2.029.308

Bijlage 2. Overzicht taakvelden

Bestuur		
0.1	Bestuur	1.215.726
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	1.097.012
7.4	Milieubeheer	7.472
0.10	Mutaties reserves	40.000
1.2	Openbare orde en Veiligheid	290.423
0.4	Overhead	20.700
8.3	Wonen en bouwen	181.178
		2.852.511

Bedrijfsvoering		
0.1	Bestuur	73.410

0.2	Burgerzaken	196.187
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	15.169
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-254.618
5.4	Musea	93.581
0.10	Mutaties reserves	776.841
1.2	Openbare orde en Veiligheid	11.870
0.8	Overige baten en lasten	12.405
		<u>924.845</u>

Ruimte, Ondernemen en Wonen		
7.3	Afval	-302.995
3.3	Bedrijfsloket en - regelingen	-15.810
7.5	Begraafplaatsen	-87.933
3.1	Economische ontwikkeling	331.545
3.4	Economische promotie	344.802
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	22.757
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	26.905
7.4	Milieubeheer	406.498
0.10	Mutaties reserves	-543.384
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.242.942
7.2	Riolering	-243.526
8.1	Ruimtelijke ordening	439.132
5.2	Sportaccommodaties	307.937
2.1	Verkeer en vervoer	2.508.873
0.3	Wonen en bouwen	420.059
		<u>4.857.802</u>

Sociaal Maatschappelijk		
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	-51.780
6.4	Begeleide participatie	2.696.583
5.5	Cultureel erfgoed	63.405
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	278.985
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	158.710
6.3	Inkomensregelingen	1.225.596
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	6.871.689
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	668.851
5.6	Media	279.369
0.10	Mutaties reserves	93.302
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	797.824
4.2	Onderwijshuisvesting	731.625
4.1	Openbaar basisonderwijs	103.855
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.100
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.016.140
5.2	Sportaccommodaties	315.728
5.1	Sportbeleid en activering	243.033
7.1	Volksgezondheid	631.071

6.2	Wijkteams	1.526.190
8.3	Wonen en bouwen	9.344
		<u>18.664.620</u>

Overhead		
0.4	Overhead	6.840.360
		<u>6.840.360</u>

Algemene dekkingsmiddelen		
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	-27.948.771
0.64	Belastingen overig	-1.052.140
3.4	Economische promotie	-225.000
0.62	OZB niet woningen	-1.250.625
0.61	OZB woningen	-3.364.249
0.5	Treasury	-349.353
		<u>-34.190.138</u>

Onvoorzien		
0.8	Overige baten en lasten	50.000
		<u>50.000</u>

Bijlage 3: Emu-saldo

Centraal Bureau voor de Statistiek
www.cbs.nl/kredo

Vragenlijst

Berekening EMU-saldo
 Gemeente Heerde (0246)

Algemene gegevens:	
Overheidslaag:	Gemeente
Berichtgevernaam:	Heerde
Berichtgevenummer:	0246
Jaar:	2020
Naam contactpersoon:	E.J. Sluiter
Telefoon:	0578-699.494
E-mail:	e.j.sluiter@heerde.nl
Bestandsnaam:	EMU200060246.XLS

Omschrijving	2019	2020	2021
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2019, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2020	Volgens meerjarenraming in begroting 2020
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	958	521	668

2. Mutatie (im)materiële vaste activa	8.352	-760	498
3. Mutatie voorzieningen	219	-20	-436
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	1.572	-3.437	-796
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo	-8.747	4.698	530

Ruimte voor uw toelichting	
2. mutatie MVA 2019 wordt beïnvloed door een verschil in jaarrekeningcijfers en begrotingscijfers.	
4. mutatie voorraden wordt beïnvloed door de grondverkoop in de grondexploitatie	

Bijlage 4: Afkortingenlijst

a.s.	= aanstaande
AED	= Automatische externe defibrillator
AmvB	= Algemene maatregel van Bestuur
AMW	= Algemeen Maatschappelijk Werk
AOV-er	= Ambtenaar Openbare Veiligheid
APV	= Algemeen Plaatselijke Verordening
Arbo	= Arbeidsomstandigheden
AU	= Algemene Uitkering
AWBZ	= Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	= Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BB	= Bijzonder Bijstand
BBO	= Bijzonder Basis Onderwijs
BBV	= Besluit Begroting en Verantwoording

Bbz = Besluit bijstandverlening zelfstandigen
Begr.wijz. = begrotingswijziging
BGT = Basiskaart Grootschalige Topografie
BJZ = Bureau Jeugdzorg
BNG = Bank Nederlandse Gemeenten
Bofv = Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen
BRO = Besluit Ruimtelijke Ordening
BRP = Basis Registratie Personen
BSHW = Brede School Heerde West
BTW = Bruto Toegevoegde Waarde
BV = Besloten Vennootschap
BWS = Besluit woning gebonden subsidies

c.q. = casu quo

ca. = circa

CAK = Centraal Administratie Kantoor

CAO = Collectieve Arbeidsovereenkomst

CJG = Centra Jeugd en Gezin

CMS = Contentmanagementsysteem

CVN = Centraal Veluws Natuurgebied

d.d. = de dato

DD JGZ = Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg

DigiD = Digitale identiteit

DLG = Dienst Landelijk Gebied

DVA = dienstverleningsafspraken

e.d. = en dergelijke

e.v. = en verdere

EG = Europese Gemeenschap

E-gem = Elektronische gemeenten

EKD = Elektronisch Kinddossier

EMU	= Economische en Monetaire Unie
EPC	= Energie Prestatie Coëfficiënt
etc.	= et cetera
EVA	= Epe, Voorst en Apeldoorn
Fido	= Financiering decentrale overheden
fte	= fulltime-equivalent
FWI	= Fonds Werk en Inkomen
GAP	= Gemeentelijk Afkoppel Plan
GBA	= Gemeentelijke Basis Administratie
GBKN	= Grootschalige Basiskaart Nederland
GFT	= Groente, Fruit en Tuin
GGD	= Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst
GGNet	= Geestelijke Gezondheidszorg Net (instelling voor geestelijke gezondheidszorg)
GGZ	= Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	= Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GPR	= Gemeentelijke Praktijk Richtlijn
GRP	= Gemeentelijk rioleringsplan
GVVP	= Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
H2O	= Hattem, Heerde en Oldebroek
ha.	= hectare
havo	= hoger algemeen voortgezet onderwijs
HHV	= Heerder Historische Vereniging
HOF	= Houdbare Overheidsfinanciën
HUP	= Handhavings Uitvoerings Programma
HV	= Huishoudelijke Verzorging
HWA	= Hemelwaterafvoer
HWG	= Hoogwatergeul

IAU	= Incidenteel aanvullende uitkering
i.h.k.v.	= in het kader van
I&M	= Infrastructuur en Milieu
i.o.	= in oprichting
i.r.t.	= in relatie tot
ICT	= informatie- en communicatietechnologie
ID-kaart	= Identiteitskaart
IOAW	= Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	= Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
ISV	= Investeringsbudget stedelijke vernieuwing
JCO	= Justitieel casusoverleg
KCC	= Klant Contact Centrum
KWP3	= Kwalitatief Woonprogramma 2010-2019
LEA	= Lokale Educatieve Agenda
LOP	= landschapsontwikkelingsplan
m.b.t.	= met betrekking tot
m ²	= vierkante meter
M2A	project modernisering applicatielandschap
mbo	= middelbaar beroeps onderwijs
MD Veluwe	= Maatschappelijke Dienstverlening Veluwe
MDT	= Multi Disciplinair Team
Mer	= Milieueffectrapportage
MFA	= multifunctionele accommodatie
MPG	= Meerjaren Prognose Grondexploitatie
MT	= Managementteam

NAW	= Naam, adres en woonplaats
NEN	= Nederlandse norm
NHR	= Nieuwe Handels Register
NIEGG	= Niet in exploitatie genomen gronden
n.l.	= namelijk
NOG	= Noord- en Oost Gelderland
NSVV	= Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde
NT	= Nederlandse Taal
NUP	= Nationaal Uitvoerings Programma
NV	= Naamloze Vennootschap
o.a.	= onder andere
OAB	= Onderwijs Achterstanden Beleid
OBO	= Openbaar Basis Onderwijs
ODNV	= Omgevingsdienst Noord- Veluwe
OEM	= Overige eigen middelen
OKE	= Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie
OM	= Openbaar Ministerie
OW	= Openbare Werken
OZB	= Onroerende Zaak Belasting
PDCA	= Plan, Do, Check en Act
PDR	= Programma Directie Rijkswaterstaat
pgb	= Persoonsgebonden budget
PGO	= Patiënten-, gehandicaptenorganisatie en ouderenbonden
PGO	= Periodiek Gezondheids Onderzoek
PIOFACH	= Personeel, Inkoop, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting
PKB	= planologische kernbeslissing
pva	= plan van aanpak
P&C cyclus	= Planning- en control cyclus

RDW	= Rijksdienst Wegverkeer
RGV	= Recreatiegemeenschap Veluwe
RIP	= Rijksinpassingsplan
RMC/VSV	= Regionaal meld- en coördinatiepunt vroegtijdig schoolverlaten
RNV	= Regio Noord-Veluwe
RO	= Ruimtelijke ontwikkeling
ROD	= Regionale Omgevingsdiensten
ROVA	= Regionale Organisatie Verwijdering Afvalstoffen
RPD	= Regionaal Programma Bedrijventerreinen
RROL	= Regionale Regeling Operationele Leiding
RUD	= Regionale Uitvoeringsdiensten
SLOK	= Stimulering van Lokale Klimaatinitiatieven
soza	= sociale zaken
t.b.v.	= ten behoeve van
TOP	= toeristisch overstap punt
UWV	= Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VAVO	= Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs
VBT	= Veluws Bureau voor Toerisme
vm.	= Voormalig
VNG	= Vereniging van Nederlandse gemeenten
VNOG	= Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland
VOF	= Vennootschap onder firma
VRM	= Veiligheid, Ruimte en Milieu
VROM	= Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VSV	= Vroegtijdig schoolverlaten
VTH	= Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	= Voor- en Vroegschoolse Educatie

vwo = voortgezet wetenschappelijke onderwijs
VWS = Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Wabo = Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WEB = Wet Educatie Beroepsonderwijs
WGS = Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
WIJ = Wet Investeren in Jongeren
WION = Wet Informatie Ondergrondse Netwerken
WIW = Wet inschakeling werkzoekenden
WMO = Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ = Wet Onroerende Zaken
WRO = Wet Ruimtelijke Ordening
WSNP = Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
Wsw = Wet sociale werkvoorziening
WWB = Wet Werk en Bijstand
ZAT = Zorg Advies Team
ZAS = Ziekteverzuim als signaal